

ПОЛИТИКИН

6

динара

БРОЈ

1333

ЗАБАВНИК

15.7.1977. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

ОСВАЈАЧИ
НЕБА

стр. 20

КОМПЛЕТАН
СТРИП

ЉУДИ-ЖАБЕ

Ripley

Веровати или не!

РАФАЕЛ

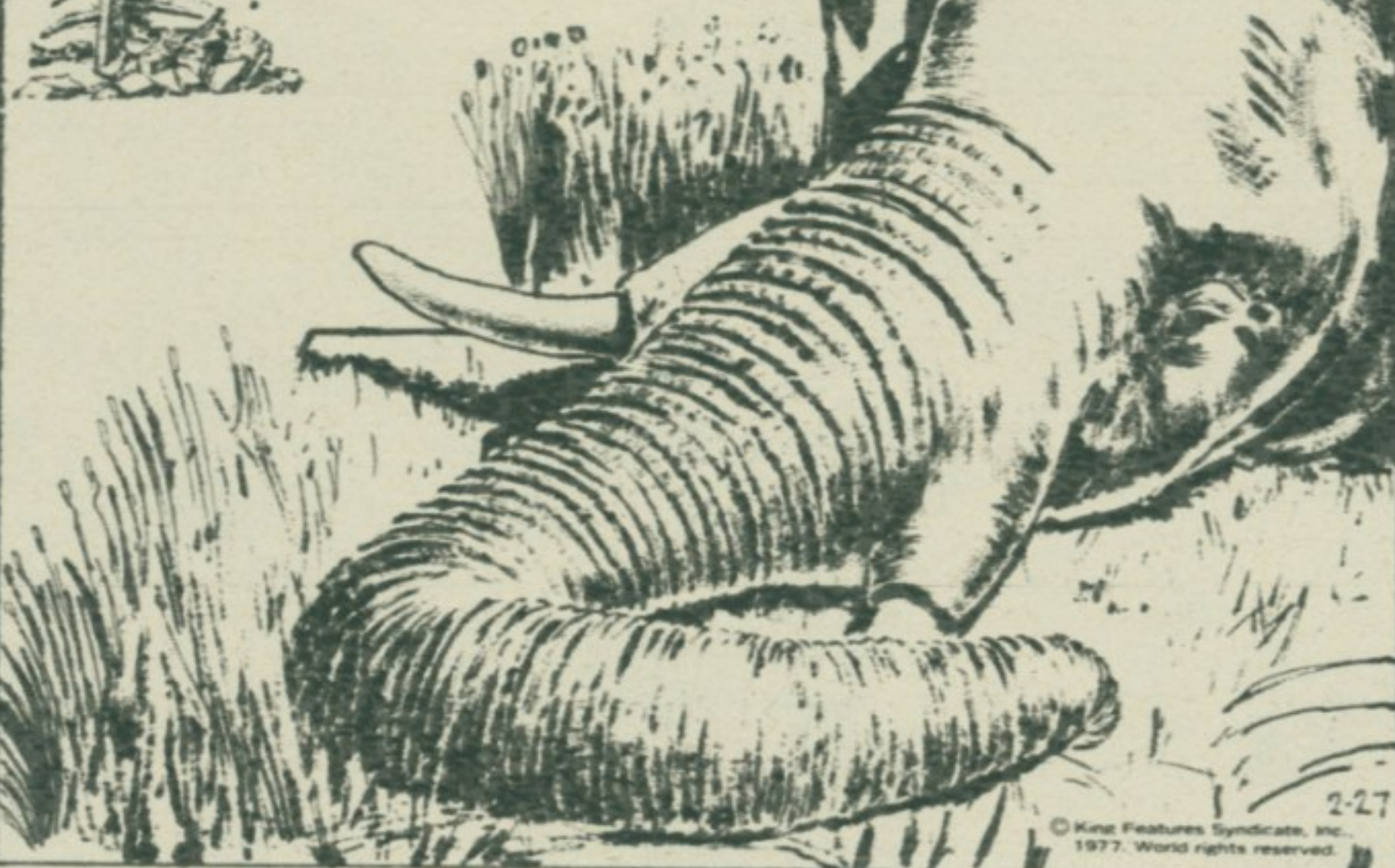
(1483-1520)

ЈЕДАН ОД НАЈВЕЊИХ
ИТАЛИЈАНСКИХ
СЛИКАРА,
ИМАО ЈЕ МОЗАК
ТЕЖАК СВЕГА
1152 ГРАМА.
(ПРОСЕЧНА ТЕЖИНА
МОЗГА КОД
МУШКАРЦА
ИЗНОСИ 1450 ГРАМА)

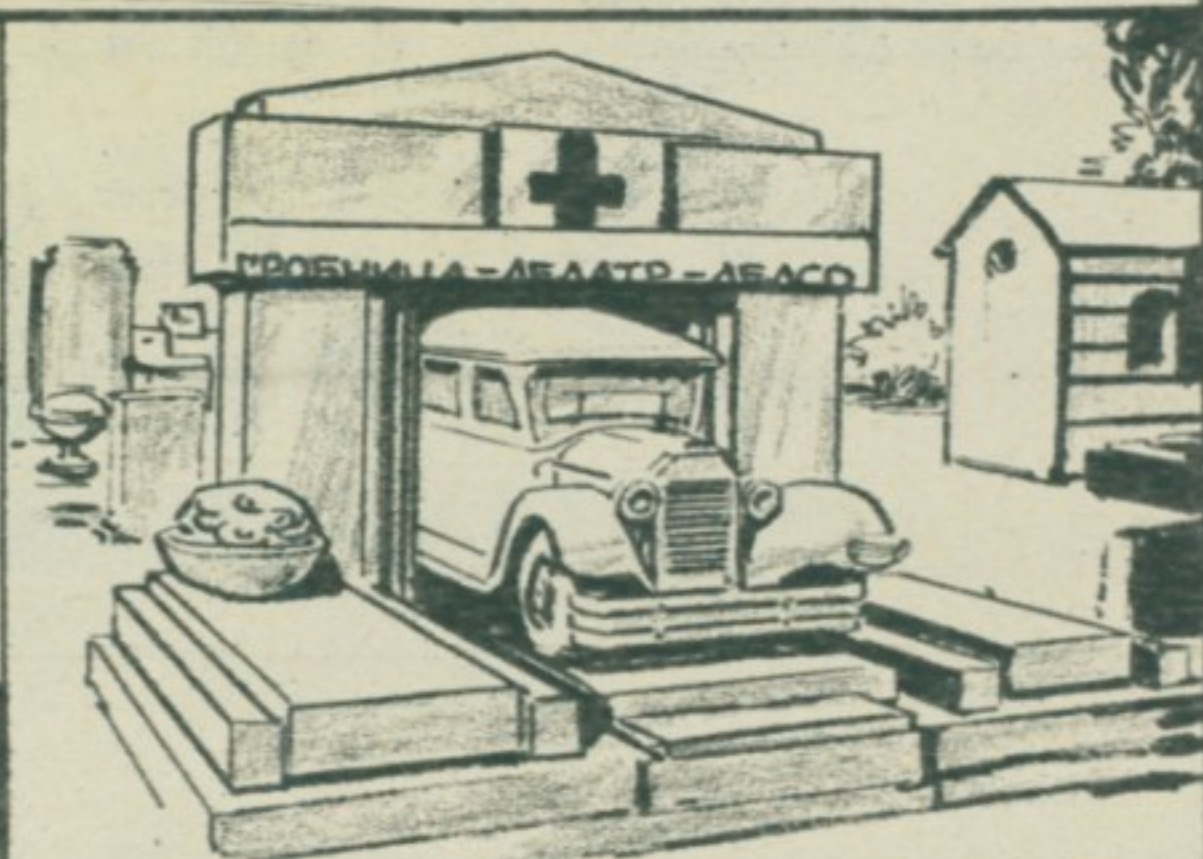
НАДГРОБНЕ СПОМЕНИКЕ

НА ИНДОНЕЖАНСКОМ
ОСТРВУ ТАМИБАР
УГРАЂЕНИ СУ РОГОВИ
СТОКЕ ПОКЛАНЕ ЗА
ПОГРЕБНУ
СВЕЧАНОСТ
ПРЕМИНУЛОГ.

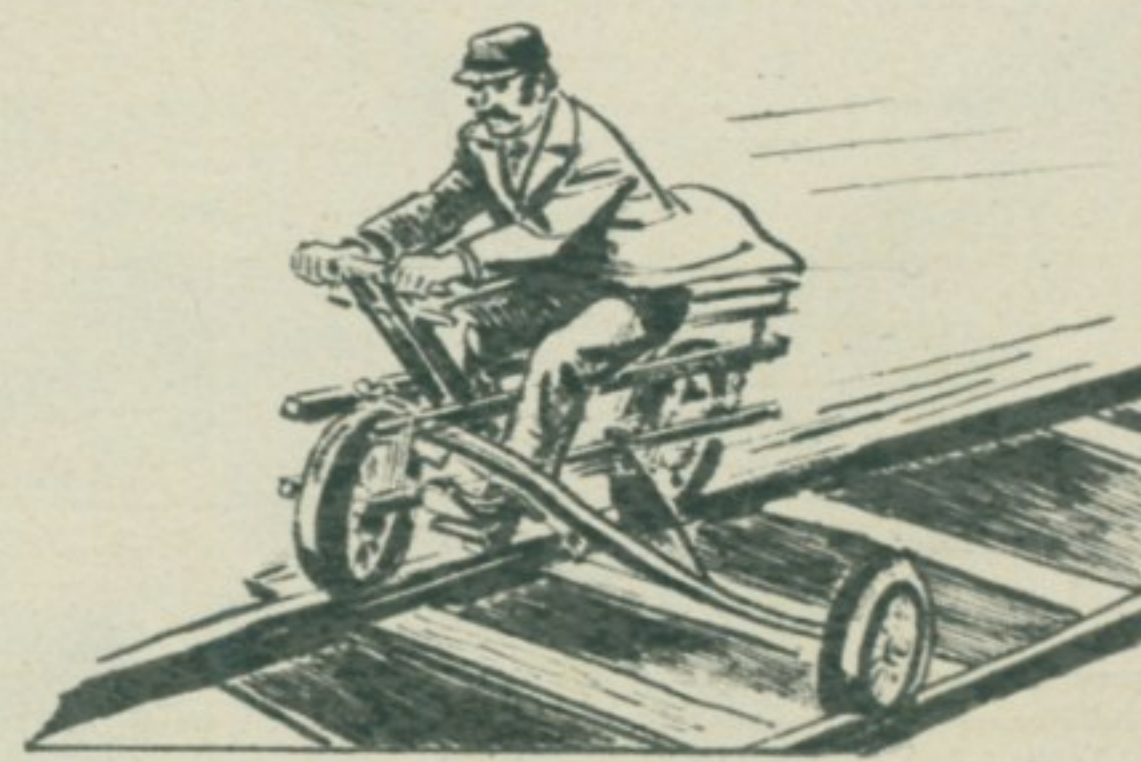
ФРЕД БЕР

ИЗ ПРЕЗЛИНГА (САД) УЛОВИО ЈЕ 125
КРУПНИХ ЖИВОТИЊА -
ИЗМЕЂУ ОСТАЛИХ НЕКОЛИКО
СЛОНОВА, ЈЕДНОГ БЕЛОГ
МЕДВЕДА И ЈЕДНОГ ЛАВА -
ЛУКОМ И СТРЕЛОМ.

НАДГРОБНИ СПОМЕНИК

ЖИЛА ДЕЛАТРА, ПРЕДСЕДНИКА АУТО-
МОБИЛСКЕ КОМПАНИЈЕ ИЗ СЕБУРА, У
ФРАНЦУСКОЈ, УКОМПОНОВАН ЈЕ И ЈЕДАН
ГРАНИТНИ АУТОМОБИЛ.

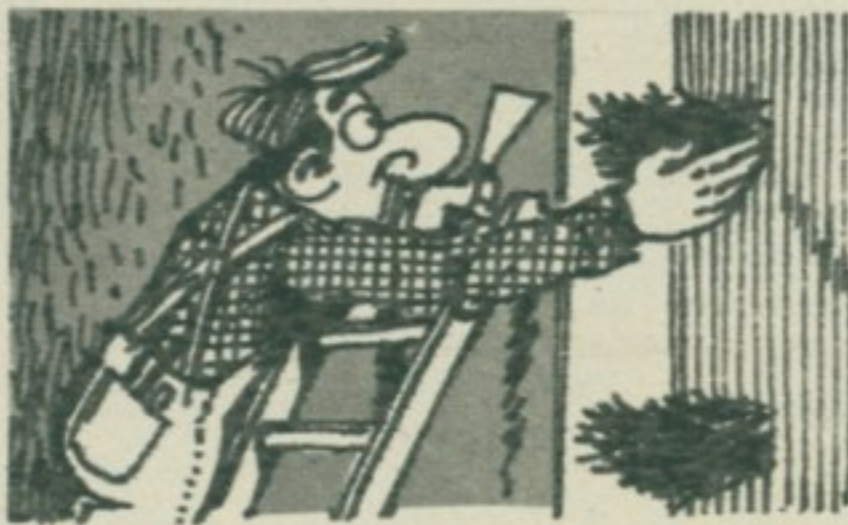

ТРИЦИКЛИ НА ШИНАМА

БИЛИ СУ У 19. ВЕКУ МНОГО
КОРИШЋЕНИ У АМЕРИЦИ ЈЕР СЕ ЗА УПО-
ТРЕБУ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ПРУГЕ НИШТА НИЈЕ
ПЛАЂАЛО. КАСНИЈЕ СУ ОВА ВОЗИЛА
ЗАБРАЊЕНА ЗБОГ ЧЕСТИХ СУДАРА
С ВОЗОВИМА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у Швајцарској је почела про-
изводња гнезда за врапце, и то
према плановима које је дао
Швајцарски орнитолошки инсти-
тут. Према мишљењу стоучња-
ка, та вештачка гнезда врапци-
ма су неопходна помоћ јер при-
родних материјала од којих пти-
це обично граде гнезда очигле-
дно недостаје.

● неки љубитељ ситних заним-
љивости одлучио је да утврди
колико су говорљиви Шекспи-
рови јунаци. Према његовом твр-

ђењу најговорљивији од њих је
Хамлет који изговара хиљаду
пет стотина стихова. На другом
мestu је Ричард III са 1.161 сти-
хом. Од свих Шекспирових лич-
ности најћутљивије су леди Маг-
бет и Јулија.

● једна аптека у шведском гра-
ду Малмеу продаје пакетиће с
папирним марамицама. На сва-
ком пакетићу пише: „Најгоре
код кијавице су хиљаде добрих
савета како да се од ње излечи-
мо и од којих ниједан не пома-
же“.

● недавно је у Британском пар-
ламенту поднет предлог да се на
железницама уведу, слично ва-
гонима за непушаче, вагони у
којима би морала да влада апсо-
лутна тишина. Оне који би на-
рушавали мир чека велика каз-
на.

● идуће школске године пољ-
ски педагози почеће један зани-
мљив опит. Први пут у историји
пољских школа ћаци-прваци у-
чиће и — шах. Засад се пред-
виђају два часа шаха недељно.

● у Будимпешти су приликом
изградње једне нове линије ме-
троа пронађени скелети ајкула
и морских риба, разне морске

шкољке, чељусту мастодонта са
очуваним зубима и очњацима,
као и огромне кљове мамута.
Све то је откривено на великој
дубини испод зграде Национал-
ног музеја.

● у Свесавезном институту за
заштиту биљака СССР-а, први
пут у свету примењено је вакци-
нисање биљака парадајза про-
тив вирусних обољења. Захва-
љујући вакцинацији, приноси
парадајза повећани су за три-
десет процената.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ПОСЛЕДЊА ШЕЋЊА

Рудолф Долинар, излази из строја! — командовао је оштар немачки глас. Заповеднику нишког логора Црвени крст, учинило се да петнаестогодишњи Словенац носи германско име и стога је решио да му поштомди живот. Тих дана, наиме, Немци су одабирали жртве за одмазду: у нишком крају убијен је један њихов војник, а то је, зна се, имало да плати, можда, и стотину родољуба...

Међутим, млади Долинар изненадио је и Немце и народ постројен да једног од следећих дана буде изведен на нишко стрелиште Бубањ. Остао је на свом месту и одлучно изјавио:

— Шта буде снашло моје другове нека снађе и мене!

ПЕТОРИЦА ПРАВЕ ПЛАН

Није Рудолф у том тренутку знао да постоје изгледи за спас јер се у логору припремало бекство. Он је, једноставно, био храбар и спреман да умре за једно са осталом четворicom гимназијалаца из Ниша који нису били старији од њега. Али, његов „изгред“ убрзао је оно што су затвореници из „собе стрити“, озлоглашене дванаестигице, у највећој тајности припремали већ извесно време.

У дванаестици су се налазили углавном партизани. Али, не искључиво, јер у данима када се у логору налазило и по неколико хиљада људи, у ову собу, довољну за педесетак логораша, Немци су трпали и три пута више. На танком слоју сламе постављене дуж три зида који су и усред лета задржавали хладноћу, лежали су људи као стока. На средини собе налазио се сто са две клупе: на њему се и данас види овећа црвенкастороза мрља, од силне крви што је овај сто од недорађеног дрвета упио у току четири године окупације.

Људи који су овде проводили дане и ноћи између страха и садистичких мучења, живели су са једином надом: да ће доћи час када ће успети да се пребаце с оне стране бодљикаве жице.

Акцију је припремило пет људи: Душан Томовић, политички комесар Копачишког партизанског одреда, Бранко Бјеговић, студент права, комуниста и — старешина дванаесторице, Бранко Ђурчић, студент права, Сретен Вучковић, правник, и Вуле Вукашиновић, четнички војвода који је од почетка рата сарађивао са партизанима.

Ова петорица, преко најповерљивијих људи, постепено су увели у заверу око шездесет логораша. Поделили су се у групе и одре-

Бранко Бјеговић

дили задатак сваког појединца када дође одсудни тренутак.

План бекства био је једноставан. Рачунало се на ефекат изненађења и због тога понајвише радило у највећој могућој конспирацији, јер у логору се увек нађе понеко малодушан, по неко кога у последњем тренутку изда храброст, а то може бити кобно. Бекство је требало извести кад логораш изиђу у вечерњу шетњу, тачније у тренутку када их стражари потерају натраг у собу. Тада ће две веће групе, од по десет логораша, зграбити пушкомитраљез који обично стоји на једном пању иза строја, као и лаки митраљез на улазу у логорску зграду. Те две групе пресећи ће и телефонску везу, а мање групе од по пет људи напастиће и разоружати стражу.

Бранко Бјеговић је имао задатак да нападне самог команданта логора, озлоглашеног Шулица којег су затвореници звали „Моткар“. Његова је „специјалност“ била да једним ударцем мотке усмрти човека...

Најзад, бекство је планирано за 12. фебруар 1942. године. Али, због стрељања које су Немци припремили и оног истуца Рудија Долинара, чула су се мишљења да акцију треба извести можда који дан раније, пре извршења одмазде. И, то је унело нервозу!

СТРАЖАРИ НА ЖИЦАМА

Нервоза се још повећавала када је 10. фебруара логорски лекар др Велизар Пијаде пренео вест да се на Бубњу копа колективна рака! А кад је за време ручка разносач хране, Јеврејин, саопштио логорашима да је стрељање планирано за сутрадан у 4 ујутро, људи су се ускомеша-

Рудолф Долинар

ли. Сада је свима било јасно да одлагања не сме бити.

Али, тога дана Немци су мењали сламу по собама. „Можда неће бити шетње“, та мисао врзала се по узвремели главама, мучила и оне одређене за стрељање и све остале који су у овом дану видели тренутак коначног спасења.

Уобичајено време за излазак већ је било прошло. И тада, кад су већ наде биле изгубљене, у 19.30 одјекнуо је знак за — шетњу! Људи су пожурили ка излазима, у део дворишта иза зграде. Али, уместо знака за напад, снажан Бранков глас одједном надјача ме теж:

— Другови, издаја, напред!

Зграбио је прва два стражара који су се нашли испред њега и бацрио их на жице, пожурио и сам да се

ПРВО ОРГАНИЗОВАНО БЕКСТВО ИЗ ЛОГОРА У ОКУПИРАНОЈ ЕВРОПИ МОГЛО ЈЕ БИТИ И МНОГО УСПЕШНИЈЕ ДА НИЈЕ БИЛО ИЗДАЈЕ! ОВАКО, ЧЕТРЕДЕСЕТ ДВА ЛОГОРАША ОСТАЛА СУ НА БОДЉИКАВИМ ЖИЦАМА КОЈЕ СУ ОПАСАВАЛЕ НИШКИ „ЦРВЕНИ КРСТ“.

пребацити, а за њим гомила босих и полунагих логораша. Са друге стране надирали су Немци, пуцајући из непосредне близине на људе који су падали као снопље. Други што су успели да се докопају жица верали су се по њима, не осећајући бол ни хладноћу. Један од преживелих, Милутин Самарџић, прича:

по занимању келнер, али иначе познати коцкар. Он је пре Бранковог доласка у логор био собни старешина „дванаестице“ и тешко је поднео губитак те логорашке части. Можда је то био главни разлог што је, у третку када су људи оног хладног 12. фебруара изишли у вечерњу шетњу, Дамјан Томић заједно са неким

— Крв је текла, али није ме болело, била ми је чак и пријатна њена топлина. Успео сам се до врха и једним тринаестом ногу пребацно и стропотгао у снег...

Од многих ногу и руку жица се пробила и кроз тако створену рупу провукао се највећи број људи, укупно њих 105. Рудолф Долинар није успео: његово тело остало је на жицама изрешетано немачким рафалом. Био је један од најмлађих. Остали су листом прилици партизанским јединицама у том крају, али многи су, међу њима и Бранко Бјеговић, пали убрзо у борби.

Прво организовано бекство из логора у окупираној Европи могло је бити још успешније — да није било издаје. Главни виновник био је Дамјан Томић,

Мишом отишао право „Моткару“...

Немачка одмазда била је страшна. Немци су вршили масовна стрељања уз садистичка мучења, а у току тог лета подигли су око логора дебели, камени зид висок преко три метра, са осматрачницама и пушкарницама. И поред тога, већ у децембру исте године организовано је још једно бекство, додуше много мање. На жалост, сви бегунци су ухваћени и погубљени на страшан начин. Од тада, једини пут из логора водио је на Бубањ, где је у току четири окупацијске године страдало око 12.000 људи. Последња група од 45 пала је само сат пре коначног ослобођења Ниша, 15. октобра 1944. године...

М. Крстуловић

Када се појавила на улазу у Алмондсбери, људи који су се тог тренутка нашли на улици били су запањени. Такву лепоту мештани овог малог села у енглеској покрајини Глучестершајр још нису видели.

Девојка је била одевена у неку врсту беле источњачке одоре са димидијама, а дуга црна коса украшена цвећем и белим перјем лелујала се док је меким корацима ходала кроз село. Полако је пришла једном од збуњених мештана и обратила му се на неком, њему непознатом, језику. Овај је уочено буљом у њено достојанствено, сунцем опалено лице, а онда је погледом потражио помоћ од гомили радозналаца. Све је било узалуд. Нико није разумео непознати језик којим је говорила тајанствена дошљакиња нити је знао зашто је те априлске вечери, 1817. године, дошла у ово место...

САМО ВОДУ И ВОЋЕ

Неко од предузимљивих мештана отишао је по госпођу Ворол, жену председника општине, и довео је до дошљакиње, надајући се да ће ова стара и учена жена учинити нешто више. Ни госпођа Ворол није разумела ни реч овог језика, али је покушала да се споразуме на други начин:

— Ја сам госпођа Ворол... Ворол... — понављала је, показујући истовремено прстом на себе. Изгледа да је девојка разумела. Показала је прстом на себе и почела да понавља:

— Карабу... Карабу... Госпођа Ворол је решила да поведе непознату девојку кући и сазна нешто више о њој. Од понуђене хране Карабу је прихватила само воду и воће, показујући изразиту одвратност према месу, пиву и вину. После вечере стара госпођа одвела је девојку у гостинску собу и уморна Карабу се бацила на под поред кревета и заспала.

Можда у њеној земљи не знају за кревет... помисли госпођа Ворол, слегну раменима и изађе из собе, затварајући тихо врата за собом.

СВИ НА КОЛЕНА!

Госпођа Ворол је током следећег дана покушавала да сазна одакле је непозната девојка дошла и показала јој је неколико слика предела неких источних земаља, на дајући се да ће Карабу препознати неке од њих. Девојци су се, међутим, допале све слике, па је експеримент пропao.

После неколико дана упорна стара дама одвела је девојку у Бристол где је подвргнута испитивању многих домаћих и страних стручњака и учених људи, који су покушавали да утврде њено порекло. Стручњаци су убрзо

ТИТО У АНЕГДОТАМА

Режисер Вељко Булајић видео је присутне званице на пријему у добром расположењу, обрати се једног тренутка Титу:

— Друже Председниче, молим вас да ми одговорите на једно компликовано питање: шта мислите, шта би х ја био у правој бици на Неретви?

НА ФИЛМУ И У ПРАВОЈ БИЦИ

Тито одмери Булајића па ће у смеку:

— Курир.

Бата Живојиновић, који у филму игра команданта бригаде, без двоумљења сам за себе рече да би он и у правој бици сигурно био један од команданта, чему се Булајић успротиви:

— Не би ти дотерао ни до коњовоца!

— За коњовоце смо ми узимали оне слабашије, који нису могли да носе оружје — објасни Тито. — Бата је јак, био би он добар митраљезац као и Љубиша Самарџић... А ти Пајо — обратио се Тито глумцу Павлу Вујисићу, који је седео нешто даље, — ти би стварно могао да будеш оно што си и у филму — шофер.

(Из књиге Звонка Штаубрингера и Милоја Поповића „Тито у анегдотама“)

ЧИМ СЕ ТАЈАНСТВЕНА ПРИНЦЕЗА КАРАБУ, КОЈА ЈЕ УСПЕЛА ДА ОБМАНЕ ТОЛИКО УЧЕНИХ ЉУДИ, ОБРЕЛА НА СВЕТОЈ ЈЕЛЕНИ ГДЕ СЕ У ПРОГОНСТВУ НАЛАЗИО НАПОЛЕОН БОНАПАРТА, ЧУВЕНИ ВОЈСКОВОЂА ЈЕ РЕШИО — ДА СЕ ЊОМ ОЖЕНИ.

дигли руке од овог јаловог посла и можда се ништа не би открило да се у Бристолу није нашао један Португалац који је изјавио да разуме језик којим је говорила Карабу! На основу разговора с њом утврдио је да је Карабу принцеза острва Јевасу у Источноиндијском мору! Гусари су је отели и довели у Енглеску, где је успела да им побегне и тако се нашла у Алмондсберију...

— Па то је дивно! — прва је реаговала госпођа Ворол и вратила се са Карабу кући у Алмондсбери где ју је гостила уз највеће почасти. Када се по Енглеској прочуло о овом догађају, Карабу је постала највећа атракција и многи људи на полицама долазили су у Алмондсбери да је виде. Карабу их је одмах освајала својом лепотом и шармом, тако да јој је пут у енглеско високо друштво био отворен.

Убрзо је напустила кућу госпође Ворол и преселила се у Бат где је почела да приређује величанствене пријеме. Сви виђенији људи долазили су да се баце на колена пред њом и да пољубе руку егзотичној и екстравагантной принцези. Новине нису престајале да пишу о њој и прате сваки њен корак.

Један од тих чланака прочитала је и власница малог пансиона у једном граду на југу Енглеске. Она је неколико месеци раније отпустила из службе једну младу собарицу која је досађивала гости-

ОТЕЛИ СУ ЈЕ ГУСАРИ

ма којекаким лажним причама о свом племићком пореклу. Сличност са принцем Карабу била је превелика да би у питању била случајност! Власница пансиона је одмах отпутовала у Бат да види принцезу!

ПОСЕТА ИЗГНАНИКУ

Тако је истина дошла на видело. Када је угледала своју некадашњу господарницу „принцезу“ је брикнула у плач и одмах све признала. Њено право име је било Мери Бејкер и била је слушкиња из Девона. Незадовољна својим положајем у друштву, решила је да измисли причу о тајанственој Карабу.

Право је чудо како је једна неучка девојка успела да превари толико образованих људи. Њен таленат за глуму био је изузетно велики, а изми-

шљеним језиком користила се невероватно спретно. Измислила га је сама склопила је педесетак речи од којих је сваку везивала за неки свакодневни појам или предмет и никада јој се није десило да погрешити!

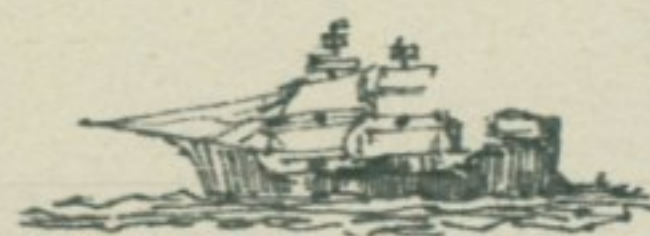
Што се тиче Португалца који је „разумео“ непознати језик са острва Јевасу, о њему се никада није чуло. Највероватније да је и он био љубитељ романтичних и егзотичних прича...

Стара госпођа Ворол није била злопамтило и опростила је Мери Бејкер што ју је насамарила, и чак јој је помогла да се укрца на брод за Америку.

Међутим, Мери Бејкер није могла тек тако да се опрости од улоге принцезе Карабу, која је постала део њене личности, и тако долазимо до последње забележене приче о „тајанственој принцези“.

Носећи Мери Бејкер у нов живот у Америци, брод је пролазио поред острва Св. Јелене где је чувени војсковођа Наполеон Бонапарта проводио дане изгнанства. Мери је новцем који је имала за пут поткупила једног морнара са брода, а овај јој је спустио чамац у море. Тако је одвела до острва решена да посети Наполеона!

Наполеоновом чувару сер Хадсон Лоу представила се као принцеза Карабу и изразила жељу да види човека који је некада владао Европом. Сас танак је уговорен и, за кратко време, и чувени Наполеон је на сео на исти трик, па се чак заљубио у лепу Карабу! Тих дана је изјавио сер Хадсону Лоу да би се њоме оженио. Велики војсковођа је, међутим, већ био ожењен, тако да од ове везе ништа није било...

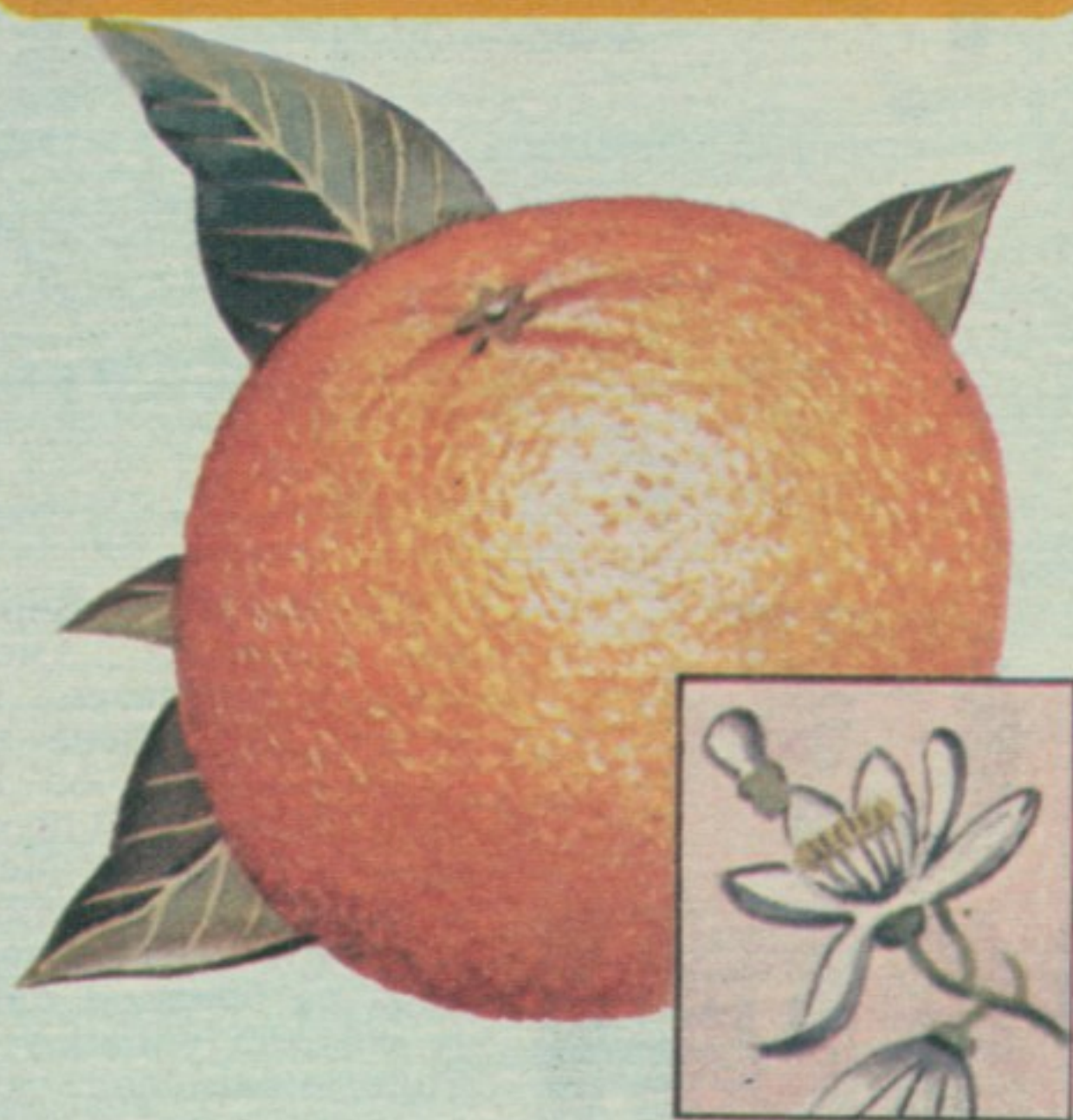

Од тада се ништа више није чуло о Мери Бејкер. Где је отишла, шта је даље било с њом, када је умрла и где — не зна се. Једноставно је нестала, оставивши за собом чудну причу о „тајанственој принцези Карабу“.

М. Ј.

ПРИЧА О ВОЋУ

Из старе Грчке и Рима остали су многи писани подаци по којима се види да воће није било значајно само као храна, већ и као — лек. У прошлости воћни плодови су служили лекарима — врачима као основ за припремање нарочите масти за лечење рана. У средњој Азији постојали су видари који су обилазили насеља и продавали своја „чудотворна“ средства за лечење свих врста кожних болести. У то доба, најпознатија маст била је направљена од јечменог слада и сувих јабука, крушака и поморанџи. Сам видар морао је претходно добро да ижваће воће, а затим је масу остављао да преко ноћи стоји на влажном месту јер је морала да поприми жутозелену боју и превуче се танком паучином. После тога се та смеша могла ставити на ране које је с успехом лечила и зацељивала. Тек у 20. веку откривен је састав тог лека: утврђено је да је паучина заправо — буђ или плесан и да, у ствари, представља врсту — пеницилина, лека без којег не може да се замисли савремена медицина.

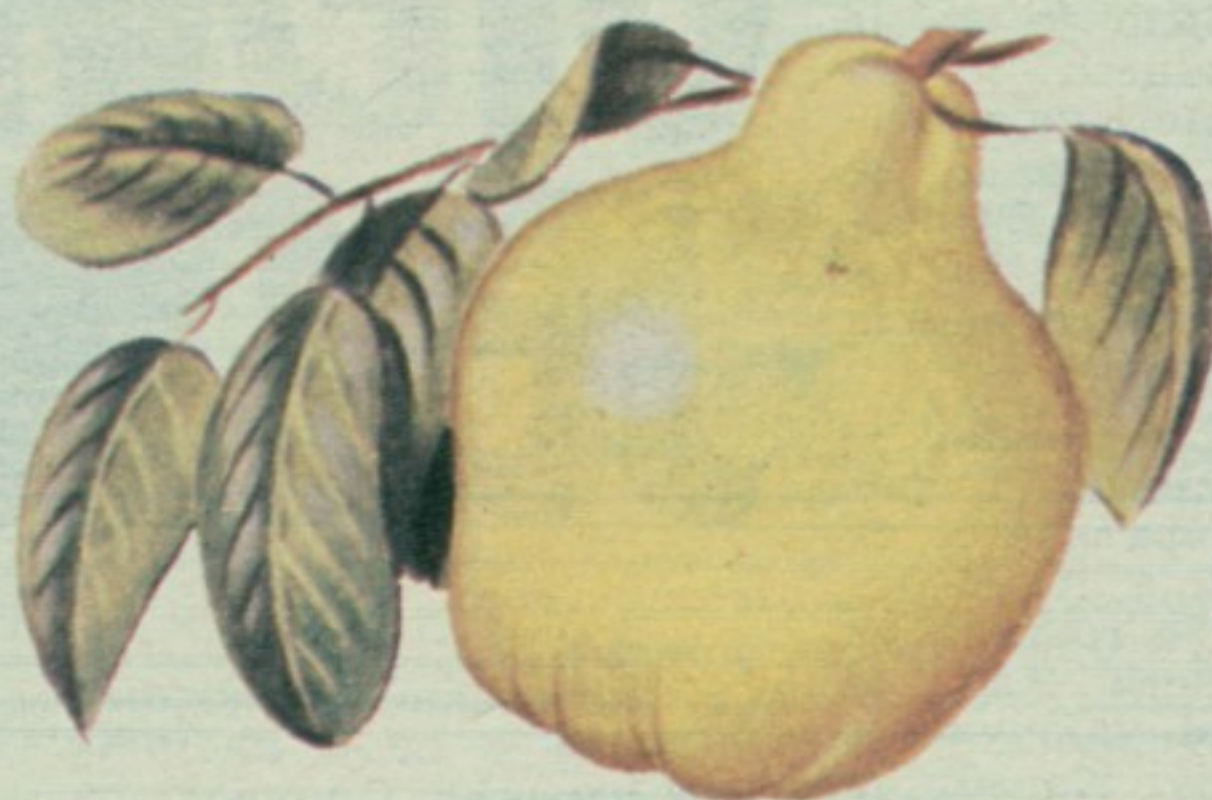
ПОМОРАНѢА — суптропска дуговечна биљка која може да живи и — 500 година. Плод је бобица, веома укусна и сочна. Из омотача плода и цветова добијају се етерична уља.

ПЕРСИМОН — или јапанска јабука, расте у Јапану, Кини, Северној Америци, а неке врсте су пренете у Средоземље. Плод се једе пресан а може и да се кува.

МАСЛИНА — је дуговечна биљка веома распрострањена у земљама Средоземља. Из плода који је коштунџа цеди се уље: употребљава се за јело и у медицини. Код нас су најважније врсте жутица, ластовка, левантика и облица.

ДУЊА — првобитно је успевала око Каспијског мора, а затим је преко Крита пренета у Грчку и остале земље Старог и Новог света. Плодови су веома миришљави, погодни за прераду, а мање за јело у свешем стању.

САПОДИЛА — гаји се у тропским пределима Средње Америке, због плода који се једе свеж или се од њега прави пекмез. Сок из коре садржи састојак за прављење гуме за жвакање.

КРУШКА — дрво може да живи и 200 година. Гаји се у пределима умерене климе: плод је погодан за прераду, сушење, компоте и мармеладе.

ПОПО — најбоље успева у централној Америци, али је пренет и у остале делове света. Зрело воће је веома сочно, а од незрелог се прави мармелада.

МАЛИНА — гаји се у областима умерене климе. Плод су ситне црвене бобице погодне за прераду и добијање сирупа. Најпознатије врсте латам, марлборо, турнер, у-санка...

ЈАГОДА — шумско воће је веома ситно, али су плодови сочни и укусни, док је баштенско крупно и гаји се у свим пределима умерене климе, нарочито у Европи и Се-

ЖВАКАЋА ГУМА НА ГРАНАМА

ПАСИФЛОРА — успева у Бразилу, а и у свим тропским пределима, као и у медитеранским земљама. Плод је величине јајета и веома слadak.

ШЛИВА — пореклом је из Мале Азије. Постоји преко 200 сорти, а воће може бити различите боје и величине. Погодно је за сушење и прераду. Највише се гаји у Калифорнији, западној Европи, на Балкану, СССР-у.

БРЕСКВА — једна је од најплеменитијих воћки умерене климе. Пореклом је из Кине, одакле је још пре нове ере преко Персије доспела у Грчку. Рано сазрева, а од ње се добијају сокови, компоти и џемови.

АНАНАС — гаји се у тропским крајевима због ароматичног, сочног и меснатог плода у чијој грађи учествује цела цваст. Пореклом је из Јужне Америке али данас успева у свим топлим регионима. Погодан је за гајење на плантажама.

НАР — плод је величине јабуке, споља има чврсту кору, а унутра велики број сочних, крупних бобица. Кора дрвета, плода и цветови употребљавају се у народној медицини.

РАМБУТАН — пореклом је из југоисточне Азије. Укусан црвени плод обавијен је омотачем који има дугачке длаке.

верној Америци. Чај од лишћа употребљава се у народној медицини као лек од обољења бубрега, јетре и слезине.

ТАНГЕРИНА — је мања од поморанџе, али је знатно отпорнија на хладноћу. Веома сочан и укусан плод најбоље успева у Кини, Јапану и Шпанији.

ОРАХ — пореклом је из Азије, а гаји се због тврдог дрвета и плода из којег се добија уље. Најбоље успева у речним долинама и на мањим надморским висинама. Најквалитетније су сорте франкет, мајет, шаберт...

ОПРОШТЕНА КРВ

ДУГ ВЕСЕЛИНА КАРАВИДИЋА

Станимир Ристић

ЈЕДНОГ ДАНА НА ВОЈНИМ МАНЕВРИМА ГЕНЕРАЛ ЈЕ ЗАХТЕВАО ДА У ВРЕМЕ РУЧКА СЕДНЕМ ЗА СТО ПРЕКО ПУТА ЊЕГА. КАО НИЖИ ПО ЧИНУ, МОРАО САМ ДА ПОСЛУШАМ.

У лето 1870. године у пекарској радњи неког Чачанина обрео се дечак од петнаестак година. Стасом је одскакао од вршњака па га је због снаге власник пекаре оберучке примио на занат.

Дечак се брзо привикао на посао и нову средину. На газдина честа питања о породици, одговарао је штуро, просто цедећи речи. Ни после месец дана мајстор од њега није сазнао много, само да се зове Веселин Ристић, родом из села Вране код Ариља и да је стигао у Чачак трбухом за крухом јер му је породица помрла.

Време је пролазило. Веселин је ушао у све тајне прављења хлеба. Српско-турски рат 1876. дочекао је као стасита момчина; о њему се чак причало као о најјачем човеку у граду.

СЕЧА НА ШАНЦУ

За време рата у којем је учествовао Веселин није штедео себе. Улетао је у најљуће окршаје, али је у кратким предасима увек седео издвојен. Мало и ретко је говорио, као да га је нешто морило, нека тајна за коју је само он знао и коју је носио као тежак терет. А онда је дошла чувена битка на Јавору.

Срби су чекали Турке притајени у шанцу испред кога су поставили палисад, коље пободено у земљу. Турци су грунули свом силом. Не чекајући наређење, Веселин је искочио из шанца, стао на његову ивицу и почео да са два јатагана сече противника. После десетак минута непријатељ се повукао.

Чувши за подвиг чачанског пекара, капетан Степа Степановић одмах га је позвао себи.

— Честитам ти и одликујем те Орденом Обилића, војничко! Реци ми, имаш ли неку жељу — упитао га је на крају.

— На... молио бих нову одећу, ако може! — снебивајући се одговорио је Веселин.

Капетан Степа се зачудио малој жељи великог јунака и наредио да му се набави, не обично него — војводско одело!

Рат се завршио, године су прохујале. Веселин се лепо снашао у Чачку. Отворио је своју кафану, оженио се, стигла су и деца. Следећи пут војника, капетан Степа Степановић је постао војвода и генерал. Командовање српском војском у првом светском рату донело му је славу и признање. О Веселину Ристићу никада више ништа није чуо. Пuteви су им се разишли, али се једном од њих животна стаза и прекинула: Веселин је умро 1910. године.

ХВАЛА ТИ, СИНКО!

После првог светског рата војвода Степа се пензионисао и повукао у Чачак да ту проведе старост. Живео је тихо и повучено у једној кући, а лети свакодневно пре подне одлазио на Западну Мораву да се купа. На реци су се освежавали многи Чачани, па и један младић. Стари војвода изабрао је за купање део обале на окупи где је вода стварала брзак, а младић веома лепо место педесетак метара низводно. Поштовао је војводу, али се никада није усудио да му приђе. Ипак, при крају лета 1923. окуражио се и приступио му. Објаснио му је да ускоро одлази на студије у Београд и понудио своју „плажу“.

Благо га гледајући, војвода му је љубазно одговорио:

— Хвала ти, синко. Овде се купам на врху брзака. Ако пређем доле, на маје место доћи ће други, а ја не волим да ми неко муту воду, нити сам то икада волео.

Младић није знао да војвода познаје његовог оца нити је Степа Степановић могао претпоставити да пред њим стоји Станимир, син Веселина Ристића, јунака јаворске битке коме је покљонио оно прекрасно одело. Да је знао, силно би се обрадовао. Али није... Чудне животне околности и овог пута су се сусреле, али не и додируле.

Станимир је отишао на студије права и напустио их после годину дана због сиромаштва. Прешао је на Војну академију где није морао да брине о одећи и исхрани и саставља крај с крајем. Кад ју је завршио, послан је, у чину потпоручника, на службовање у Ужичку Пожегу. Брзо је напредовао и већ 1936. догурао до капетана. Све да се потписивао као Станимир Ристић, све његове исправе гласиле су на то име, једноставно за друго није знао као што у српско-турском рату Степа Степановић није знао шта мучи јунака Веселина о чијој су ћутљивости стизале гласине и до њега.

ОБРАЧУН НА ЧЕСМИ

Капетан Станимир Ристић важио је за доброг и дисциплинованог официра. Зато је без речи послушао захтев генерала Михаила Михаиловића да за ручком седне за сто преко пута њега када је, с јесени 1936. године део српске војске био на маневрима у околини Рогатице.

Генерал је дуго посматрао младог официра, а онда га упитао за очево порекло. Питање је пало изнебуха и збунило капетана. Није могао да пружи много података осим оног што је његов отац већ рекао приликом доласка на занат у Чачак.

— Знате ли да је ваш деда убио мога оца и да се ви не презивате Ристић, већ Каравидић, — промрсио је генерал. — Мој отац, српски начелник, спорекао се на чесми Каравидића у селу Врани с вашим дедом и ошинуо га корбачем. Стари Каравидић је потегав кубуру и на месту га убио, а затим се одметнуо у хајдуке! Његов син, а ваш отац — Веселин, требало је, по старом обичају, да својом главом плати дуг Михаиловићима, али је као петнаестогодишњак некуд утекао и траг му се замео! Пошто је он умро, крива освета се преноси на нас!

Настала је мучна тишина. Капетан Ристић је гледао у сто. Мисли су му се ројиле по глави. Није измо речи. Генерал је окренуо главу у страну. Неколико тренутака је ћутао, а онда уздахнуо као да са себе стреса велику тегобу и тихо рекао:

— Ништа, ништа!... Заборавићемо дуг вашег оца, капетане... Каравидићу!

do

Станимир Ристић данас живи као пензионер у Чачку. Очево презиме — Ристић, које је он узео по доласку у Чачак да би приметно траг свом пореклу, прихватио је као своје и никад га није мењао. Уосталом, за њега презиме никада није било важно. Много је више држао до тога да као војник никада не изневери оца-ратника.

М. Тодоровић

АНЕГАТА

Понушајте
да се договорите

У току првог светског рата познатом америчком проналазачу Томасу Едисону предлазили су да организује неке послове који су били у тесној вези са војном техником и производњом. Једном од својих сарадника Едисон је, касније у току рада поставио задатак да пронађу нову врсту горива за торпеда. Када му је овај донео три могућа решења на разматрање, Едисон их је све одбацио.

— Гориво „А“ може се доbitи и производити једино у Немачкој. Гориво „Б“ већ је испитано и одбачено због опасности од експлозије. А гориво „Ц“ израђено је на бази драгог алкохола и оно уопште не долази у обзир, јер ће га морнари одмах све попити — рекао је научник.

После две недеље сарађивања овај му је донео ново решење. Међутим, Едисон овога пута није дао никакву оцену новог решења, већ је само одговорио:

— Млади човече, кад се ја, као и ви у овом случају, не разумем у добијени задатак, ја наложим двојици стручњака да независно један од другог обраде дати проблем. Ако се они, после тога, међусобно договоре о решењу задатог проблема, онда је све у реду. Међутим, ако се не договоре, ја позивам и трећег стручњака. Е, па сада, и ви изволите — пођите у собу број 25 и покушајте да се договорите са колегом са Колумбијског универзитета...

Говори Уран

Неке планете понашају се као природне радио-станице. Из америчког Центра за космичка истраживања стигла је вест да су научници успели да утврде пријем радио-

зрачења са планете Уран, што је установљено при обради података са вештачког сателита. Радио-таласи, сматрају научници, од Урана до Земље путују око пет стотина дана.

DIK
BROWNE

ХОГАР

СТРАШНИ

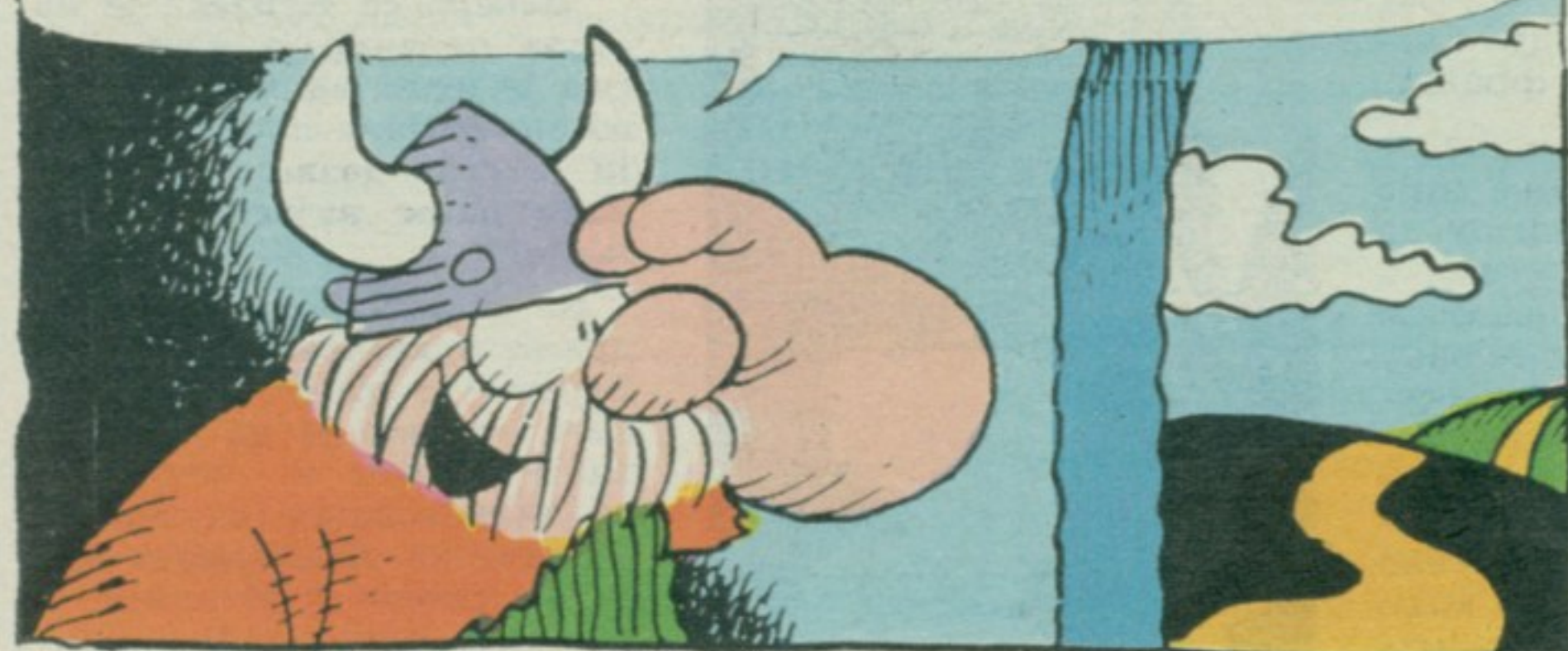
У СВЕТ ШИРОКИ СМЕСТА ЈА КРЕКЕМ
ШТО СЛАВУ ДА ПРЕПУСТИМ НЕКОМ
ТРЕКЕМ!

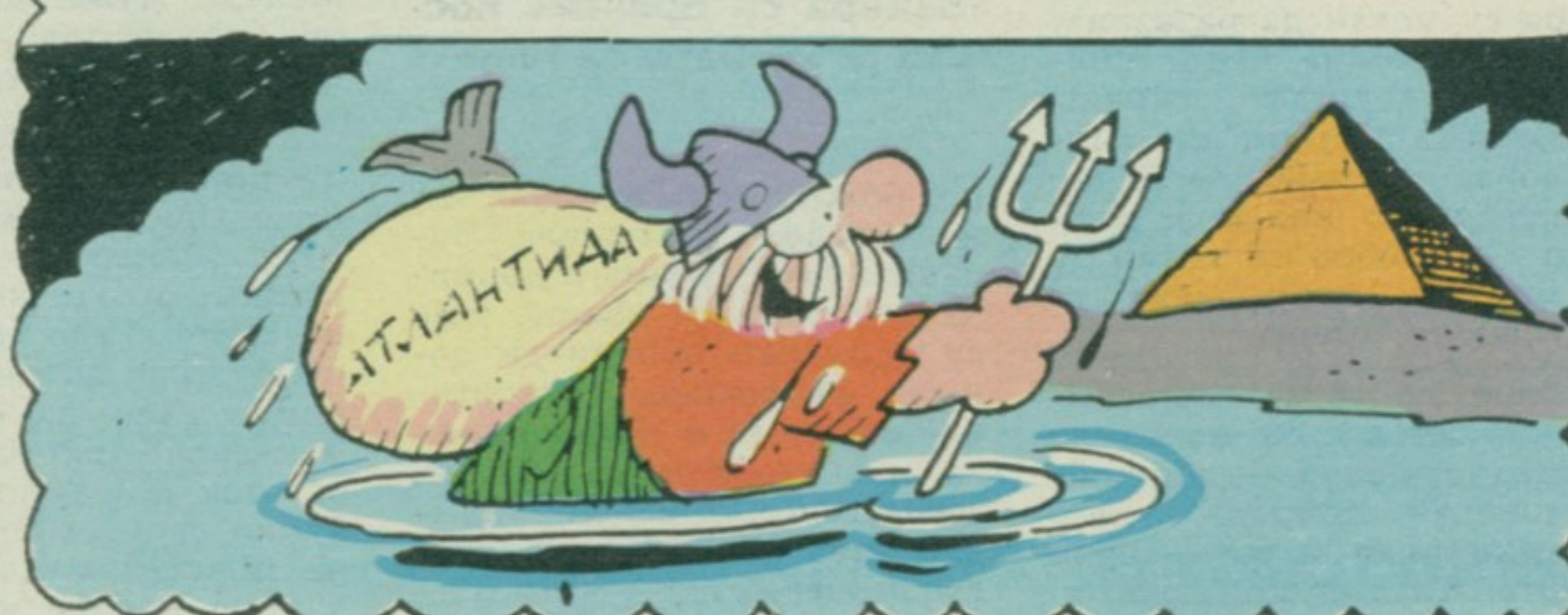
СУДБИНА ЗОВЕ, ЧУЈЕМ ЈЕ ЈАСНО
ИАКО ШАПУКЕ, НЕ ВИЦЕ ГЛАСНО!

ДА БЕЛОГ КИТА ПРОНАЂЕМ ЈА
И ЗЛАТНО РУНО ШТО ЈАРКО СЈА!

И ДРЕВНУ БУ ОТКРИТИ АТЛАНТИДУ
И КРАЉА ТУТАНКАМОНА ПИРАМИДУ!

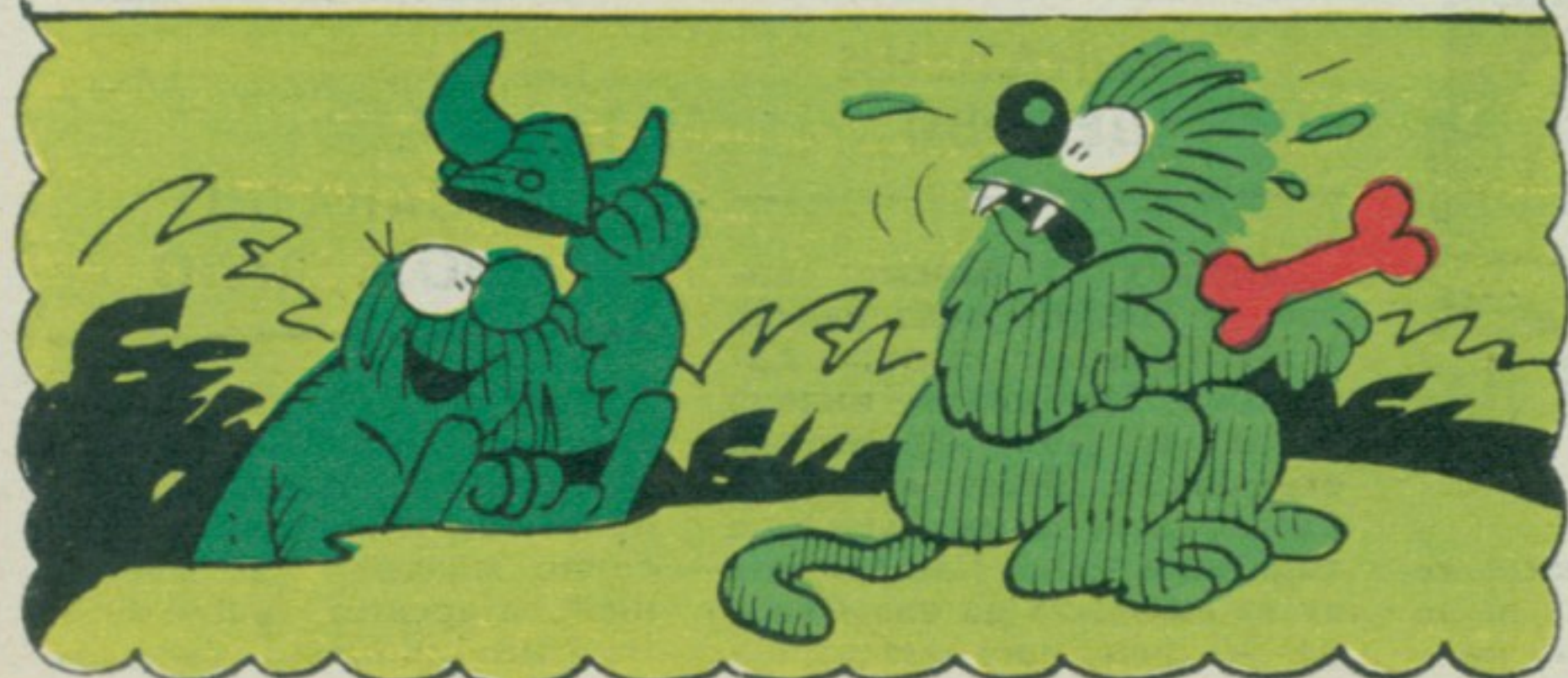
ИЗВОР МЛАДОСТИ ЈА БУ ПРОНАЂИ
С ПРОБЉЕМ СЛОНОВА МОРАМ СЕ
ИСТАБИ!

МАЛТЕШКОГ СОКОЛА И ОХ... ДА, ЈЕС'
И ЧУДОВИШТЕ ИЗ ЛОХА НЕС!

НЕСТАЛЕ СВЕТОВЕ И... ДА
ЗАТВОРИМ КРУГ
ОТКРИЋУ И ИЗГУБЉЕНИ БЕОЧУГ!

САМО ДА ПР-
ВО ПРОНАЂЕМ
ДРУГУ
ЏИПЕЛУ!

АРХЕОЛОШКА ФАРСА

Једно случајно археолошко откриће узбуђило је пре четири деценије читаву Француску. Новине су на првим страницама доносиле слику „Венере са Бризеа“, дивне мермерне скулптуре назване тако по брежуљку на којем је пронађена. Али, када је ово ремек-дело, приписивано грчком вајару Фидији, доспело на пиједестал у Лувру, почела је невиђена фарса која је изазвала оштре полемике међу археолозима и смех у јавности.

У лепо јутро 28. априла 1937. године Жан Гонон из места Сен-Жист-сир-Лоар са најстаријим од четворице синова пошао је да узоре своју ниву на брежуљку Бризе. Младић је водио и подбадао два вола, а отац држао ручицу дрвећног плуга. У једном тренутку раонић је запео о нешто тврдо и заглавио се тако незгодно да волови никако нису могли да га извуку. Уз псовке, отац и син дохватили су ашова како би откопали сечиво плуга. Ускоро су могли да разазнају беле површине неког очигледно великог камена. Међутим, обојици се учинило да је камен необично глалак и бео, као да је мермер — а добро су знали да у читавом крају нема те скупocene стене.

Ствар се убрзо разјаснила: у земљи се налазило нешто што свакако није обликовала природа, него људска рука и то — врло вешта. Када су коначно откопали читав предмет, отац и син се у чуду згледаше. крај њихових ногу лежао је кип жене какав до тада нису видели. Иако се нису разумели у уметност, схватили су да је ово нешто изузетно. Кип је, додуше, био оштећен: недостајали су му десна шака, лева рука, нос и ноге, али то није умањивало његову лепоту.

Натоварили су необичан терет на кола и однели га кући где су га најпре добро изрибали. Тек тада је изашла на видело сва његова блештава лепота!

ОТНУД НА ЊИВИ?

Гонон је одмах обавестио месне власти о свом открићу и у његову кућу ускоро је стигао господин Рено, обласни археолог. Није скривао своје дивљење. Израдио је мишљење да би „Венера са Бризеа“ могла бити дело самог Фидије, чувеног грчког вајара из 5. века пре н. е, а ако и није изишла испод његовог длета, свакако је била дело неког његовог ученика.

После Реноове посете почела је права навала на скромну сеоску кућу у Сен-Жисту. Градоначелник и све угледне личности из тог краја желели су да виде највеће археолошко откриће икада учињено на њиховој територији и глас о грч

„Венера са Бризеа“ постављена је „Венера од репе“!

кој божици са Гононове њиве надалеко се пронео. Наравно, томе су много допринеле и локалне новине које су навелико почеле да доносе хвалоспеве Фидијиној вештини и срећи сељака из Сен-Жиста, који је, после толиких векова, извадио кип из његове блатне пробнице.

Врхунац узбуђења у селу представљао је долазак чувеног историчара уметности и палеолога Ноела Триолијеа, несумњиво једног од највећих тадашњих стручњака за старине. Триолијево усхићење пред мермерном Венером није било ништа мање него његових претходника у Гононској кући. И он је сматрао да је камена богиња свакако дело Фидије или његове школе. Само, никако није било јасно откуд она свде! Пронађено је једино вероватно решење — у доба старог Рима, на Гононовом брежуљку налазила се вила неког богатог римског патриција од које је, можда, остало још нешто под земљом. А та претпоставка представљала је предстојећу посланицу за археологе.

СА СЛАМНЕ СТОЛИЦЕ У ЛУВР

Иако се неочекивано нашао у средишту пажње читаве француске јавности, Жан Гонон није допустио да му слава „уђе у уши“. Промућуно је закључио да своје откриће може да искористи, па је Венеру на месту на једну сламну столицу и почео да наплаћује улаз у своју кућу онима који су желели да је виде. А таквих је било све више! Људи су аутомобилима пристизали из свих крајева

АРХЕОЛОШКА ФАРСА

РЕМЕК-ДЕЛО РИЂЕГ ФАЛСИФИКАТОРА

ОДЛУКОМ САМОГ ПРЕДСЕДНИКА ФРАНЦУСКЕ РЕПУБЛИКЕ ЈЕДНА СТАТУА ПОСТАВЉЕНА ЈЕ, НОВЕМБРА 1938. ГОДИНЕ, НА ПОЧАСНИ ПИЈЕДЕСТАЛ У ЛУВРУ. ТАДА ЈЕ ОТКРИЋЕ НОВИНАРА ОДЈЕКУЛО КАО БОМБА.

Француске да се диве најновијем археолошком открићу. Цене су биле различите: разгледање кипа стајало је само пет суа, али, ако је неко желео да га додирне, морао је да плати читав франак. За најватреније поклонице грчке уметничке старине који су желели дуже да испитују ово ремек-дело задржавање је коштало три франка.

Међутим, јавили су се неки којима разгледање није било довољно. Хтели су да купе „Венеру са Бризеа“ и нудили су Гонону позамашне своте. Тада се у селу пробудио патриотско осећање. „Зар да овакво ремек-дело припадне неком богатом појединцу?!“ — побуну се у себи и одлучио да подсети надлежне како би оно морало да буде изложено у самом Лувру. Упутио је писмо директору париске Академије лепих вештина Жоржу Уисману, а овај га је проследио лично председнику Републике Алберу Лебрену, човеку који је страшно волео уметност.

Од тог тренутка није се дуго чекало на одлуку да се мермерца богиња са неу-

Франческо Крмонезе поред свог ремек-дела које га је довело на прве стране многих француских новина.

гледног, славног пиједестала постави на себи достојан, у један од највећих и најбогатјих музеја на свету. И тада се догодило чудо!

ПРОНАЂЕНИ ДЕЛОВИ

„Венеру са Бризеа“ видео је бивши конзерватор лењинградског музеја Ермитажа Трубинков, видеца су је и два француска стручњака, Меле и Жорж Гисар, чије се мишљење до тада није чуло. Сва тројица су се сложила да ова Венера — већ проглашена за

понос Француске — нимало не би служила на част Фидији. Врат јој је сувише дебео и тежак, набори њене сукње превисше грубо исцлесани. Али, права „бомба“ одјекнула је 17. новембра 1938. године када је новинар Серж Вернуа у дневнику „Рефле“ написао:

„Венера са Бризеа“ је на стала недавно, а њен творца је један обичан младић из сиремашије породице који је себи дозволио да обмане наше највеће стручњаке...”

На новинара се осуло дрвље и камење. Али, Серж Вернуа је имао чврсте доказе: тврдио је да чак познаје младог и несумњиво талентованог скулптора Франческа Крмонезеа који је рођен у Италији, а живео у једном селу у близини Сен-Жиста. У прилог својој тези Вернуа је објавио у „Рефлеу“ — фотографију делова који су припадали ископаној скулптури и тргнуо:

„Нека ми само објасне господа председник Републике, министар за културу, служба за улепшавање градова, господин Гонон, његов син и волови, одакле овом момку делови Фидије не статве и то нови новцати?!“

Ово је изазвало праву метњу међу стручњацима, а јавност је брзо заборавила на „национално благо“ и са галским смислом за хумор слатко се смејала нечијој духовитости: уместо „Венера са Бризеа“, статуу су сви почели да зову „Венера од репе“.

Међутим, требало је ипак проверити речи „Рефлеовог“ новинара, па су стручњаци из Лувра пошлели да од мршавог, риђокосог уметника Франческа Крмонезеа затраже Венерини делови и провере да ли „пасују“.

„Пасовали“ су у длаку!

ОСАКАТИО СВОЈЕ ДЕЛО

Тиме је случај био решен, али не и окончан. Младог Крмонезеа новинари су просто почели да опседају, слике младића са необичним вајарским талентом и још необичнијим смислом

за хумор сада су плавиле све могуће новине. Објаснио је зашто је све ово извело. Жељан славе, наручио је велики блок мермера чак из Караре и за њега дао сву своју уштеђевину. Када је исклесао Венеру, пало му је на памет да следе пример великог Микеланђела који је једно своје дело закопао у земљу како би изгледало старије.

Франческо је уз помоћ брата натоварио једне ноћи кин тежак 84 кг на ручна колица и одгурео га на Бризе. Међутим, да би ствар доцније изгледала уверљивија, пијуком је — осакатио своје дело! Отуда код њега шака, рука, нос и ноге. Ето и објашњења што на Геновској њиви није пронађено ништа више од „виле римског патрицијана“. А по налогу самог Уисмана прекопана је цела њива, што је однело замашну своту из државне благајне и бацило директора Академије у очајање...

Упорни новинар „булеварског“ листа „Пари суара“ Рене Батот успео је да пронађе чак и модел који је Кремонезу послужио да изваја своју Венеру. Била је то лисонска крчмарица пољског порекла Ана Штрудичка. Она је потврдила:

— Често сам позирала Франческу 1936. године док сам живела у Сент-Етјену. Уздао се у то дело и говорио како ће добити много новца за њега...

Франческо Кремонезу није, у ствари, добио баш ништа за „Венеру од репе“, чак ју је — изгубио! Јер, када је напустила пиједестал у Лувру, свога пута без помпе и на „мала врата“, Венера је враћена налазају, то јест Генону. Франческо је судским путем покушао да добије дело које је сам израдио, међутим, делови правде су били мишљени да оно треба да припадне оном ко га је нашао и тако је ова, несумњиво лепа, статуа остала да краси дом сељака из Сен-Жиста. Ко зна, можда је млад вајар био ипак задовољан славом коју је, очито, прижељкивао и најзад стекао, мада на прилично необичан начин...

М. К.

МИНИ-КВИЗ

- Шта су стејнци?
- Асонанца је...?
- Ко је написао опере „Танхојзер“ и „Лоенгрин“?
- Знате ли где се налазе Паклена острва?
- Које је године одржан Бечки конгрес?

ОДГОВОРИ:

1) Стејнци су врста дрвета. 2) Асонанца је сликање у сликарству. 3) Рихард Вагнер. 4) Паклена острва налазе се у северном делу Атлантике. 5) 1814. године.

Јапанска острва одувек су била шкрта према својим становницима, па су вредни Јапанци у борби за опстанак морали да се окрену мору. Храну за своју породицу и тржиште мушкарци су потражили рибарећи помоћу мрежа, а њихове одважне жене — спуштајући се у највеће дубине мора. Тако је међу вештим рибарима „земље излазећег сунца“ настао један тежак и опасан занат којем су се посветиле само нежне и крхке Јапанке, вековима познате као ама-жене.

Оне роне дуж читаве обале Јапана, изузев крајњих предела на северу земље. Најпознатије су ама-жене из места Хекура Цима, на полуострву Ното у Јапанском мору.

Један стари јапански рукопис, у којем је записана историја места Ваџима и њених ама-ронилаца још од пре неколико векова, каже да су прве ама-жене, које су одвајкада живеале далеко на југу Јапана, на острву Кјушу, дошле у Ваџиму сасвим случајно. Године 1569. жене су, у неколико чамаца, ловиле поред обале. Изненада је налетео тајфун, бацио их далеко на пучину, а онда их је захватила струја Цушима и однела на север, у Јапанско море.

Искрцале су се код села Акасуми и када су се мало повратиле, почеле су да роне тражећи храну. Нашле су толико острига да су решиле да ту и остану. Од тих дванаест жена које су донели ветар и струје данас постоји село са преко хиљаду становника.

КАО ВЕЛИКЕ РИБЕ

Међу ама-рониоцима постоје две групе: кахидо-жене, које роне у плитким, приобалним водама, и фунадо-жене. Оне су обично старије и искусније, отискују се чамцима на море и роне у највеће дубине.

Када жене из ове гру-

НЕОБИЧНА ЗАНИМАЊА НИМФЕ САВРЕМЕНОГ ЈАПАНА

те групе крену у потрагу за храном, обично их у чамцу прате њихови мужеви, очеви, браћа или неки други ближи рођаци. Они веслају и управљају чамцем, прихватају ловину од жена — али никад не роне. У Јапану се прича да су мушкарци из унутрашњости завидни мужевима ама-жена, поготово онима из групе „кахидо“. Они своје жене не могу да прате ни у чамцима, већ само седе код куће.

Пре него што зароне, ама-рониоци мажу лице неким белом кремом. Она их штити од морске соли, а и од сунца. На очима стављају заштитне наочари које претходно мажу уситњеним лишћем од пелена, јер његов сок ствара на стаклу заштитни слој и не дозвољава замагљивање. Око струка везују конопцац за који је причвршћено олово, ради бржег тоњења. У руке узимају криву гвоздену шипку којом одваљују шкољке са стена и најзад неколико пута дубоко удахну — па у море.

Док жена рони, пратилац у чамцу пушта кроз руке конопцац и његов крај обмотава ско кажи-прста, јер, како каже један од њих — тако је најбоље осети — као неку велику рибу на струни.

Овај напоран посао обавља се од десет до дванаест часова пре подне и од два до четири после подне. Подневни прекид

КАДА АМА-ЖЕНЕ КРЕНУ У ПОТРАГУ ЗА ХРАНОМ, ПРАТЕ ИХ МУЖЕВИ, ОЧЕВИ ИЛИ БРАЋА. ОНИ ВЕСЛАЈУ И ПРИХВАТАЈУ ЛОВИНУ — АЛИ — НИКАДА НЕ РОНЕ.

користи се за узимање топле хране и есенцијално грејање око ватре на обали.

ЕЛЕГИЈА МОРА

Ама-жене из групе фунадо удишу ваздух на изузетан начин — у почетку полако и дубоко, затим га лагано испуштају кроз стиснуте усне. При томе се чује несобичан звиждук који су јапански песници назвали „исо наеки“ — што значи — елегична мора.

Оне, у просеку, зароне дневно више од сто пута, а под водом остају два до три минута. Познато је да само артисти више од три минута могу да задрже дисање. Неки амерички артист постигао је рекорд за државици се под водом, наравно без икакве опреме, четири минута и четрдесет секунди, а један Јапанац 1900. године — десет минута, међутим, ово је прилично непоуздан податак.

Многи који су упознали овај опасан и тежак посао којим се баве ама-же-

не питали су се зашто то не раде и мушкарци. Жене, као што се зна, могу у води да остану непрекидно и три до четири часа, док мушкарци не могу да издрже више од једног часа и то зато што жене имају знатно дебљи слој масног поткожњег ткива. Удишући пре роњења ваздух, и то често и дубоко, крв се засити кисеоником и организам може дуже да остане без ваздуха.

Старост не представља никакву препреку за ама-рониоце. Јапанске девојке почињу да се баве овим занатом од шеснаесте-седамнаесте године, а многе од њих доживе и веома дубоку старост. Међутим, оне у просеку не живе дуже од шездесет година. Иако се на овај начин излажу опасностима — многе су жртве ајкула — рачуна се да данас у Јапану има око седам хиљада ама-жена, које је један јапански песник назвао нимфама савременог Јапана.

М. Ђ.

Поподневна проповед — Едуард Хагеруп Григ родио се 15. јуна 1843. године у Бергену, у Норвешкој, где му је отац, пореклом из угледне енглеске породице која се 1746. преселила у Норвешку, радио као британски конзул. Што се музике тиче, на Грига је више утицала мајка, рођена Норвежанка и врсна пијанисткиња. Под њеним утицајем дечак већ у шестој години почиње да учи клавир и показује изузетну надареност за музику. И поред великог талента није сањао о томе да постане велики музичар — желео је да буде проповедник. Имао је обичај да се попне на високу столицу и одатле одржи неку своју измишљену мису и проповед, будући целу породицу из поподневног сна. Овај „хоби“ га, срећом, не омета да настави учење клавира, где његова надареност све више долази до изражаја и полако али сигурно надвлађава његове жеље да оде у проповеднике.

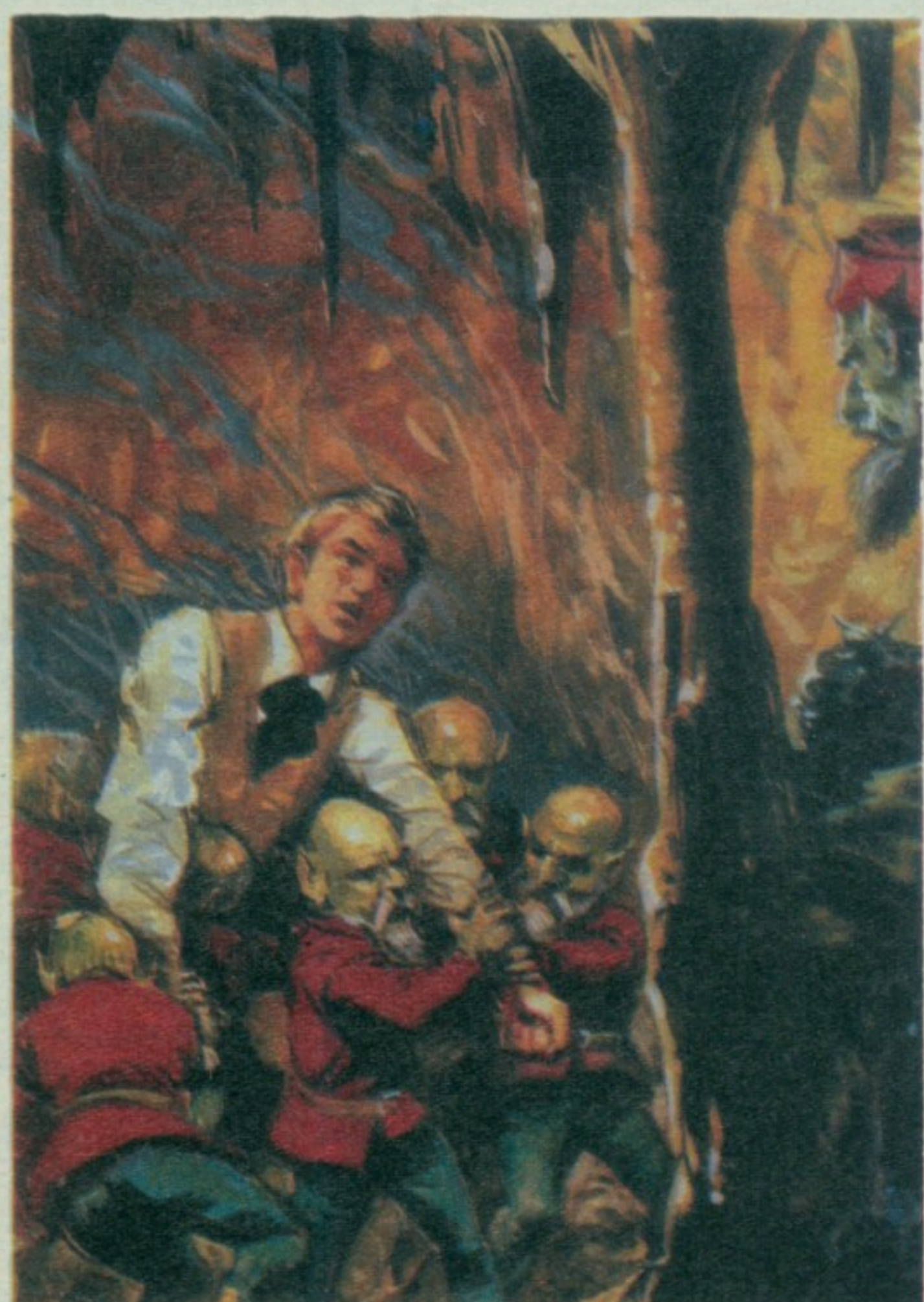

Глупости које се памте — У деветој години Григ је написао своју прву композицију „Варијације на једну немачку мелодију“. Иако је наишла на ласкаве похвале познаника и рођака, мали музичар није је сматрао изузетним делом јер ју је писао у тренуцима досаде за време школских часова. У школи је био познат по недисциплинованом понашању и, када је једном донео нове своје композиције да их покаже друговима, учитељ се издрао на њега и рекао му да „своје глупости остави код куће“. Ко зна колико је овај прекор заболоо дечака али ускоро је све заборавио када га је отац повео на пут по норвешким фјордовима. Нетакнута и дивља лепота пејзажа пробудила је у Григу нову музичку инспирацију и љубав према родној земљи која ће постати један од главних елемената у великом броју његових дела.

Отворених очију — На Пригову коначну одлуку да се бави музиком утицао је и чувени норвешки виолиниста Оле Бул. Када је Бул једном приликом чуо младића како свира, посаветовао је његове родитеље да га пошаљу на Музички конзерваторијум у Лајпцигу. И заиста, Григ се уписао 1858. године и некако успева да своје прилично слободно понашање прилагоди чврстим калупима академије. Када је 1863. године завршио студије, настанио се у Копенхагену, где компонује под великим утицајем Менделсона и Шумана, који, међутим, полако убија његову сопствену инспирацију. Баш у то време упознаје младог норвешког ком-

позитора Ричарда Нордрака који је, као и Григ, био надахнут лепотом норвешких пејзажа и љубављу према домовини. „Отворио ми је очи!“ — рећи ће касније Григ за њега. У том периоду почиње да компонује клавирска дела искључиво под утицајем норвешке народне музике и изграђује један нов музички израз. Године 1867. оженио се својом даљном рођаком Нином Хагеруп и за њу ствара једну од својих најлепших композиција »Igl elsker dig« (Волим те) која се и данас у Норвешкој врло често изводи. Нина Хагеруп је до 1898. године наступала као певачица и била главни извођач музичких песама.

Творац националне уметности — Године 1871. у Кристијанији (данашњем Ослу) са Ј. С. Свендсеном Григ оснива Музичко друштво, али се од 1873. године бави искључиво компоновањем и концертирањем. Први пут у Енглеску одлази 1888. а идуће године диригује оркестром „Колон“ у Паризу. Десет година касније учествује на првом норвешком музичком фестивалу који се одржава у Бергену, граду у коме остаје до краја живота. Тешка болест плућа полако га савладава и Григ умире 1907. године. Чувени композитор је једном приликом сам окарактерисао своју музику: „Стилом и архитектоницом својих радова увек сам припадао немачкој романтици Шуманове школе, али сам у исто време црпио велико благо народних песама своје земље и покушао да створим националну уметност из ових још неистражених манифестација норвешке народне душе“. Најпопуларнија Григова дела су „Клавирски концерт у а-молу“ и музика за Ибзеновог „Пер Гинта“, пуна северњачке симболике и апстракције.

ДВА ГРАДА У ЈЕДНОМ

Вараждин лежи на десној обали Драве у наплављеној равници на 173 метра надморске висине. Његов центар чини збијено средњовековно градско језгро које се први пут помиње 1181. године као седиште жупаније. Од 1209. Вараждин је слободан краљевски град. Неколико десетина година касније Монголи су га готово разорили. Обновио га је и утврдио 1464. краљ Матија Корвин. Половином 16. века нагло се развија као културни, политички војни и тр-

говачки центар. Истовремено постаје и главно место Славонске (Вараждинске) крајине. После стотину година она је реорганизована образовањем два граничарска пука од по 8.000 људи. Пре народноослободилачког рата у Вараждину је деловала јака организација Комунистичке партије, за време рата Окружни комитет, а у околини партизанске јединице. Маја 1945. град је ослобођен од Немаца.

Текст: М. Тодоровић
Снимци: Т. Ђурић

ПОКЛОН ЗА БЕСКУЉНИ СЕНАТ — Маркгроф Јуриј Бранденбуршки уочио је оком доброг политичара да стална трвења између Старог града (чији је, иначе, био власник) и суседне „вароши“ не воде ничему добром. Да би некако смекшао варошане и постигао с њима мир, подигао је 1523. године у центру Вараждина велику камену зграду и поклатио је Магистрату (градском сенату) који је био без крова над главом и заседао где стигне! Та такозвана градска кућа била је уједно и прва камена грађевина подигнута у Вараждину. Иако је носила готичка обележја, каснијим преправкама добила је и барокне детаље па се данас на њој уочавају оба стила.

ДОМ ПРВОГ АВАНТУРИСТЕ — Стари Вараждинци и данас тврде да је један од највећих авантуриста њиховог града живео у 18. веку. Био је то извесни Фрањо Херцер који је кренуо у живот тако рећи без ичега. Но, како је важио за окретног и довитљивог, а уз то је био и речит, брзо се обогатио држећи станицу за прихват и отпрему поштанских кочија. Новац му је омогућио да се потпуно преда што већим уживањима. Прича се да је неколико пута једва извлачио живу главу из гужви насталих са вараждинским очевима и мужевима! Старост је дочекао неожењен. После његове смрти остала је лепа барокна зграда коју је подигао, како се претпоставља, негде после 1760. године. У њој се сада налази градска збирка инсеката.

НАЈЛЕПШЕ У ЕВРОПИ — Готово без икаквог претеривања може се рећи да је вараждинско гробље по лепоти без премца. Простире се на 16 хектара и има преко 7.000 чемпреса. Пошто управа гробља мора поред сваког гроба да засади по један чемпрес од којег се обрезавањем формира квадар, ово зимзелено растиње поређано дуж пошљунчених стаза представља, у ствари, прави сплет алеја. Гробље је основао крајем 18. века месар Јосип Матушин, а ботанички врт од њега је начинио његов посинак Херман Холер коме се више свиђало да уређује гробове него да сече и продаје месо у поочинској радњи.

СРАМОТА ЗБОГ КАЗНЕ — Гундулићева улица (не слици) некада се називала — Обртничка. Настала је у 17. веку и име добила по радњицама обртника (трговаца) које су биле начичкане дуж тротоара с једне и друге стране. Премда није дугачка, једва осамдесетак метара, у њој се могло наћи све, „од игле до локомотиве“, па чак и роба које није било ни у Загребу! У њој је врио живот од јутра до вечери, и све што се догодило у граду ту је могло да се сазна. За трговце-дерикоже није било места. Власници радњи били су удружени у цех који је строго водио рачуна да вредност исте робе буде код свих једнака. У случају повећања цене прекршај се кажњавао искључењем из цеха, али много пора била је срамота због ове казне.

„РОЛС-РОЈС“ — НАЈСКУПЉИ АУТОМОБИЛ НА СВЕТУ

ПЕНИ НА ВРХУ ХЛАДЊАКА

НА ПОЧЕТКУ ОВОГ ВЕКА ЕНГЛЕСКИ ФАБРИКАНТ ДИНАМО-МАШИНА ФРЕДЕРИК ХЕНРИ РОЈС ИМАО ЈЕ МАЛИ ФРАНЦУСКИ »ДАКОВИЛ«, АЛИ ГА ЈЕ МНОГО ЉУТИЛО ШТО ЈЕ ТАЈ, ИНАЧЕ ДОБАР, АУТО ПОВРШНО ИЗРАЂЕН И ПРЕВИШЕ БУЧАН. ОДЛУЧИО ЈЕ ДА НАПРАВИ БОЉИ!

Ројс, у почетку, „нико и ништа“! Радио је као шегрт негде под крај прошлог века, у фабрици локомотива. Али, Фредерик Хенри Ројс био је рођени геније — само тако могао је постати конструктор локомотива!

Имао је два цилиндра и 10 коњских снага. Његов власник тада је наумио да оснује фабрику аутомобила. Међутим, сам то није могао да учини: недостајао му је човек пословног духа, јер Фредерик Ројс је очиглед-

и посла је било доста. Тако је 1910. године постао први Британац који је без слетања прелетео Ламанш и вратио се натраг, али је убрзо после тог подвига настрадао: пао је из балона са висине од само шест метара,

постао је чувен по брзини: ишао је 160 миља на сат (око 250 km/h.) Међутим, светски рекорд у једночасовној возњи постигао је 1932. године „бентли-ројс“ — аутомобил који је Ројс конструисао тако што је побољшао исувише бучни „бентли“. Постигао је брзину од 183,5 km/h, за оно време заиста рекордну.

Генијални конструктор Фредерик Ројс умро је 1933. године као седамдесетогодишњак, не дочекавши да види завршено последње своје дело, нови модел луксузног аутомобила. Али, оставио је детаљне белешке, тако да су инжењери из његове фабрике потпуно остварили оно што је замислио. На новом аутомобилу измењен је само један детаљ: уместо дотадашњих црвених слова ознаке „RR“, стављена су црна. Тако је остало до данас: то је дуг фабрике оснивачима.

АКО НОВЧИЋ НЕ ПАДНЕ...

Данас „Ролс-Ројс“ производи седам модела. Најлуксузнији и најбољи је „камарг“ који кошта близу 200 милиона старих динара — колико је, отприлике, коштао у своје време „сребрни облак“ (1500 фунти). За тај новац могу се купити, рецимо 4 „масератија — мерака 55“! Стручњаци кажу, међутим, да су се најбоља „Ролс-Ројсова“ возила производила између 1907. и 1918. године, у време када су остали аутомобили били лоши, па зато и фама о изузетним својствима најскупљег аутомобила на свету. Нешто је, ипак, остало и данас исто: бешумност.

Још је Фредерик Ројс, паклени противник буке, сматрао да се у његовом аутомобилу за време возње мора чути — куцање ручног часовника, па је направио мотор који готово бешумно ради. У његово време мотор чак није смео ни да вибрира! Тестирали

„Ролс-ројс“ енглесне краљице једини је — нерегистрован

А негдота је, кажу, истинита: извесном господину Смиту „ројс“ је отказао послушност и то усред — Сахаре! Љут што се тако нешто њему догодило — најскупљи аутомобил на свету, према гаранцији саме фабрике, уопште се не квари, па је зато и сервис бесплатан — Смит је телефоном (који се обавезно налази у овим колима) позвао фабрику.

— Немогуће да вам се ауто покварио, то се нашим возилима не догађа — уверавао га је љубазан глас из далеке Британије. — Ипак, можда се машина уморила, преспавајте ову ноћ и сутра ће бити све у реду! — гласио је њихов савет.

Пошто му друго ништа ионако није преостало, Смит је послушао и заспао. Кад се ујутру пробудио и окренуо кључ мотора, аутомобил је заиста радио као да му ништа није било! Тек доцније Смит је сазнао да је у току ноћи механичар „Ролс-Ројса“ хеликоптером долетео до места где је заостао његов ауто и нечујно отклонио квар...

Овај најлуксузнији аутомобил на свету постоји већ 73 године. Цела његова историја пуна је необичности попут ове анегдоте, јер ништа, кад је реч о „ројс-ројсу“, не сме бити свакодневно. Чак је и настао на помало чудан начин!

АУТО НАО ЛОКОМОТИВА

У енциклопедији „Британика“ постоји име Чарлса Стјуарта Ролса, али први аутомобил чувеног имена конструисао је — Ројс, који се уопште и не спомиње...

Ако се питате зашто, одговор је: Ролс је био син правог енглеског лорда, а

На почетку овог века имао је 40 година и довољно уштеђевине да отвори сопствену фабрику електричних динама и хидрауличних дизалица. Његов бучни ортак Ролс се за то време школовао у чувеном колеџу „Тринити“ у Кембриџу, и бавио се својим хобијима — аутомобилским тркама и летењем у балону. Возио је мали француски двосед „панар“ којим је 1900. године учествовао и на познатој трци „Хиљаду миља“.

И Ројс је имао француски аутомобил, двоцилиндрични „даковил“ али њега нису занимале трке. Љутио се што је његов ауто, како је сам говорио, површно израђен и превише бучан. Одлучио је да сам направи бољи!

Први, мали „ројс“ лично је на локомотиву, али је био направљен прецизно, као швајцарски часовник.

но умео да направи аутомобил, али — не и да га прода. То је знао Ролс, а ортак лук у фабрици аутомобила које је толико волео био је за њега привлачан посао. Тако је 1904. године настала чувена фабрика „Ролс-Ројс“.

ЧЕСТО СЕ КВАРИО!

Првих шест аутомобила из нове фабрике имала су мотор од три цилиндра, али се одмах прешло на четири, пошто се такав систем показао бољим. Модел је носио романтично име „сребрни облак“ и одмах постигао светски рекорд у брзинској возњи на пет миља.

Чарлс Стјуарт Ролс није одустајао од свог ваздушног хобија, иако је фабрици одмах одлично кренуло

али тако кобно, да је на месту остао мртав.

Ројс је остао сам, а његови аутомобили постајали све чувенији. Ипак, више од две деценије није изабацио нов модел. Тек 1926. појавио се „фантом“, за оно време сензационални аутомобилом од 100 коњских снага. Доњи построј остао је потпуно исти као код „сребрног облака“, али су — као значајно побољшање — на сва четири точка постављене „серво“ кочнице. Међутим, „фантом“ је ушао у историју ове чувене фабрике као једини њен модел који се — често кварео!

Установљено је да је главни кривац био нов систем подмазивања, који је код претходног модела био генијално решен, па је тако већ после три године на тржиште изабачен „фантом II“. Код њега је и ова слабост била отклоњена, а

Ово је модел »сребрни облан« из 1909. године. Производио се све до 1926. када је фабрика изbacила »фантома« — једини модел који се често кварио!

су га тако што су на врх стављали новчић од једног пенија. Ако би пао док мотор ради, то је био знак да нешто није у реду.

Занимљиво је да данашњи »ролс-ројси« не иду много брже од старих: »камарг« постиже највише 190 km/h, иако има чак 206 КС, али, можда је и то

нека врста традиције... Ипак, данашњи модели имају уграђена последња достигнућа технике, као што су клима-уређаји са електронским регулисањем. И најексцентричнија муштерија може бити задовољна, пошто је могуће регулисати температуру тако да буде различита у висини гла

ве, трупа, колена, стопала... Иначе, осим ових електронских уређаја, све остало израђује се, као на почетку, па је и то разлог што су »Ролс-Ројс« возила тако скупа.

А купаца данас има све више: док је 1971. године — када се компанија распала на два дела, фабрику

авионских мотора и фабрику аутомобила с новим именом »Ролс-Ројс моторс« — произвела 2000 возила, прошле године та цифра готово је удвостручена! Удвостручиле су се и поруџбине из иностранства, па је прошле године фабрика отворила у Лозани своје седнице за извоз. А у марту

ове године, на Женевском салону аутомобила, »Ролс-Ројс« је изложио своје последње достигнуће, обновљени модел »златне стреле« из 1962. године за који је нацрте направио чувени италијански дизајнер Пининфарина.

М. К.

Пронађен је сунчани сат!

Ова вест није стара векови-
ма — реч је о новом ручном
часовнику тачном до у ми-
лионити део секунда.

Наша осиромашена пла-
нета натерала је љу-
де да се поново по-
уздају у сунце као извор
живота. Може ли се њего-
ва енергија искористити
тако обилато да замени у-
гаљ, нафту и хидроелек-
трane?

напори улажу се у покуша-
је да се сунчева енергија
употреби за централно гре-
јање. Једно од неколико
решења већ је примењено
у једној школи у енглеској
покрајини Чешир. Део кро-
ва зграде покривен је со-
ларним хелијама које ути-

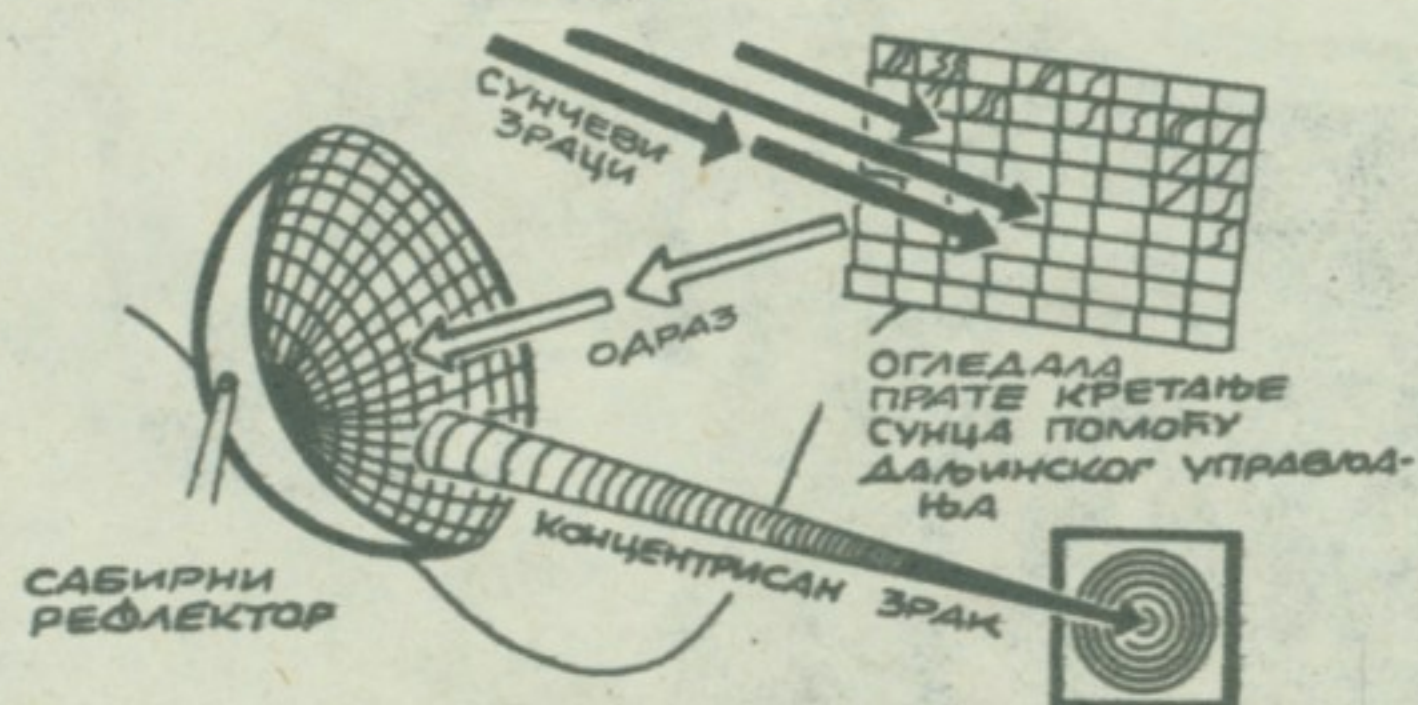
јају сунчеву топлоту и
претварају је у електричну
струју. Овако добијена стру-
ја може се употребити за
грејање, осветљење или ма
шта друго.

Многе нације улажу ве-
лике своте новца у истра-
живања могућности приме-
не сунчеве енергије. Једна
од најновијих идеја је да
се она сакупља у пустиња-
ма; њоме би се покретале
електране из којих би се
затим струја нарочитом
мрежом далековада могла
упућивати на било коју
тачку Земљине кутле.

Овакве могућности тре-
нутно изгледају најважни-
је. Али, можда ће за бу-
дућност још важније бити
усавршавање фотоелект-
ричних направа на бази со-
ларних хелија какве се у-
потребљавају на свемир-
ским бродовима. Засад су
ово хелије сувише скупе да
би нашле примену у пот-
рошачкој индустрији, мада
је већ израђен часовник на
сунчани погон, тачан до у
милионити део секунда! О-
вакви „сунчани сатови“,
нимало јевтини, већ се про-
дају у неким земљама...

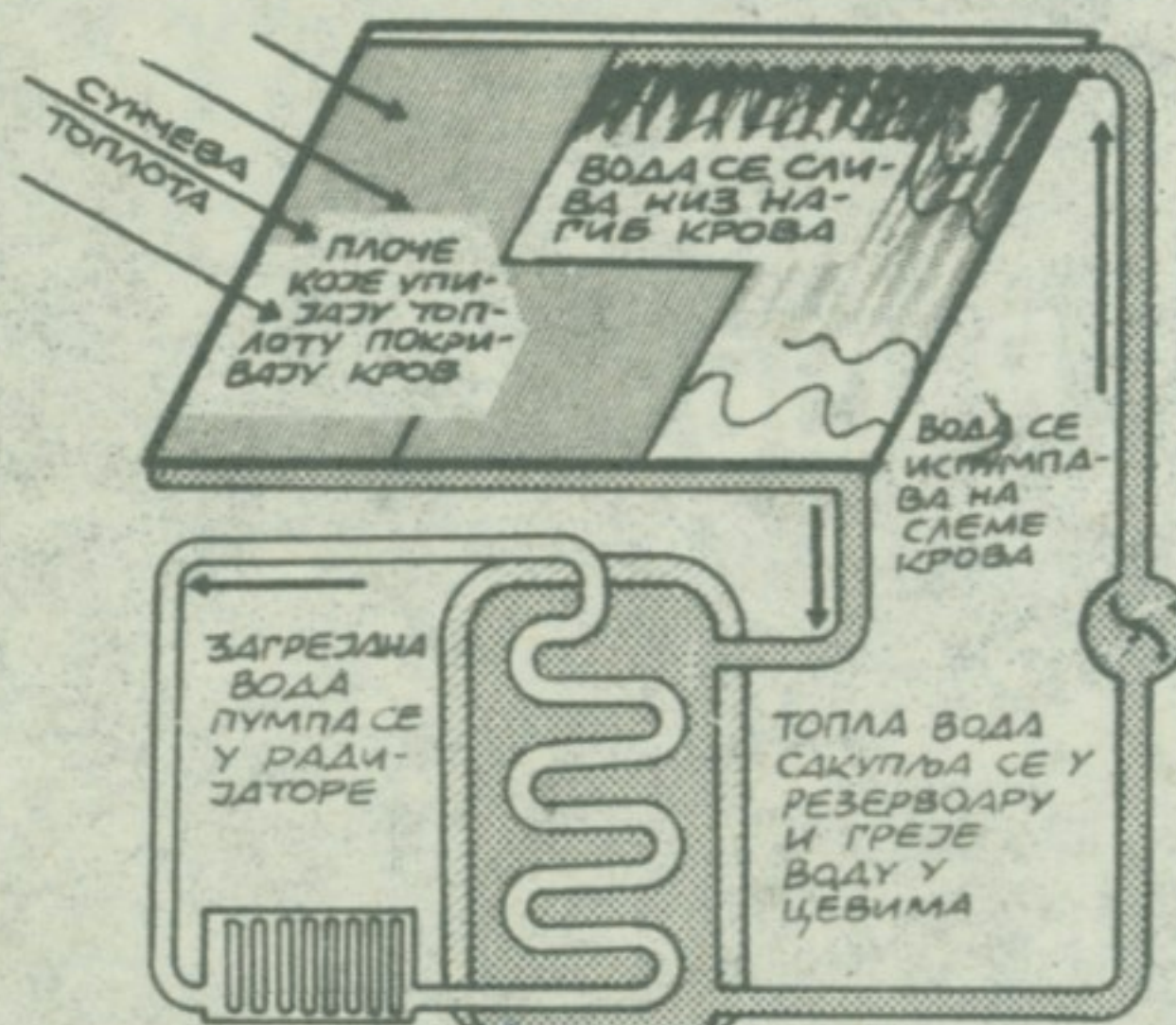
Б. Д.

САБИРАЊЕ СУНЧЕВЕ ЕНЕРГИЈЕ

ВИСОКО У ПИРИНЕЈИМА, НА 1554 МЕТРА,
ФРАНЦУЗИ ИМАЈУ ИНДУСТРИЈСКУ ПЕЋ КОЈУ
ЗАГРЕВА ЗРАК СВЕЛОСТИ ТОПЛОТНЕ СНАГЕ
3800°C. ОВАЈ МОЋАН ЗРАК КОЈИ ЕМИТУЈЕ
ОГРОМАН РЕФЛЕКТОР НАЛИК НА КАКВУ ЗДЕЛУ
ОД ОГЛЕДАЛА У СТВАРИ ЈЕ ЗБИР ОДРАЗА
СУНЧЕВИХ ЗРАКА КОЈЕ ШАЉУ СЗ ВЕЛИКА
ОГЛЕДАЛА РАСПОРЕЂЕНА ПО ВИСОРАВНИ.

ГРЕЈАЊЕ ДОМАЋИНСТАВА

Озбиљна истраживања
почела су у време када су
се Совјети и Американци
утркивали ко ће први пос-
лати ракету у свемир. И
једни и други поклонили
су велику пажњу усавр-
шавању новог облика енер-
гије јер су генератори елек-
тричне струје и акумула-
тори ракету у свемир. И
гломазни за пут у васиону

Усавршене су такозване
соларне хелије које упија-
ју сунчеву енергију и прет-
варају је у струју за напа-
јање сложених електрон-
ских уређаја у васионском
броду.

Али, истраживачи свеми-
ра нису први дошли на
овакву идеју. Још 1868. го-
дине Енглец сер Хенри Бе-
семер, изумитељ високе пе-
ћи, саградио је пећ која је
користила топлоту сакуп-
љену од сунца за врелих
дана.

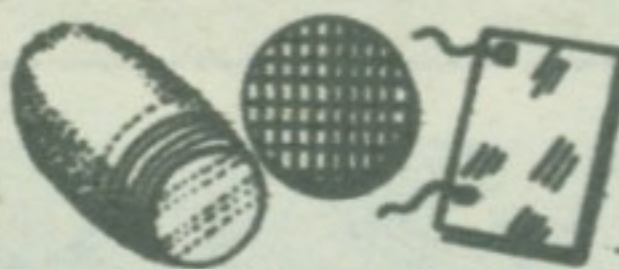
Данас Французи у Пир-
инејима имају велику со-
ларну пећ намењену обра-
ди нарочитих метала чија
је тачка топљења врло би-
ска.

У овом тренутку највећи

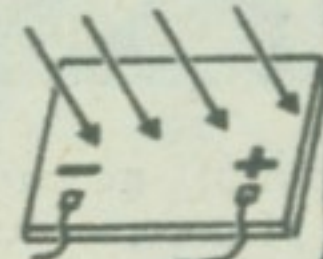
ПРЕТВАРАЊЕ СУНЧЕВЕ ЕНЕРГИЈЕ У ЕЛЕКТРИЧНУ

СОЛАРНЕ ХЕЛИЈЕ ПРАВЕ СЕ ОД
ВРЛО ФИНОГ СИЛИКОНСКОГ КРИСТА-
ЛА ДОБИЈЕНОГ У ЛАБОРАТОРИЈИ.
КРИСТАЛ СЕ ИСЕЧЕ НА ТАНКЕ ЛИ-
СТИЋЕ А ПОТОМ НА КОЦКИЦЕ ДИ-
МЕНЗИЈА 25 x 12,5 mm. ОВИ КО-
МАДИЋИ СЕ ЗАТИМ ПРЕМАЖУ
НАРОЧИТОМ СМЕСОМ.

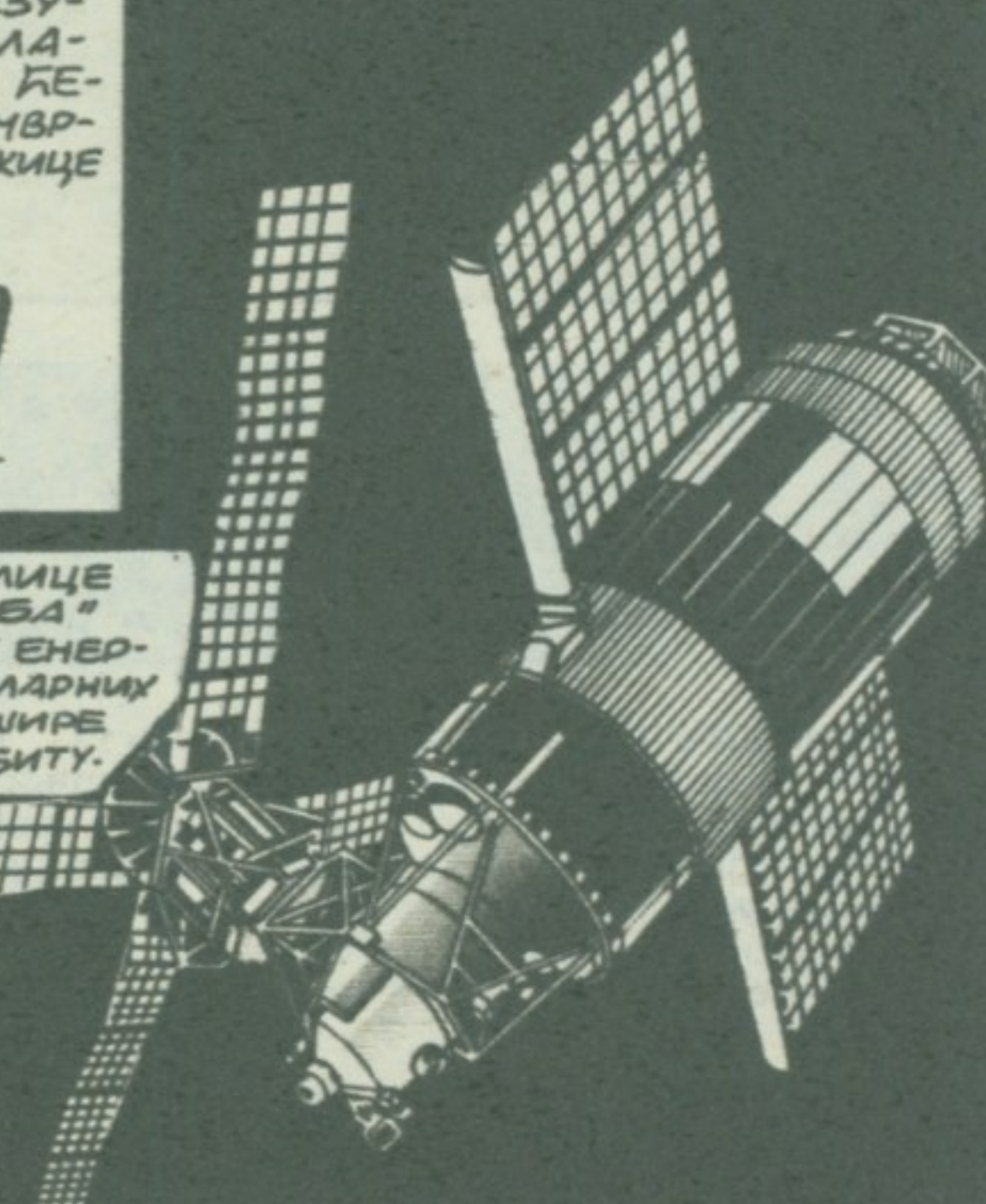
ЗА ХЕЛИЈЕ СЕ ВЕЗУ-
ЈУ ЖИЧИЦЕ ОД ЗЛА-
ТА ИЛИ ПЛАТИНЕ. ХЕ-
ЛИЈЕ СЕ ПОТОМ ПРИЧВР-
СТЕ ЗА ОСНОВУ А ЖИЦЕ
ПОВЕЖУ.

ПРОЛАСКОМ СУНЧЕВИХ
ЗРАКА (ФОТОНА) КРОЗ
СИЛИКОН СТВАРА СЕ
НЕЗНАТА ЕЛЕКТРИЧНИ
НАБОЈ. МЕЂУТИМ, ХИЉА-
ДЕ СОЛАРНИХ ХЕЛИЈА ЗА-
ЈЕДНО ПРОИЗВОДЕ
УПОТРЕБЉИВУ КОЛИ-
ЧИНУ СТРУЈЕ.

КОСМИЧКЕ ДЕТЕЛИЦЕ
ПОПУТ „СКАЈЛАБА“
СНАБДЕВАЈУ СЕ ЕНЕР-
ГИЈОМ ПРЕКО СОЛАРНИХ
ПЛОЧА КОЈЕ РАШИРЕ
КАД ДОСПЕЈУ У ОРБИТУ.

Међународни воз „Балкан-експрес“ на релацији Беч — Истанбул, прошао је кроз станицу Титов Велес и сад је јурио долином Вардара ка Београду и граници. Путника је било мање него обично, купеи полупразни, и то је олакшавало посао Петру Тодорову и његовом колеги Вити, цариницима са београдског граничног прелаза, који су такође били у возу, прегледали робу и пртљаг путника.

Међутим, у истом возу мирно је седео и човек ко јег ни Петар и Вита никад неће заборавити, иако су на разним граничним прелазима, као дугогодишњи цариници, провели преко две деценије.

ШТА ВАМ ЈЕ ОВО?

Тог мајског дана 1959. године њих двојица су се другим возом одвезли у Титов Велес, ту се укрцали у „Балкан-експрес“ и док је воз хитао ка југу радили свој свакодневни посао. Чинили су овако да би се и воз и путници што мање задржавали на граничном прелазу где је сваки минут драгоцен и скуп: ако воз дуго стоји, ремети се ред возиће, путници непотребно чекају и на прелазу се ствара загушење. Од Титовог Велеса до Београда они би прегледали и царинили сав терет који томе подлеже и воз би одмах, после краћег задржавања, настављао пут ка Истанбулу.

Већ су били уморни и при крају посла. Остало им је на прегледу још само један, задњи вагон са купеима другог разреда. У то време такви купеи су били скупљи и удобнији, и искусни цариници су очекивали да у њима наиђу на људе другачије од оних које су сретали у трећем разреду.

Сви купеи у задњем вагону су били празни. Само у једном од њих дремучкао је средовечан човек у поцепаном оделу, бос, лица зараслог у неуредну браду.

И Петар и Вита изненадили су се кад су га угледали. Дугогодишње цариничко искуство их је научило да према сваком путнику који путује преко границе морају бити врло обзириви и пажљиви. И до тада су сусретали људе у скромном оделу и са неугледним пртљагом, али овај путник је, већ на први поглед, био сасвим другачији од свих.

— Добар дан! Молим вас, имате ли нешто за царинење? — поздравио је цариник Вита путника коме су из поцепаних панталона изириривале колена. Петар је остао пред вратима купеа, већ мислећи о породици и одмор. Као кроз сан чуо је Витино питање, и оно му се, када је погледао пре-

Петар Тодоров

ко рамена усамљеног путника, учинило смешним, иако је добро знао да на граници не треба веровати никоме. Али, одрпанко је заиста изгледао безазлено, готово јадно, и искусно око цариничко није могло да погрешити.

Пред купеом, у ходнику, други цариник је нестрпљиво чекао.

ОЧИ У ОЧИ

Гледајући путника право у очи, да би уочио и најмању промену и реакцију на његовом лицу, Вита је полако стављао руку у кутију. То је опробани поступак цариника при прегледу путничког пртљага: очи, руменило лица, трзај усана, несвесна кретња руком одају понашање путника, а све то много помаже сваком царинику. А овај је, намерно озбиљан и наско строг, желео да све уради као да пред собом има кријумчара или преваранта.

Човек у поцепаном оделу такође је гледао цариника у очи и одсутно се

из преврнуте кутије полако су се помаљале главе змија па вијугава тела. Њихов господар је мирно седео, смећећи се и даље оним својим одсутним погледом. Стајао сам неколико тренутака, укочен и без снаге да одем, а онда сам се муњевито окренуо и отрчао за Витом.

ГЛЕДАЈУЋИ НЕОБИЧНОМ ПУТНИКУ ПРАВО У ЛИЦЕ, ЦАРИНИК ЈЕ ПОЛАКО ЗАВУКАО РУКУ У КАРТОНСКУ КУТИЈУ И НАПИПАО НЕШТО ХЛАДНО, ГЛАТКО И ЖИВО.

ЗМИЈЕ У ШАЦИ

узео под руку своју кутију са змијама и запутио се према најближем камењару.

— Видео сам га опет после две године — прича Петар Тодоров, данас цариник у Шибенику — Био је исто обучен, али без кутије због које сам се уплашио највише у животу. Сазнао сам од њега да је негде из Босне и да живи од продаје уловљених змија. А мени ни мом колеги Вити, који је хтео само да се напаша, никад из сећања неће нестати оно језиво клупко змија. Јер, у тим тренуцима, иако сам скоро остао на граници и ту научио седам језика, човек тешко може бити прибран и крабар.

И. Лончар

Али, увек оран за смех, Вита је и сад хтео да се мало напаша. Узбуђено се, строго погледао у благо насмешено лице необичног путника, а затим погледом прелетео преко купеа.

— А шта вам је ово? — упро је цариник прстом ка мрежи за пртљаг изнад путникове главе. Горе је стајала велика картонска кутија са много рупица са стране.

— Ништа — опет се чудно насмешлио путник.

— Хоћете скинути кутију да погледамо? — замолио је цариник.

Полако, без журбе, човек у поцепаном оделу се усправио, дохватио полустворену кутију, ставио је на седиште поред себе, сео и загледао се у цариника.

смешлио. Обојица су ћутала, а онда је тишину изненада прекинуо снажан врисак цариника.

Вита је полако гурао руку у картонску кутију, очекујући да напипа стару одећу, мало хране или неки грађевински алат. Али, прво што је осетио било је нешто хладно, глатко, љигаво и поскретно. Погледао је и следио се од ужаса: кутија је била пуна змија!

— Ни данас не знам дали су врата од купеа била затворена или не, — сећа се Петар Тодоров. — Из мисли ме је тргао Витин језив врисак и тренутак касније он ме пренеражено одгурнуо и јурило низ ходник. Утрчао сам у купе, помисливши да га је необични путник ударио или убо ножем. И тада сам угледао језив приказ:

Иако је за 22 године, колико је цариник, упознао и најтеже криминалце, Петар Тодоров се никад није уплашио као тада. Ни ње му ни његовом другу Вити није падало на ум да се врате у купе страха и да путнику прегледају па сош. Обојица су се без даха срушили на столице у службеном купеу, бледи и задихани. А кад су дошли себи, праснули су у громогласан смех.

СЕЋАЊЕ ЗА СВА ВРЕМЕНА

Путник са чудним пртљажом је наставио путовање али ипак није прешао

Микијев ЗАБАВНИК
ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПОНЕДЕЉКА

JOE MUSIAL

ЉУДИ-ЖАБЕ

КРАЈЕМ 1942. ЗАЧУСТАВЉЕНО ЈЕ НАПРЕДОВАЊЕ СНАГА СИЛА ОСОВИНЕ... ПОЧЕЛА ЈЕ БОРБА НА ЖИВОТ И СМРТ...

БРИТАНЦИ СУ ЗА ИЗВЕСНО ВРЕМЕ ОСУЈЕТИЛИ НАЦИСТИЧНЕ НАПАДЕ ИЗ ВАЗДУХА. САДА СУ ОСМАТРАЛИ И ЧЕНАТИ...

БУДНЕ ОЧИ МОТРИЛЕ СУ ОБАЛУ...

ВЕЧЕРАС ЈЕ ТИХО, БИЛЕ. НАУЧИЛИ СМО ШВАБЕ ПАМЕТИ?

ДА? ХИТЛЕР ЈЕ СИГУРНО БЕ-САН?

АЛИ... У ВОДАМА КАНАЛА...

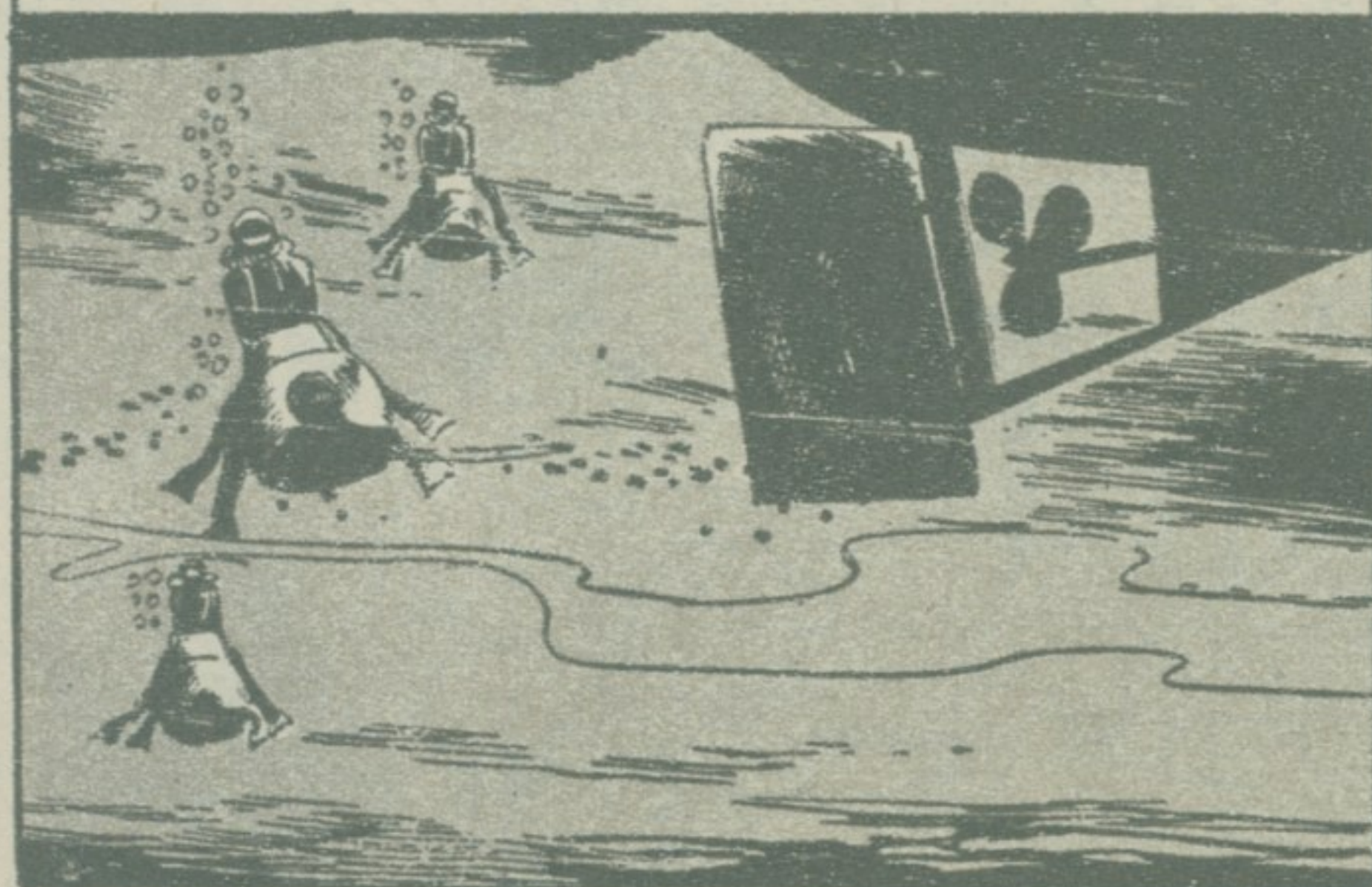
МАЛЕ ПОДМОРНИЦЕ НИСУ СЕ ПРИМЕЋИВАЛЕ НА ВОДЕНОМ ПРОСТРАНСТВУ...

ПАЖЊА? ЗАРОНИКЕ-МО?

РАЗУ-МЕШ?

НЕСТАЛЕ СУ У МУТНОЈ ВОДИ... И...

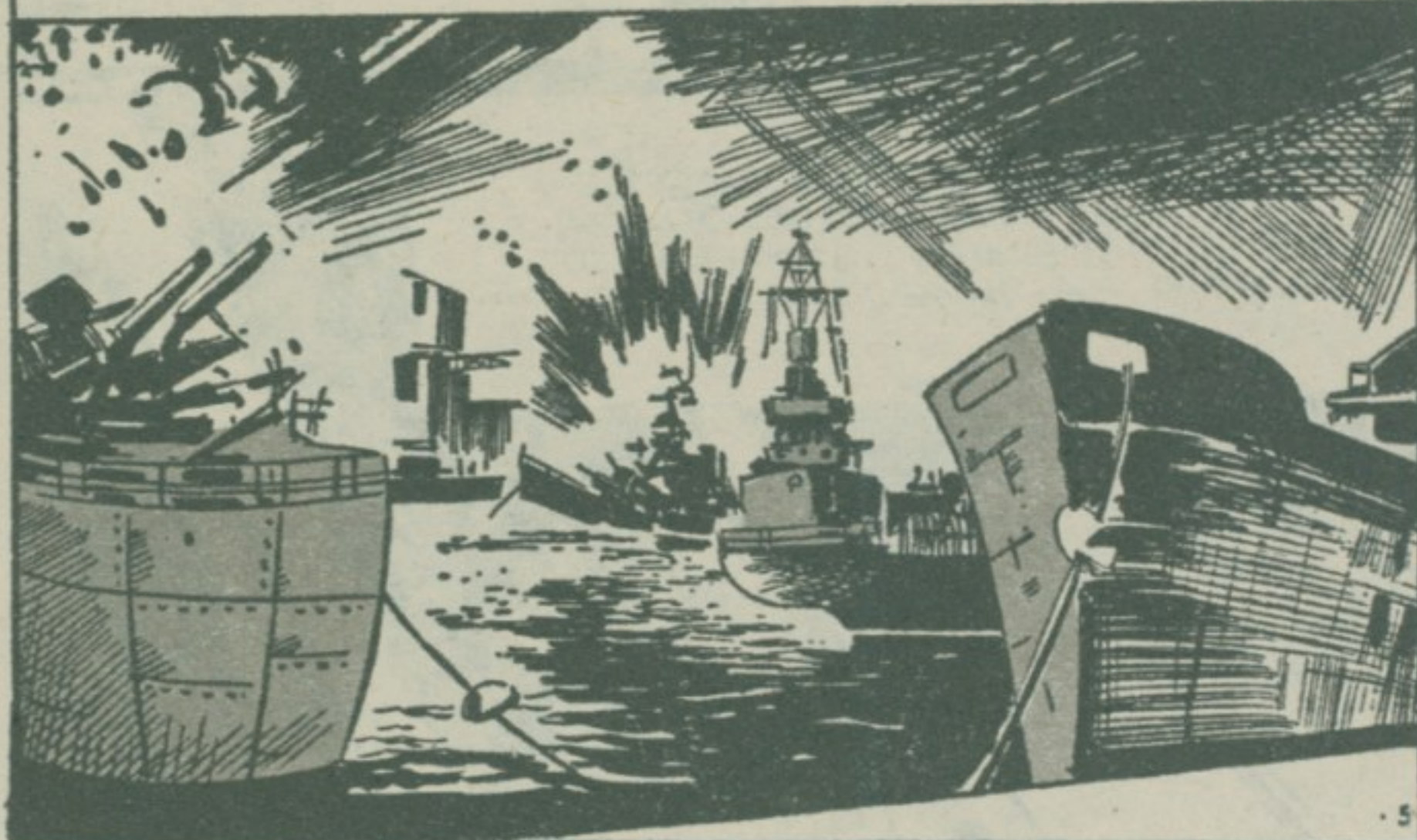
ЉУДИ-ЖАБЕ БРЗО СУ ОБАВИЛИ ПОСАО...

КАО ШТО СУ НЕЧУЈНО ДОШЛИ, ТАКО СУ И ОТИШЛИ... СЛИЧНИ МОРСКИМ ЧТВАРАМА...

ИЗНЕНАДА, ЕКСПЛОЗИЈА ЈЕ РАЗБИЛА ТИШИНУ НОЋИ...

ВОЈНИЦИ СУ СЕ ТРГЛИ... ЗАЧУЛА ЈЕ СИРЕНА...

НАПАД!
НЕПРИЈАТЕЉ
НАПАДА!

АЛИ, КАСНО - ОД НЕПРИЈАТЕЉА НИ ТРАГА...

ИЗГЛЕДА
ДА СУ НАМ ПО-
БЕГЛИ ИСПРЕД
НОСА?

ГДЕ ЛИ
СУ?

ШТЕТА ЈЕ БИЛА ВЕЛИКА... СЛЕДЕЋЕГ ДАНА ОДРЖАНА ЈЕ КОНФЕРЕНЦИЈА НА ВИСОКОМ НИВОУ...

НАША ОДБРАНА ЈЕ РАНИ-
ВА? УПРКОС МЕРА ПРЕДО-
СТРОЖНОСТИ, НЕПРИЈАТЕЉ
СЕ УВУКАО И ЗАДАО НАМ
ТЕЖАК УДАРАЦ?

ПОДМОРНИЦЕ? НА-
КО ИХ РАДАР НИЈЕ
УХВАТИО?

НИЈЕ НАМ
ЈАСНО. МОРА
ДА ИМАЈУ
НЕКО НОВО
ПОДВОДНО
ОРУЖЈЕ.
НАШИ ЛЈУ-
ДИ МОРА-
ЈУ СТУ-
ПИТИ У
АНЦИЈУ,
И ТО БР-
ЗО?

У ИСТРАЖИВАЧКОЈ СТАНИЦИ
АДМИРАЛИТЕТА... ГДЕ СУ БИ-
ЛИ СТРУЧЊАЦИ ЗА ПОМОРСКО
ОРУЖЈЕ...

УФ? ЈОШ МАЈО
ПА ДА НАС ОКРИ-
ВИТЕ ЗА НАПАД?

ПА, НАЦИС-
ТИ СУ НАС ИЗ-
НЕНАДИЛИ.
ШТА ИМА НО-
ВО?

ОЧИГЛЕДНО СУ
КОРИСТИЛИ ЛЈУ-
ДЕ-ЖАБЕ... МО-
ГУЋНО И МИНИ-
ПОДМОРНИЦЕ.
СМЕО ПОДУХ-
ВАТ.

ХММ... МОРА ДА СУ
ДОШЛИ СА НЕКОГ НЕ-
ПРИЈАТЕЉСКОГ БРОДА.
ЗАР ТО НИЈЕ ВЕЛИКА
РАЗДАЈБИНА...

ДОБРО, БИЋЕМО СПРЕМНИ У СПАВАЊЕМО ОВДЕ...

ДАКЛЕ, МОМЦИ, НА ОБАЈУ ДОЧ ЈОШ ИМА ВРЕМЕНА.

НАДАМ СЕ ДА ЋЕ СЕ ОВЕ МИНИ-ПОДМОРНИЦЕ ДОБРО ПОКАЗАТИ? ЊИХОВ ПРВИ ОЗБИЉНИ ЗАДАТАК...

ПА СВЕ ПРОБЕ СУ БИЛЕ УСПЕШНЕ.

ОПРОМНА ЈЕ РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ ОПИТА И РАТНОГ ПОДУХВАТА. САДА СВАКА ГРЕШКА МОЖЕ ЗНАЧИТИ КАТАСТРОФУ?

ОФИЦИР ЈЕ БИО НЕРВОЗАН... НЕСТРПЉИВО ЈЕ ОЧЕКИВАО НОЋ...

АНО СЕ ШВАБЕ ПО НОВО ПРОБИЈУ... ТО МОЖЕ ЗНАЧИТИ УЖАСНИ УДАРАЦ, НЕ САМО ОВДЕ... ВЕЋ У СВАКОЈ ЛУЦИ?

АКО СУ ИСПРЕД НАС У РАЗВИТКУ ПОДМОРНИЧКОГ НАОРУЖАЊА, У ВЕЛИКОЈ СУ ПРЕДНОСТИ...

НАЈЗАД ЈЕ ПАТЛА НОЋ... ИСПЛОВИТИ СУ ИЗ ЗАЛИВА...

УГАСИ ЛАМПУ! ОД САДА - ТИШИНА...

БОЉЕ УЗМИТЕ ОВО... ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ.

ИЗГЛЕДА ДИВЉАЧНИ...

И МОРА! АКО НЕКОГ СРЕТНЕТЕ, ХИТНИТЕ ТО!

ДОБРО!

ПОЧЕЛО ЈЕ ЧЕКАЊЕ ... СВАКИ МИНУТ КАО ДА
ЈЕ ТРАЈАО ПО САТ ... ТИШИНА ЈЕ БИЛА СНОРО
НЕПОДНОШЉИВА ...

МОРЕ ЈЕ БИЛО ТАМНО И ЧЗБУРКАНО ...

ОФИЦИР ЈЕ СПУСТИО МИНИ-ПОДМОРНИЦУ
У СИВУ, ЛЕДЕНУ ВОДУ ...

ХЛАДНОБА ИМ ЈЕ ПРОДИРАЛА И КРОЗ ГУМЕНА
ОДЕЛА ...

ВИДЉИВОСТ ЈЕ БИЛА ВЕОМА ЛОША ...

ОКРЕНУЛИ СУ СЕ И ПОШЛИ НА ЗАЛИВУ ...
ТИХО, КРОЗ МУТНУ ВОДУ ... А ОНДА ...

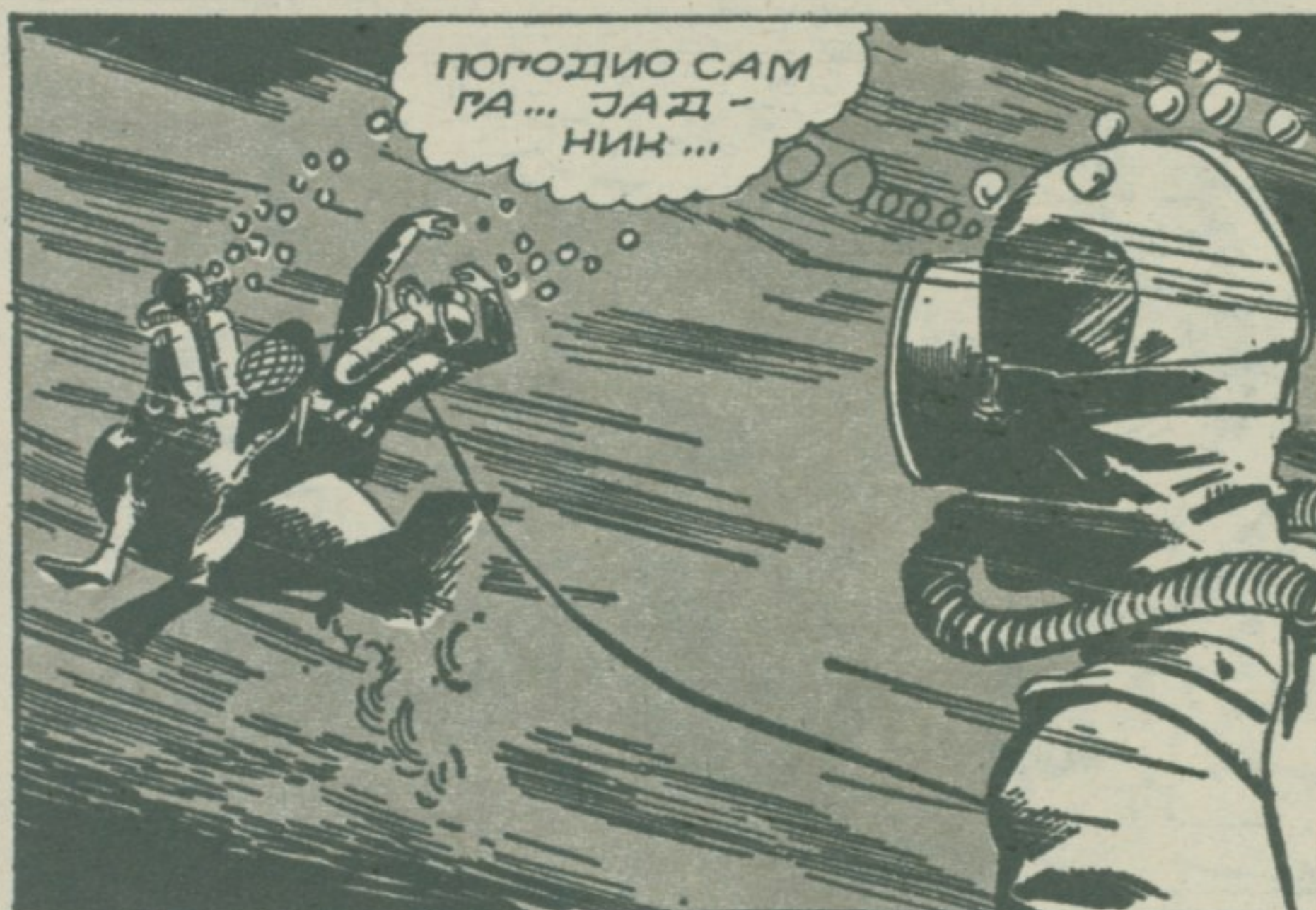
ПОЈАВИЛЕ СУ СЕ ДВЕ ПРИЛИКЕ ... КАО НЕКЕ
ВЕЛИКЕ РИБЕ ...

НЕПРИЈАТЕЉ ИХ ЈЕ УГЛЕДАО, ОКРЕНУО СЕ ...

ПОЛЕТЕЛА ЈЕ ПОДВОДНА ГИШНА - ХАРПУН ... И ...

ПРИБЛИЖИЛИ СУ СЕ НЕМЦИМА ... АЛИ ...

ХУА ГРЕГСОН ЈЕ ВИДЕО КОВИТЛАЦ ...

СКОЧИЛИ СУ НА МИНИ - ПОДМОРНИЦУ ...

ПОВЕЉАО ЈЕ БРЗИНУ, АЛИ...

НАЈО ЈУРИ...
НЕЋУ ГА СТИЋИ?
БРЖИ СУ ОД
НАС?

У БЛИЗИНИ...

УПЛАШИЛИ
СМО ИХ... ТРЕ-
НУТНО, БАД?

ПОЧЕЛО ЈЕ ВЕЋ ДА СВИЌЕ КАДА СУ ИЗРОНИЛИ...

ОДЛИЧНО,
МОМЦИ. БАШ
САМ СЕ ОБРА-
ДОВАО КАД
САМ ВАС
УГЛЕДАО?

ЈЕСИ ЛИ ВИДЕО
НАЈО ШВАБЕ ЈУ-
РЕ? БРЖИ СУ?

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ
ТАКО. У СТВАРИ, ИМА-
ЛИ СМО СРЕЋЕ... ОНИ
НИСУ ЗНАЛИ НИШ-
ТА О НАМА.

А НИСУ ХТЕЛИ
ДА СЕ ИЗЛАЖУ
ОПАСНОСТИ.

ОФИЦИР ЈЕ ПОДНЕО ИЗВЕШТАЈ...

УПЛАШИЛИ
СУ СЕ. АЛИ, СЛЕ-
ДЕЋЕГ ПУТА
МОЖЕ БИТИ
ОБРНУТО.

МОРАТЕ
ИМАТИ ЈА-
ЧЕ ПАТРО-
ЈЕ. МОЖЕ-
ТЕ ЛИ?

НЕМА ДОВОЉНО ОБУЧЕНИХ
ЉУДИ, А НИ ОПРЕМЕ. МИ
СМО У СТВАРИ ЕКСПЕРИ-
МЕНТАЛНА ЈЕДИНИЦА.

ОБАВЕСТИГУ
АДМИРАЛИТЕТ?
МОРА СЕ НЕШ-
ТО ПРЕДУЗЕ-
ТИ?

ОФИЦИР ЈЕ ЗАСТАО...

ИМА ЈОШ НЕШТО...
ОБАВЕШТЕЊА НА-
ШИХ ПРИЈАТЕЉА
СА ДРУГЕ ОБАЈЕ.
ПОГЛЕДАЈТЕ
ОВО...

СНИМЦИ
ИЗ ВАЗДУ-
ХА. ВРЕ-
ДЕ ЛИ
ВАМ?

ДА, ПО-
МОРСКЕ
БАЗЕ...
ПОДМОР-
НИЧНЕ...
АЛИ...

ПРОУЧАВАО ЈЕ ДЕТАЉЕ ...

ГЛАС МУ ЈЕ ПОСТАО НЕСИГУРАН ...

МИНИ-ПОДМОРНИЦЕ... ЧИТАВА ФЛОТА? НЕВЕ-РОВАТНО?

ТАЧНО... СХВАТАТЕ КАКВА ЈЕ ТО ОПАСНОСТ?

АНО СЕ ЧВЧУ У НАШЕ БА-ЗЕ И ИЗВЕДУ МАСОВНИ НАПАД... МОГУ ДА ЗЕРИШУ ГОЛА НАШЕ МОРНАРИ-ЦЕ?

ИЗГЛЕДА ДА СУ НЕМАЧКЕ МИНИ-ПОДМОРНИЦЕ ИЗВРСНЕ? МОГУ ДА ПРЕБУ НА-НАТ И ДА СЕ ВРАТЕ БЕЗ УЗИМАЊА ПОРИ-ВА?

ЗАР НЕ МОЖЕМО ИЗВРШИТИ НАПАД ИЗ ВАЗДУХА...? ОЧИГЛЕДНО ЈОШ НИСУ СПРЕМНИ ЗА ПОКРЕТ.

БАЗА ЈЕ СУВИШЕ ДОБРО ЧУВАНА. ИЗГУБИЛИ БИСМО МНО-ГО АВИОНА?

А ДА ИХ НАПАДНЕ-МО МИНИ-ПОДМОРНИЦАМА? МОЖДА ЋЕ УСПЕТИ...

ХММ... ИМА ТУ НЕКОЛИКО ПРОБЛЕМА ...

БИЛИ БИСТЕ САМИ? МИ МОЖЕМО ОБЕЗБЕДИТИ ПОМОЋ ИЗ ВАЗДУХА? ИЛИ САМОРА...АЛИ СА ВЕЋЕ УДАЉЕ-НОСТИ?

ТАКО ЈЕ СИГУРНИ-ЈЕ... ПОДУХВАТ ОСТА-ЈЕ У ТАЈНОСТИ...

МЛАЂИ ОФИЦИР ЈЕ БИО УПОРАН...

ЧАК И АНО СА-МО ЗАУСТАВИМО ЊИХОВО НАПРЕ-ДОВАЊЕ, ДОВОЉ-НО НАМ ЈЕ ДА ПО-ЛАЗАМО СОПСТВЕ-НУ ОДБРАНУ?

ДА, ТАЧНО? ПОЧНИТЕ СА ПРИПРЕМА-МА?

БРЗО ЈЕ ПОШАО У БАРАКУ...

ОВАМО, МОМЦИ... ВАЖНА ВЕСТ?

СЛУШАТИ СУ ГА ПАЖЉИВО...

ТО ЈЕ ОПАСНО,
ВЕОМА ОПАСНО.
АТИ, АНО УСПЕМО,
МОЖДА ЋЕ РАТ
КРАЋЕ ТРАЈАТИ?

ХЈУ ГРЕГСОН СЕ ОДМАХ
СЛОЖИО...

ТО НАМ И ОДГОВАРА?
ОБУЧАВАНИ СМО КАО
БОРБЕНА ЈЕДИНИЦА
... ВРЕМЕ ЈЕ ДА ПО-
НАЖЕМО ШТА ЗНА-
МО?

И ЈА ТАКО
МИСЛИМ. АТИ,
АНО НЕНО ЖЕ-
ЛИ ДА ОДУС-
ТАНЕ, ИМА
ПРАВО ДА ТО
УЧИНИ?

НИКО НИЈЕ ХТЕО ДА ОДУСТАНЕ... ОФИЦИР ЈЕ
ЗАДОВОЉНО КЛИМНУО ГЛАВОМ...

ОДЛИЧНО! САДА МОЖЕ-
МО ДА СЕ ДОГОВОРИМО
О ЗАДАТКУ. ОБЕЋАНА
НАМ ЈЕ И ПОМОЋ?

КАДА
КРЕЋЕМО?

ВЕЧЕРАС.
НЕМА ВРЕМЕ-
НА ЗА ДУГО
ПЛАНИРА-
ЊЕ.

ПРИПРЕМЕ СУ БРЗО ОБАВЉЕНЕ...

ПА... СРЕЋНО, ЧОНСЕ.
БОЖИМ СЕ ДА СТЕ ОД
САДА УГЛАВНОМ
ПРЕПУШТЕНИ САМИ
СЕБИ...

ЗНАМ...

КАКАВ ВАМ
ЈЕ ПЛАН?

ДА СЕ УВУЧЕМО,
ИЗВРШИМО НАПАД
И, НАДАМ СЕ, ВРА-
ТИМО...

ИСПЛОВИЛИ СУ... МОРЕ ЈЕ БИЛО УЗБУРНАНО...

САМО ДА НЕ ПОЧ-
НЕ ОПУЖА? НЕ СА-
ДА...

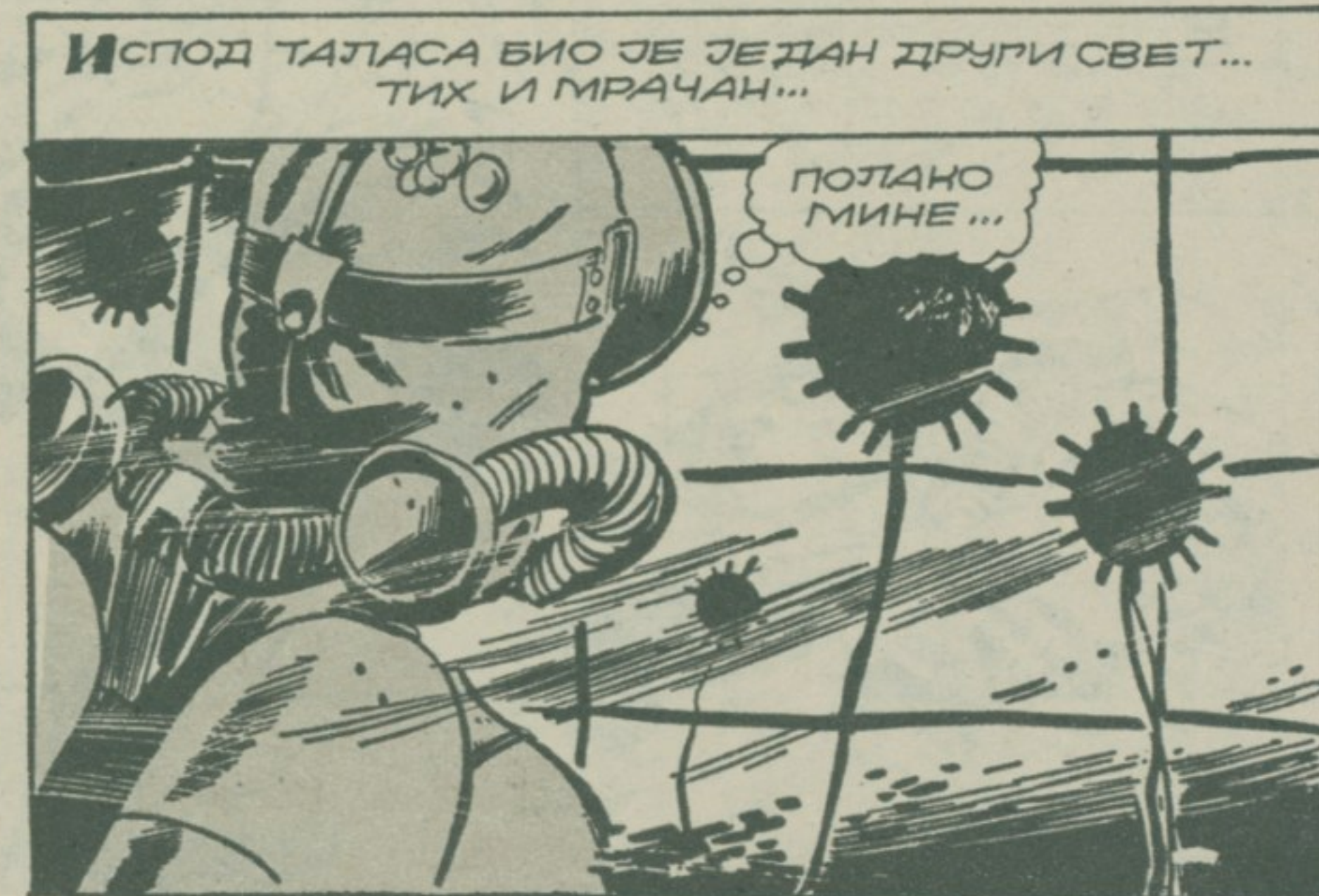
НАДАЈМО
СЕ? САДА
ПОВРАТКА
НЕМА?

СЕДЕЛИ СУ У ТИШИНИ, СВАНО ЗАДУБЉЕН У
МИСЛИ, ДОК...

ОВДЕ СЕ ИСКР-
ЦАВАТЕ? ДАЉЕ
НЕ СМЕМО?

ДОБРО... ОСТАНИ-
ТЕ У БЛИЗИНИ... АТИ
АНО НАС НЕМА ЗА
ЧЕТИРИ САТА, ВРА-
ТИТЕ СЕ?

ОПРЕЗНО, ЏОНС ЈЕ ПРОМОЛИО ПЛАВУ ...
ИЗ ВОДЕ ...

БРЗО И НЕЧУЈНО КРЕ-
ТАО СЕ НАПРЕД ...

НАЈЕДНОМ ЈЕ НЕКА
ТАМНА ПРИЛИНА ИЗ
ВОДЕ ШЧЕПАЛА СТРА-
ЖАРА ЗА НОГУ ...

ВОДА СЕ СХЛОПИЛА ИЗНАД ЊЕГА ...

КРАЈ ЈЕ БИО БРЗ ...

РАДИЛИ СУ ЖУРНО И ЕФИКАСНО ...

У БАЗИ ЈЕ СВЕ БИЛО ТИХО, УСПАВАНО ...

ПРЕМА ФОТОГРАФИЈАМА,
ОНЕ СУ У ОНИМ БАРАКА-
МА ... ТО ЈЕ СРЦЕ ЊИХО-
ВИХ СНАГА.

ОФИЦИР ЈЕ ИЗИШАО НА ОБАТУ... ПРАТИЛА СУ ГА ЧЕТИРИ ЧОВЕКА...

ЗАСВЕТЛЕЛА ЈЕ ЛАМПА И ОБАСЈАЛА ЧО-
ВЕКА...

ЈЕДАН ОД ЕНГЛЕЗА СКОЧИО ЈЕ НА НЕМАЧКОГ
СТРАЖАРА, АЛИ
ОВАЈ ЈЕ ИПАК УС-
ПЕО ДА ИСПАТИ
МЕТАК...

НАСТАЛА ЈЕ УЗБУНА...

РУЧНА БОМБА ЈЕ ПОЛЕТЕЛА... И ЕКСПЛОДИРАЛА.

МЕЦИ СУ УДАРАЛИ О ЗИД... АЛИ НИКО НИ-
ЈЕ ПОВРЕЂЕН...

ИМАБЕ О
ЧЕМУ ДА РАЗ-
МИШЉАЈУ...

МОГЛИ БИСМО
ДА КРЕНЕМО.
ОНЕ МИНЕ СА-
МО ШТО НИСУ
ЕКСПЛОДИРА-
ЛЕ...

МОРАМО ЈОШ ОСТАТИ.
НЕ СМЕЈУ ИМАТИ ВРЕ-
МЕНА ДА ДЕМОНТИ-
РАЈУ МИНЕ...

ЈОШ
ЧЕТИРИ
МИНУ-
ТА...

САД СУ БИЛИ СИГУРНИ...

У РЕДУ... ПО-
ДИГНИТЕ РУ-
КЕ... МОЖЕ-
МО СЕ ПРЕ-
ДАТИ?

ДА СЕ НИСТЕ ПО-
МЕРИЛИ?

ПРЕДАЈЕ-
МО СЕ... ПО
ЖЕНЕВСКОЈ
КОНВЕНЦИ-
ЈИ?

ИЗНЕНАДА, ЗЕМЉА СЕ ЗАТРЕСЛА... ЗАГРМЕЛА... И

СТРАШНО...
ЗЕМЉО -
ТРЕС?

НЕМАЧКЕ УНИФОРМЕ СВЕТЛЕЛЕ СУ У МРАКУ...

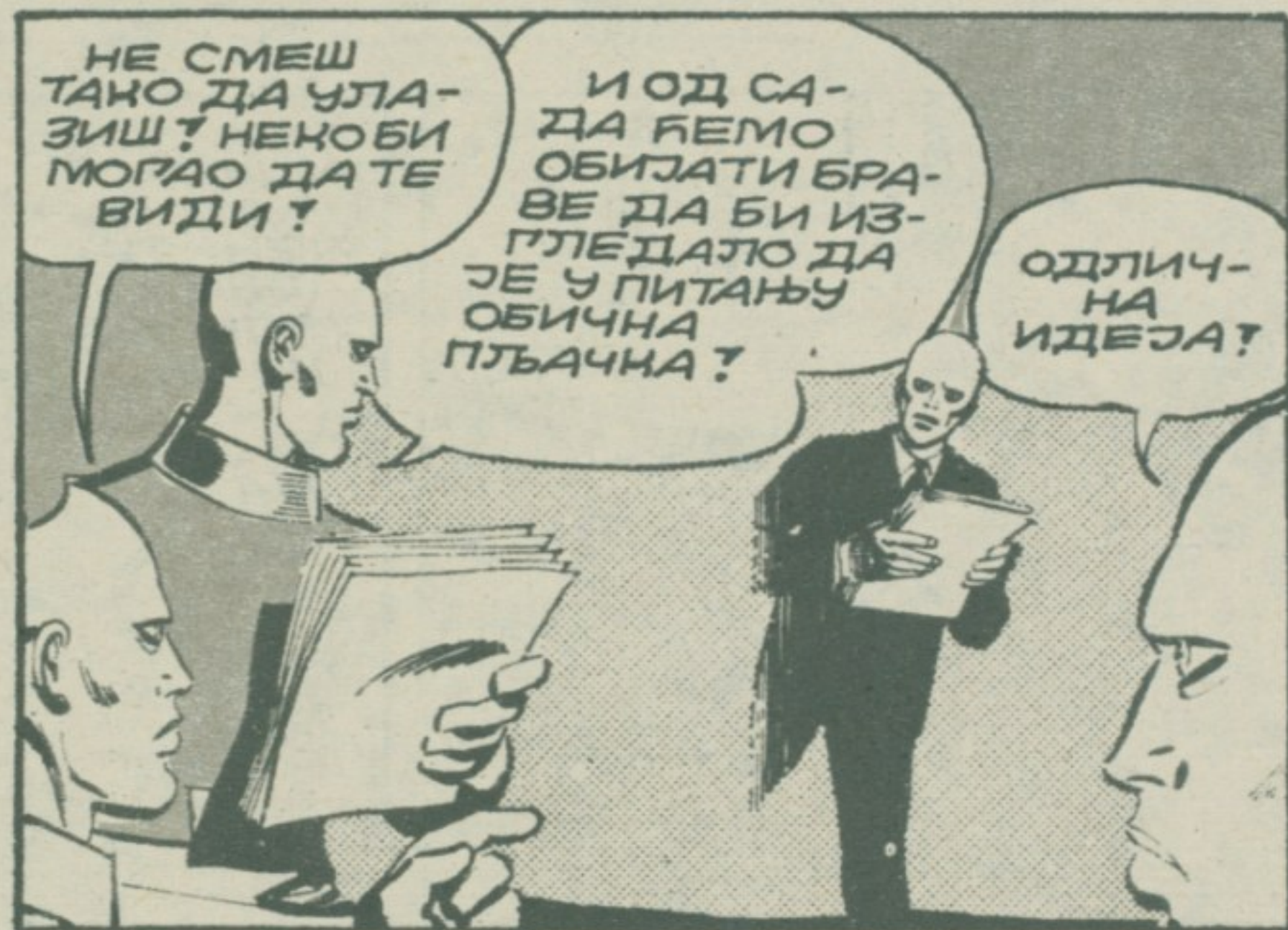
ДОБРО ЈЕ
ШТО СТЕ СЕ
ПРЕДАТИ?
МИ НЕ ВОЛИ-
МО УЉЕЗЕ?

ТО
МОЖЕ-
МО ДА
РАЗУ-
МЕМО?

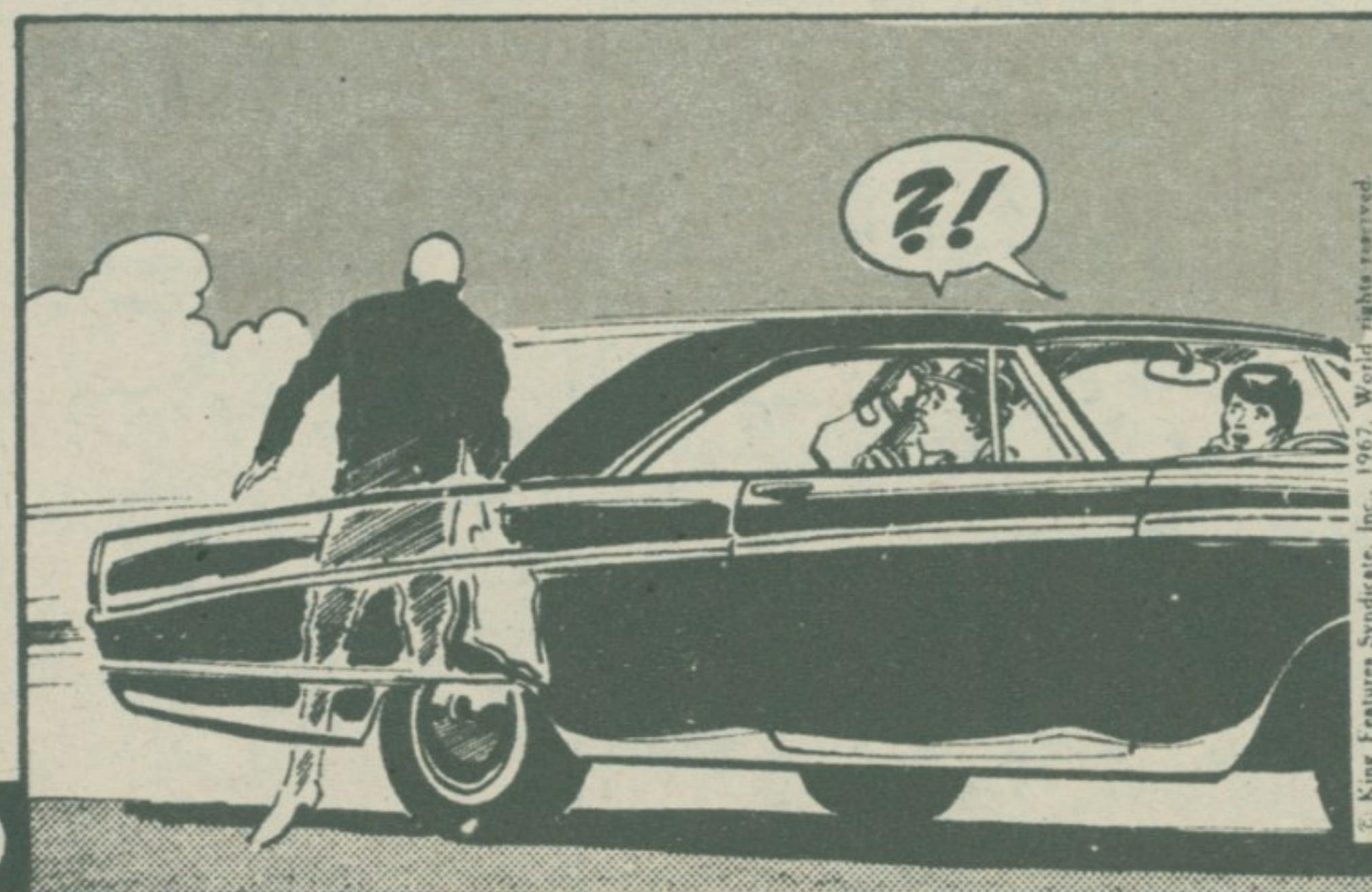

МАНДРАК: ВРЕМЕПЛОВЦИ

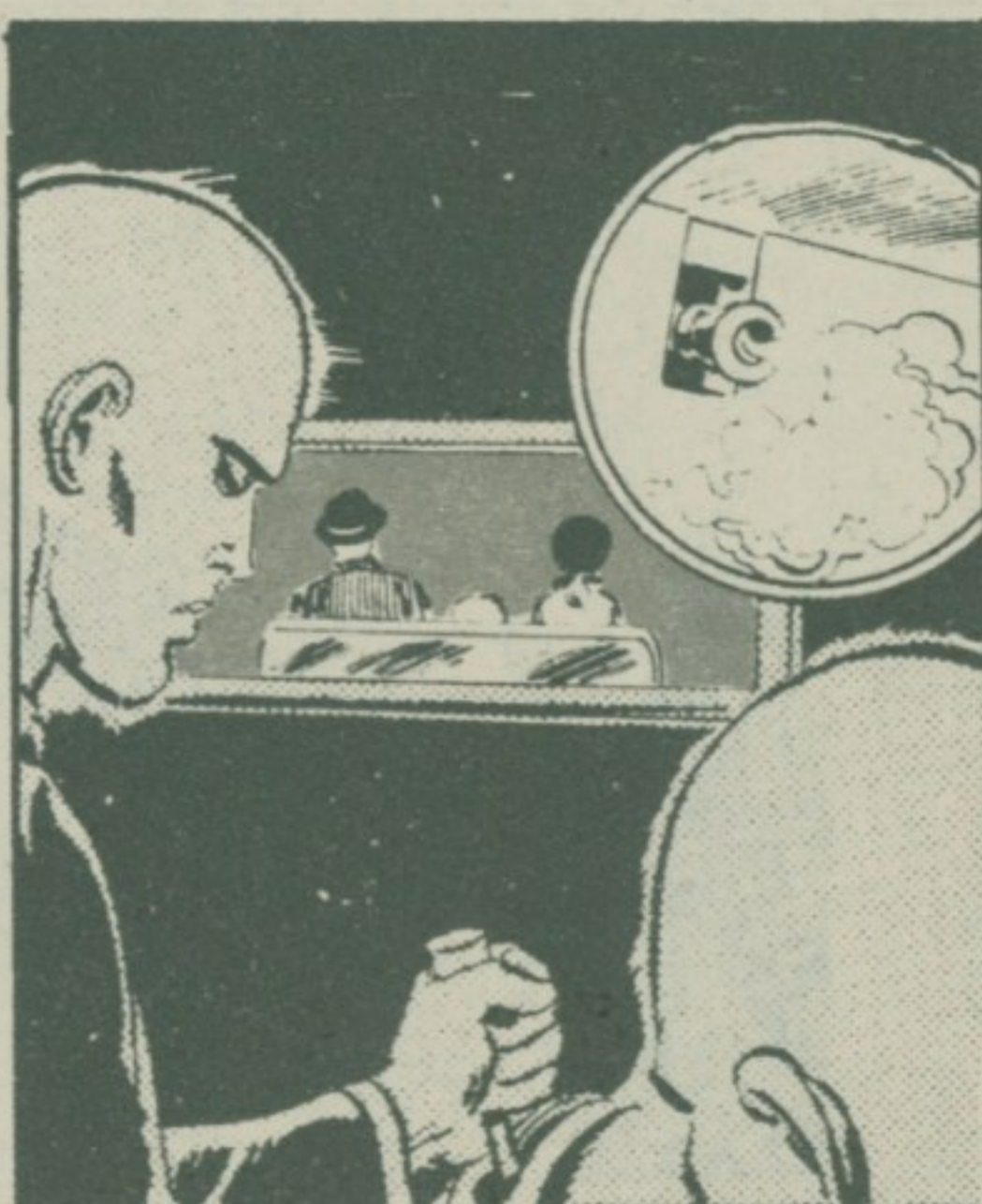

ОСВАЈАЧИ
НЕБА

РЕПОРТАЖА О СОПСТВЕНОЈ СМРТИ

Госпође и господо! — из десетак звучника на аеродрому Валансјен у северној Француској разлегао се спикеров глас. — На реду је пробни пилот Андре Тесон! На новом суперсоничном млазном ловцу „мистерија II“ Андре Тесон ће напасти и покушати да победи звучни зид!

Хиљаде посматрача које су се 27. јуна 1954. године окупиле на великом аеро-митингу нестрпљиво су зажагориле. Сваки љубитељ авијације у Француској, а и већина ван ње, чула је за Андре Тесона, једног од најбољих и најiskusнијих пилота Опитног центра. Тесон је на свим митинзима на којима је учествовао увек био главни. Сваки свој наступ умео је да зачини узбудљивим појединостима. Новинари су врло често писали о његовим згодама и незгодама о којима је умео да прича сажето, а с пуно духа. Његово преплануло лице спортисте на којем је увек тиграо осмех самопоуздања било је захвална мета фото-репортера. Велике фабрике нудиле су му дебеле свежњеве франака да би рекламирали њихове производе, али је љубазно одбијао.

— Ја нисам трговац! — говорио је. — Ја рекламирам небо!

— Госпође и господо! — опет се огласио спикер. — Андре Тесон ће за све време лета бити у вези с вама преко наших звучника и обавештавати вас о својим утисцима!

Андре Тесон је опет измислио нешто чиме ће заинтриговати посматраче!

ПРОБИТИ ЗВУЧНУ БАРИЈЕРУ

Тесон се осмехнуо свом шефу и команданту, пуковнику Карпантјеу.

— Херојски циркус, зар

И НАД ЈЕ ПОСТАО СВЕТАН ДА МУ НЕМА СПАСА, ПРОБНИ ПИЛОТ ЈЕ, КАКО ЈЕ ПРЕ ПОЛЕТАЊА ОБЕЋАО, НАСТАВИО ДА ПРЕКО РАДИЈА ОБАВЕШТАВА СЛУШАОЦЕ НА ЗЕМЉИ ШТА СЕ С ЊИМ ЗБИВА.

не, пуковниче! — намигнуо је. — Као фламански ваптар с мађионичарем на подијуму!

С белом кацригом опточеном црном кожом под мишком на час је оклевао између две „мистерије II“ на стајанки.

— Волим округле бројеве! — добади механичарима и попе се у авион с бројем 10.

Подигао је поглед. Небом су се вукли белосиви облаци, али је још било доста азура. Није баш било најпогодније време за егзибициони лет, међутим, пилот се није ни најмање узнемиравао. Биће опет на земљи пре него што киша растера посматраче. Пробити звучну баријеру на „мистерији II“ није за њега било ништа ново. Биће то обичан рутински лет с додатком радио-преноса.

Пилот закопча кацригу, причврсти инхалатор с кисеоником, махну руком механичарима да затворе кабину, закључа је изнутра и успостави везу с радио-станциом.

— Спреман! — рече у ларингофон. — Тражим дозволу за полетање!

— Имаш дозволу за полетање! — одговори контролни торањ.

Посматрачи који су чули разговор опет зажагориле. Андре Тесон укључи мотор и „мистерија II“ клизну са стајанке према писти.

Уз резак, висок звиждук ловачка машина се засрча преко бетона, у параболу која је бивала све оштрија,

запара у висину и ускоро се изгуби у пепељастим облацима.

— Висина 6.000 метара! ... Седам хиљада! — одзвања Тесонов мирни глас из звучника.

УЗБУНА У КОНТРОЛИ ЛЕТЕЊА

Хиљаде очију су упрте у небо. Авион се не види. Уосталом, људи се не диве моћној машини, људи не воле роботе, људи их се плаше! Људе узбуђује само човек у машини која је ван домаћаја њихових очију.

— Висина 8000! Небо је прозирно плаво, а сунце као сребро!.. Девет хиљада метара!

У масу се неприметно влачи страх. Један човек ће се сваког часа у нападу на звучну баријеру строгавити с небеских висина. Људима се чини да је Тесон склопио ризичну опкладу. Неће ли небо, увређено и љутито, брутално бацити у бездан дрзника који је почињо злочин против Природе?

— Висина 10.000 метара! — Тесонов глас је за нијансу оштрији. — Припремам се! Пребациху се на леђа!

Неколико тренутака гроб на тишина коју савијено појачава тихо крцкање у немих звучницима.

— Вучем командну палицу на себе! — пилотов глас је сталожен, али ипак звучи помало неприродно равно. Команде нису у положају, као кад легим нормално већ у обрнуту!

Зато морам, да бих ушао у „пике“, да их навучем на груди уместо да налетнем на њих!

Опет тренуци тишине. — „Маха 0,85! — отсечан пилотов глас. — „Маха“ 0,90!...

Тишина! Само сада траје дуже. Пет, десет, петнаест бескрајно дугих секунди!

Узбуна у контроли летења. Техничарима је јасно да нешто није у реду. Напетост чекају још неколико секунди. Онда шеф контроле, настојећи да не покаже узнемиреност, пита:

— Је ли све у реду, Тесоне?

— Није! — готово равнодушно одговара пилот. — Команде закрилаца више не реагују!

Техничари тихо измењују неколико реченица, па шеф контроле гласније него што жели, наређује у микрофон:

— Искачи!

— Покушавам да исправим машину! — полако одговара Тесон. — Али не иде! Немогуће! Мора да се командни систем сломио!

— Искачи! — виче командант Карпантје који се досад није мешао у кратки разговор. — Искачи, Тесоне!

ПОКУШАЈ БЕЗ НАДЕ

Наредба се понавља неколико пута. Тесон не одговара. У лудом, вертикалном обрушавању брзином од 1000 км/час не успева му да одбаци поклопац од специјалног плексистакла са кабине.

— Не могу да одбацам поклопац! — псује бесно. — Нешто се заглавило!

— Покушај још једном! — виче Карпантје. — Чујеш ли, Тесоне?

Тајац! Стравична тишина.

— Немогуће! — пилотов глас је узбуђен, али није паничан. — Покушао сам да рукама откричем поклопац како бих олакшао одбацивање! Ништа... Висина ми је спала на 3000 метара!

У контролу летења пробила се Тесонов одличан пријатељ, пробни падобранец Робер Картје.

— Висина 2500 метара!

Тесонов глас ни најмање не подрхтава. Сад звучи сталоженије него малочас. Затворен у тесној кабини, суочен са смрћу, смрћу прсбних пилота која на стотину начина стиже до свог циља, Андре Тесон неће да покаже колико се плаши. Он не жели да умре без борбе, затворен као миш у мишоловци. Одлучује се на покушај за који зна да не може успети.

— Покушаћу да изађем кроз кабину! — мирно обавештава земљу.

Хиљаде гледалаца на аеродрому стоји у немој тишини, без покрета.

У контроли летења падобранец Картје без речи узима из Карпантјеових руку микрофон.

— Одупри се ногама! — савет падобранца-стручњака. — После их згрчи!... Напред, момче! Успешно!

Картје зна да лаже. Зна да Тесону нема спаса. Зна да и Тесон то зна. Зна да Тесон баца последњи поглед на небо од којег га дели метална кабина и поклопац од армираног плексистакла.

— Покушавам! — одјекује миран Тесонов глас.

Одмах затим чула се експлозија. Сви знају шта се догодило. Тесон је притиснуо дугме и активирао експлозив у механизму за одбацивање кабине. Да се кабина одвојила, на земљи не би чули експлозију.

„Мистерија II“ је пала на земљу неколико секунди пре мртвог Андре Тесона.

Он је умро још горе на небу, у часу кад је одјекнула експлозија. Метална арматура на поклопцу кабине пробила је његову пилотску кацригу.

А. Р.

Велики једрењак „Генерал Грант“ пловио је из Аустралије за Енглеску. Била је прохладна мајска ноћ 1886. године и брод се налазио око 250 миља од Новог Зеланда, близу Оклендских острва.

— Најлепше је прошетати овако, по свежем ваздуху, после обилне вечере — разговарали су међу собом многобројни путници који су шетали палубом.

— Штета што је овако облачно и свеже — говорила је, више за себе, једна жена.

— Али море је тако мирно да је милина пловити, зар не капетане? — обратила се њена пријатељица капетану.

Овај је само климнуо главом и, смешећи се, наставио према крми. Није био баш најбоље расположен, јер од пре пола сата нешто са пловидбом није било у најбољем реду.

Нека непозната струја изузетно велике снаге полако је вукла брод ка требенима Оклендских острва и брод је био у опасној зони. Требало би се што пре извући одакле, али, на несрећу, није било довољно ветра. Изненада, капетаново размишљање и безбрижно ђаскање путника прекинуто је паничан урлик осматрача са највише катарке:

— Копно! Сувише близу, капетане! Сувише близу!

Расклопивши велики дурбин, капетан је погледао преко палубе и следио се. Читав зид великих стена налазио се пред њима!

— Пуним једрима назад! — повикао је кроз лимену трубу.

КАТАРКОМ О ТАВАНИЦУ

Једра су, међутим, и даље млитаво висила на јарболима. Ветра није било ни за лек. Непозната струја и даље је вукла брод према стенама острва. Одједном се у зиду стена указао отвор, као улаз у неку огромну пећину, довољно велику да прими читав брод. Избезумљени путници вриштали су од страха док је струја носила брод ка великом отвору, који као да се спремао да их прогуте.

Осетио се јак удар у утроби брода. Једрењак је боком ударио о подводну стену и вода је почела да куља у унутрашњост. „Генерал Грант“, међутим, није почео да тоне јер је, ношен тајанственом струјом, улазио у пећину. Паника на броду достигла је врхунац. Катарка је ударила у таваницу пећине и преломила се на пола. Поново се зачуо туп удар и оштар подводни пребен у унутрашњости пећине зауставио је брод.

Велики једрењак није издржао и нагло је почео да тоне. Уплашени морнари и путници скакали су у воду. Неки су се удави-

У ПОТРАЗИ ЗА ИЗГУБЉЕНИМ ЈЕДРЕЊАЦИМА

ПЕЋИНА КОЈА ГУТА БРОДОВЕ

ИЗГУБЉЕНИ ПУТНИЦИ ВРИШТАЛИ СУ ОД СТРАХА ДОК ЈЕ СТРУЈА НОСИЛА „ГЕНЕРАЛА ГРАНТА“ НА ОТВОРУ У СТЕНАМА.

ли у вировима око брода, а неки су се разбили о околну стену.

— Извуците чамце за спасавање! — викало је неколико присебних људи а гласови су се по неколико пута одбијали о камене зидове пећине.

Десетак снажљивих успело је да спусти чамце са готово потопљеног брода и четрнаест преживелих удаљило се од једрењака. Повукли су се у унутрашњост пећине решени да сачекају зору а затим потраже спас.

Чим је свануло брзо су извеслали. Још у панич-

ном страху бацили су последњи поглед на „Генерала Гранта“, а онда су се нашли на отвореном мору. Непозната водена струја која их је увукла у пећину нестала је!

РОБИНЗОНСКО ЗИМОВАЊЕ

— Куда сад? — упитао је изгубљено један од четрнаест преживелих.

— Једина нада нам је Острво Разочарења, око десетак миља далеко одавде, а онда... Ваљда ће нас

неки брод приметити... — рекао је морнар који, ипак, није губио наду.

Мокри, прехлађени и изнемогли искрцали су се на острво после неколико сати веслања. Залив у који су ушли назвали су Залив Гостопримства, мада ничег одбојнијег није било од тамних стена које су га окруживале. Месец мај био је, у ствари, почетак зиме у пределу у којем су се нашли. Ретко који брод се одлучивао на пловидбу по оваквом времену, па нису ни могли да очекују спас пре пролећа. Подигли су колибе, обукли се у животињске коже и спремили се да презиме.

У пролеће, четворица су одлучила да у једном чамцу стигну до Аустралије. Испловили су испраћени надама и поздравима осталих бродоломника, али никада се нису вратили. Десет преживелих било је принуђено да још једном презими.

— Брод! Људи, устајте, ложите ватру! Брод на виду! — викао је једног јутра морнар који је те ноћи био задужен да стражари. Према црвеном хоризонту огледали су се обриси великог једрењака. Ватра је заложена, али брод је прошао не приметивши их.

Ускоро су се преместили на једно мање острво ближе отвореном мору и бродским линијама. После недељу дана угледали су још један брод и овог пута били су спасени. Прошло је осамнаест месеци од великог бродолома „Генерала Гранта“!

НИ ТРАГА ОД ЧАМАЦА

Није се, међутим, овако завршила прича о броду и тајанственој пећини. Када су се вести о догађају рашириле, сви су хтели у потрагу за потопљеним бродом и пећином, јер је товар брода био осигуран на суму од 165.000 фунти, а многи путници носили су са собом златни прах и полуге.

Први који је пошао у потрагу за „Генералом Грантом“ био је пароброд „Саутленд“. Дошао је до Острва Разочарења, али није наишао ни на пећину

ни на олушину једрењака.

Трагања нису прекинула и убрзо после „Саутленда“, велика шкуна „Дафне“ кренула је ка месту удеса. Чланови посаде повели су са собом и Дејвида Ешворта, једног од преживелих. Били су сигурни да ће пронаћи тајанствену шпиљу, заједно са бродом и благом.

„Дафне“ се после извесног времена вратила и већ на уласку у луку била је бурно поздрављена од радознале гомиле. На палуби брода, међутим, била су само три збуњена морнара која су испричала чудну причу.

— Остали смо само нас тројица на „Дафни“, а капетан и остали чланови посаде сели су у чамце и кренули да траже пећину. — причао је један од тројице морнара гледајући празним погледом људе око себе. — Чекали смо неколико сати, али није их било. Остали смо тамо још неколико дана, но ни су се појавили. Није било ни трага од чамаца. Једноставно — нестали су...

Још неколико експедиција пошло је да тражи „Генерала Гранта“, међутим, без успеха. Никада се није сазнало шта се догодило са великим једрењаким и морнарима са „Дафне“.

М. Ј.

ЖВАКАТИ ИЛИ НЕ ЖВАКАТИ

Американац Хорације Флечер прихватио је као основу свог здравственог култа узгредну опаску познатог америчког медицинског стручњака Гледсона да човек треба сваки залагај да сажваће 32 пута, с обзиром да има 32 зуба. Флечерову објаву, „природа ће казнити оне који не жваћу“, прихватили су многи

професори, научници и други. Сам Флечер, висок само 1,58 м, а тежак 92 килограма, успео је, жваћући тако споро и предано и немајући стога времена да поједе много, да ослаби 30 килограма. Након његове смрти 1919. године ова мода је у великој мери пала у заборав, али ју је недавно оживела група Американаца. Они препоручују да се сваки залагај сажваће 100 до 150 пута, а најмање 50 пута.

Један јапански следбеник тврди да је залагај лука жвакао 1300 пута.

За генерацију која расте

EUROCREM

„EUROCREM”
се користи
у свако доба,
једе се
намазан на хлеб.

„EUROCREM” је хранљив,
укусан, здрав, економичан!

EUROCREM на хлебу је деликатес
за вашу свакодневну исхрану!

Уз велики попуст „Политикин забавник“ је обезбедио својим читаоцима грамофонске плоче са класичним делима музичке уметности: симфонијама, концертима, сонатама, операма, балетом... Совјетски мајстори звука: Симфонијски оркестар СССР-а, Оркестар Бољшеог театра, Симфонијски оркестар Московског радија, Хор и оркестар Московског музичког театра, Руски академски хор, Симфонијски оркестар националног радија... изводе најпознатија и најпризнатија дела Чајковског, Бетовена, Моцарта, Шостаковича, Рахманина, Брамса, Римског-Корсакова, Мусорганског, Баха... Диригентска палица је у рукама ГенADIJA Рождественског, Кирила Кондрашина, Евгенија Светланова, Давида Ојстраха, Ростроповича, Фон Карајана...

Ово је могућност да по необично ниским ценама обогатите своју дискоотеку делима класика. Цена једне велике плоче износи само 65,00 динара. Међутим, на наруџбеници не сме бити мање од две плоче јер трговачке паковања и поштарине не сносити ви. Потребно је само да попуните наруџбеницу и пошаљете на нашу адресу и плоче ће вам стићи кући. ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ, ПОУЗЕЋЕМ!

МАЛА НОЋНА МУЗИКА

02203 ФРЕДЕРИК ШОПЕН: Концерт бр. 1 за клавир и оркестар, за клавиром Емил Гилелс, Симфонијским оркестром националне Московске филхармоније диригује Кирил Кондрашин

02225 А. СКРЈАВИН: Симфонија бр. 2 (Војнајствена поема), изводи Симфонијски оркестар СССР-а, диригент Светланов

02257 ДАВИД ОЈСТРАХ (виолина) и СВЈАТОСЛАВ РИХТЕР (клавир) изводе дела С. Франка (Соната за виолину и оркестар) и Брамса (Соната бр. 3)

02268 ТИМОФЕЈ ДОКСИЦЕР (труба), дела Хајдна (Концерт за трубу и оркестар) Х. Бибер (Соната за шест гласова), Хумел (Концерт за трубу и оркестар), Московским камерним оркестром диригује Рудолф Варша

02507 БЕТОВЕН: Квартет бр. 1 и 2 за две виолине, виолу и виолончело, Чутанов и Забавников (виолине), Дружинин (виола) и Ширински (виолончело)
02509 БЕТОВЕН: Квартет бр. 3 и 4, извођењу „Бетовен-квартет“ — Чутанов, Забавников, Дружинин и Ширински

02517 НАЈБОЉИ СОЛИСТИ ВОДНОГ ТЕАТРА СССР-а: Јелена Образова, Јуриј Мазурок, Галина Бажинскаја, Александар Ведерников, Тамара Маласкина, Нина Петрова, Даниел Каралев, Ирина Архипова, Владислав Никитин, Тамара Сивинскаја и Владимир Аглатов

02587 Е. ГРИГ: Концерт за клавир и оркестар, Поетска дела за клавир, Виолински симфонијски оркестар Радио-Москве, диригент Рождественски, за клавиром Виктор Ереско

02855 МОЦАРТ: Симфонија бр. 38 и СТРАВИНСКИ: Аполон мусагет, изводи Симфонијски оркестар Лењинградске филхармоније, диригент Мравински

02903 БЕТОВЕН: Квартет бр. 3, изводи Чутанов и Забавников (виолине), Дружинин (виола) и Ширински (виолончело)

02953 МОЦАРТ: Концертна симфонија за виолину, виолу и оркестар, Мала ноћна музика, Виктор Пикавијен (виолина) и Игор Ојстрах (виола), Симфонијски солистички оркестар Московске филхармоније, диригент И. Ојстрах

03174 БЕТОВЕН: Концерт бр. 3 за две виолине, виолу и виолончело, изводи „Бетовен-квартет“ — Чутанов, Забавников, Дружинин и Ширински

04041 ИГОР ОЈСТРАХ изводи на виолини дела Пачајева

03403 ШУБЕРТ: Сонатина 2, СЕН-САНС: Капањанс, РАВЕЛ: Господски и сентиментални вальси, МИЛОД: Братинска игра, ВИЕНЕВСКИ: Полонез бр. 1, Владимир Спиваков (виолина) и Борис Бектјарев (клавир)

04123 НИКОЛАЈ ПЕТРОВ на клавир изводи Шубертову Сказницу (фантазија) и Господске и сентименталне вальсе, Гавела

04211 РИМСКИ-КОРСАКОВ: Златни петак, Прича о мору Солтану (фрагменти из опере), Симфонијским оркестром Радио-Москве диригује Константин Иванов

04513 ШОПЕН: Полонеза — Фантазија, ноктурна, Баркарата, мазурке, Валада бр. 4, клавир Станислав Нојхас — снимак из Велике сале Московског конзерваторијума

04253 ЧАЈКОВСКИ: Концерт бр. 1 за клавир и оркестар, за клавиром Свјатослав Рихтер уз пратњу Бечког симфонијског оркестра и диригента Херберга фон Карајана

03235 БЕТОВЕН: Квартет бр. 3 за две виолине, виолу и виолончело, изводи „Бетовен-квартет“

03305 БЕТОВЕН: Квартет бр. 13 за две виолине, виолу и оркестар, изводи „Бетовен-квартет“

03307 МОЦАРТ: Концерт бр. 1 и 4 за виолину и оркестар, на виолини Олегтаган, Солистички ансамбл Московског симфонијског оркестра диригент Давид Ојстрах

03343 БАХ: Свита бр. 2 и ХЕНДЛ: Музика на води (свита), Солистички ансамбл Московског симфонијског оркестра са диригентом Д. Ојстрахом

03379 АНТОН БРУКНЕР: Симфонија бр. 3, изводи Велики симфонијски оркестар Радио-Москве, диригент Рождественски

03743 С. РАХМАНИНОВ: Трилист прелудија, за клавиром Свјатослав Рихтер

03948 МОЦАРТ: Трио бр. 1 за клавир, виолину и виолончело и СЕН-САНС: Трио за клавир, виолину и виолончело, изводи Емил Гилелс, Леонид Коган и Метислав Ростропович

03961 МОЦАРТ: Сонате бр. 23 и 25 за виолину и клавир, изводи Давид Ојстрах и Паул Бадурина-Шкода

03963 МОЦАРТ: Сонате бр. 32 и 33 за виолину и клавир, Д. Ојстрах и Паул Бадурина-Шкода

03989 БАХ: Прелудиј и Фуга за оргуље, Партитура за хорску тему, изводи Рудолф Усвиел на оргуљама Катедрале у Риги

04049 БЕТОВЕН: Соната за клавир бр. 21, Аурора бр. 23, за клавиром Емил Гилелс

D. SHOSTAKOVICH

02613 БЕТОВЕН: Квартет бр. 13 за две виолине, виолу и виолончело, Чутанов и Забавников (виолине), Дружинин (виола) и Ширински (виолончело)

02651 „PESMIARY“ — Вокално-инструментални ансамбл ВЛАДИМИРА МУЛЕВИНА

02707 „ВЕРИОВКА“ — Украјински народни хор, диригент Анатолиј Авдиевски и Инструментални народни оркестар са диригентом Павличенком

02735 Ансамбл „ВЕРИОВКА“ и Украјински народни ансамбл, диригент Анатолиј Авдиевски

02801 „ПЈАТНИЦКИ“ — Државни академски руски народни хор и диригент Левашов

03013 БЕТОВЕН: Симфонија бр. 4 и ВОКЕРИНИ: Симфонија, Московски камерни оркестар, диригент Рудолф Варшај

03033 А. СКРЈАВИН: Концерт за клавир и оркестар, за клавиром Станислав Нојхас, Симфонијски оркестар СССР-а, диригент В. Дубински

03089 БЕТОВЕН: Симфонија бр. 6 (Пасторала) изводи Симфонијски оркестар под диригентском палицом Варшаја

03075 СКРЈАВИН: Сонате бр. 3, 4, 7 и 9 за клавир, Игор Жуков за клавиром

03151 ЧАЈКОВСКИ: Манфред (Симфонијска поема), Велики симфонијски оркестар Радио-Москве, диригент Рождественски

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
11001 Београд, МАКЕДОНСКА 29

НАРУЏБЕНИЦА

За ГОТОВО неопозиво наручујем плоче под бројевима:

за укупну суму од _____ динара коју ћу платити поштару кад ми их донесе (поузећем).

(Презиме, очево име и име)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

(Датум) (Потпис, број л. к. и место издавања)

У случају спора признајем надлежност Првог општинског суда у Београду

Наруџбеницу читко попунити, налепити је на дописницу и послати на горњу адресу

МОРСКА ЧУДОВИШТА

Још за време Римског Царства Плиније Старији, чувени писац и конзул у Шпанији, тврдио је да ноћу из мора на обалу излази огромно чудовиште са пипцима и напада складишта са сољеном рибом. Што се величине тиче, Плиније је претерао, али се вероватно радило о великој сипи, члану тајанствене подводне породице — главоножаца.

Готово у свим морима главоношци живе у великом броју. Њихов облик је такав да личе на чудовишта и страшила, па није ни чудо што су вековима интересовали човека и давали повода за фантастичне приче. Главоношци су мекушци на највишем ступњу развитка и искључиво су становници мора. Имају спљоштено, округласто, кесасто или витко тело, слично торпеду, са јасно издвојеном главом на којој је усни отвор окружен са осам до десет ручица (пипака), а са стране се налазе два ока која добро виде и која су по грађи слична очима сисара. На змијолико покретним ручицама налазе се многобројне пијавке. Са доње стране трупа налази се пространа плаштана дупља и у њој јака мишићна цев која служи за кретање. На плашт се отвори попречан прорез и вода кроз предњи део улази у плаштану дупљу, а онда се прорез затвори. Тело животиње се затим скуп, избацује воду напоље и тако је тело по систему реакције покретно напред.

У плаштану дупљу неких главоножаца улива се и мастиљава кесица која садржи мркоцрну материју. Ову материју може животиња брзо да избаци у околну воду и на тај начин збуњује непријатеља. Према броју пипака главоношци се деле на декаподе (са 10 пипака) и октоподе (са 8 пипака).

Најпознатији представник декапода је сипа, главоножац код кога је највише развијена кесица са бојом. Сипа средње величине дуга је око 35 сантиметара. Она врло мало плива јер хвата плен вребајући. Углавном лебди у води или лежи на дну са затвореним очима. Када се узбуди, очи се отварају а зенице постају округле. У унутрашњости тела налази се „сипина кост“, нека врста унутрашњег скелета.

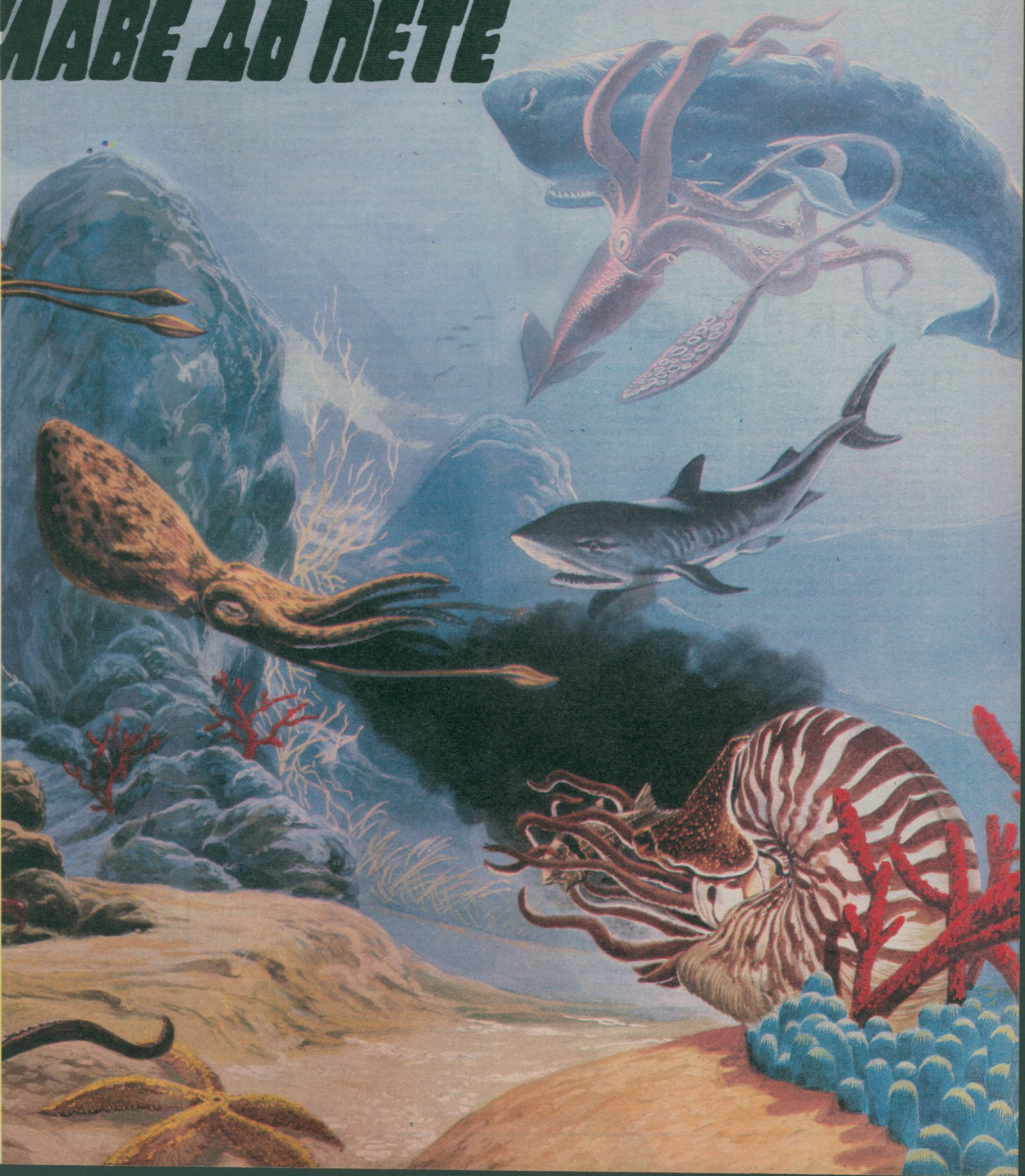
Од сипиних сродника најпознатији је каламар, који је као кармин црвене боје и цени се као врло укусно јело.

Најпознатији члан друге породице главоножаца, са осам пипака, је хоботница (октопод). Пици хоботнице су при основи повезани кожом. Углавном је белосиве боје која у раздраженом стању прелази у мрке, црвене и жуте нијансе, а са горње стране тела јављају се брадавичаста испупчења. Живи у Средоземном мору, Атлантику и у Јужном мору. Задржава се на стеновитом дну и скрива се у рупе и пукотине у које лако завлачи своје савиљиво тело. Када угледа плен, напушта заседу, баца се стреловито на њега, обухвата га пипцима и чврсто држи пијавкама. Понекад се настани даље од стеновитог предела и вреба у песку, не толико гоњен глађу, већ борбом за опстанак.

У Јадранском мору хоботница је највећи главоножац и достиже дужину и до два метра. Просечна тежина износи до шест килограма, мада су неки примерци тежи и до 20 килограма.

ВОНОШУН- МАВЕ ДО ПЕТЕ

СМАК СМАК СМАК

После вишемесечног рада поп-група СМАК издала је своју другу ЛП плочу. Да будемо сасвим тачни, рад на плочи трајао је пет месеци, после чега су „смаковци“ закуцали на врата Продуцентске куће Радио-телевизије Београд и понудили оно што су успели да створе. На одговор није требало дуго чекати: одговорни у београдској продукцији су одлучили да ове талентоване музичаре пошаљу у Лондон. „Смаковци“ су у Лондону, под вођством продуцента Мартина Левана, начинили плочу која нимало не заостаје за остварењима чувених светских група. Мада су у овај подухват уложена велика средства данас се већ са сигурношћу може рећи да

се овај потез исплатио јер је за само месец дана од промоције ЛП-ија „Црна дама“ плоча продата у више од десет хиљада примерака. Ако томе додамо и изузетно начиниш емот, дело младог уметника Драгана Стефановића, онда са пуно разлога можемо тврдити да наша публика оданно није имала прилику да чује и види нешто беле. На овом ЛП-ију изашло се шест композиција Радомира Михајловића-Точка, и те „Црна дама“, „Ствар љубави“, „Домашњи задатак“, „Але“, „Даме“ и „Плава песма“, док је седма нумера, „Тегоба“, дело новог члана, клавиристе Микија Петковског.

Песач и аранжер групе је Борис Аранђеловић, рођен 1950.

у Крагујевцу. Његов специфичан глас и сугестивност при интерпретацији дају тој читавој групи. Мики Петковски, клавијатуриста и композитор, по стажу је најмлађи „смаковац“. Годишну дана млађи од Бориса, Мики је прве музичке кораке начинио у родном Скопљу. Школован је музичар, а инструментни са клавијатуром, на којима с много успеха свира у групи СМАК од новембра месеца 1976. нису му специјалност. Професор је музике а учи теж му је био славни челеста Навара. Бас-гитариста и аранжер Зоран Милановић дуго је био у сенци. Захваљујући овој плочи, избио је у први план, јер је изврсно соло-деоницом у нумери „Домашњи задатак“ показао да је вансеријски музичар. Рођен је 1952. у Крагујевцу. Као и у многим другим групама, и код „смаковаца“ је најсимпатичнија личност бубњар. Слободан Стојановић-Кепи, рођен 1951. у Краљеву, један је од најбољих југословенских бубњара и многи желе да га виде у свом саставу. Радомир Михајловић-Точак, за кога кажу да сам представља „пола СМАКА“, рођен је у Чачку пре 27 година. Виртуозношћу и сунтилношћу свог музицирања он може да се мери са највећим светским гитаристима. На овој плочи, за разлику од претходних, остао је у другом плану како би и остали чланови дошли до изражаја. Тренутно припрема свој други соло-албум.

ПЕСМА за ОВУ НЕДЕЉУ ЦРНА ДАМА

Музика: Радомир Михајловић — Точак
Текст: М. Глишић
Изводи: група СМАК

Можда нисам ја,
Ко Аполон леп
црна дама зна
ал' воли мој џеп.

Виски и бунде, и руж, и ноба свет
халине дуге и лов, афера слет
како да прекинем то и победим зло
моћна и раскошна, црна дамо.

Добио сам мат
у игри с њом
изгубио све
и новац и дом.

Криве усне и бол и револвер
тужна и глава је ноћ а празан сквер
желим да пуцам у њу, прекинем св
кличим док душа ми ври, али
немам снаге.

Виски и бунде и руж и ноба свет
халине дуге и лов, афера слет
како да прекинем то и победим зло
моћна и раскошна, црна дамо,
црна дамо.

БЕРЗА ПЛОЧА

Желео бих да купим оригиналне плоче групе EMERSON, LAKE and PALMER, осим плоче „Brain Salad Surgery“ и троструког албума „Emerson, Lake and Palmer“.

Петрић Марина,
Стевана Филиповића 32/64
11001 Београд
(телефон 632-194)

Продајем добро очуване ЛП плоче Микија Јевремовића „Ја желим само мало мира“ (40 дин.), Терезе Кесовије „Губим те“ (40 дин.) и ЛУТАЈУЋА СРЦА (40 дин.).

Бојана Јосић
Лиман III
Булевар Авноја 43/V
21000 Нови Сад

Желела бих да набавим плочу (шта да му кажем) Микија Јевремовића.

Овари Марија
Босутска 2/А
24000 Суботица

ЛИНСИ ДЕ ПОЛ И МАЈК МОРАН

(LYNSEY DE
PAUL AND
MIKE MORAN)

Последњих дана на готово свим радио-програмима може се чути симпатична композиција „Рокботом“ („Rock-bottom“) која је ове године на Фестивалу за песму Европе у Лондону заузела друго место. Овом хит-композицијом бранили су боје Енглеске ЛИНСИ ДЕ ПОЛ и МАЈК МОРАН, који ових летњих дана немају ни тренутка одмора. Турнеје и снимања за телевизију готово потпуно испу-

њавају њихове дане. Ово нарочито важи за Линси де Пол која је пре неколико година најављивана као нова звезда енглеске поп-сцене. Међутим, она тада није постигла неки већи успех и после распада везе са Рингом Старом потпуна пола у заборав. Сада изјављује да је сазрела и упознала горак хлеб професионалаца и да ће покушати да се одржи у врху што дуже буде могла.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ИСПРАВНА

У броју 1328 догодила се техничка грешка. Уз слику групе ROCK EXPRESS дали смо текст о саставу РАДИЈАТОРИ.

ВЕСТИ ИЗ БЕОГРАДА

Група ROCK EXPRESS вероватно је најмлађи рок-састав у нашој земљи. Групу сачињавају: Предраз Рибар (15) — органа, Љубомир Поповић (16) — соло-гитара,

Душко Селић (16) — бубњеви и Предраз Поповић (14) — бас и вокал. Дечаки свирају чисти рок и овог лета одржаће неколико концерата по Војводини.

Радомир Стојановић студент права из Београда (хонорар 100 дина.)

...

Добојска касарна „4. јул“ одувек је била позната по добрим генерацијама музичара-војника па је тако и са садашњом. Одмах по доласку у касарну и облачењу сиво-маслимасте униформе, петорица војника, који у својим местима свирају у разним групама, основали су састав СМБ. Сада они три пута недељно свирају у добојском Дому ЈНА.

Групу СМБ сачињавају: Зоран Тутић, Бранко Ковачић и Зоран Милутиновић из Београда, Небојша Дикитријевић из Приштине и Душан Трифуновић из Зрењанина.

Златко Мишковић М. Купреса 84 ДОБОЈ (хонорар 100 дина.)

ФЕЛИСИЈАНО JOSE FELICIANO

Живот Порториканца ХОЗЕА ФЕЛИСИЈАНА, талентованог певача и композитора, изузетно занимљиве музике. Иако слеп, Хозе је снагом воље успео да превазиђе овај недостатак и надокнади све оно што му је природа ускратила: научио је да јаше, да се скија, био је и глумац у једној ТВ серији. Написао је и музику за један филм, а такође се редовно оглашава својим плочама које, по правилу, заузимају највиша места на топ-листама.

О себи Хозе каже: „Живот сам готово потпуно испланирао тако да имам веома мало слободног времена. Најсрећнији сам кад одем својој кући и тамо се, на миру, препустим слушању музике. Волим сваку врсту музике осим оперске. Од извођача изузетно ценим Елвиса Прислија, Џона Денвера, Гордона Лајтфуда и Боба Дилана. Када се наслушам музике обично оплазим на јахање, а по повратку лаћам се гитаре и смишљам нове песме јер је то, по мени, најбољи начин комуницирања са људима.“

ФАДИЛ ТОСКИЋ

Млади певач ФАДИЛ ТОСКИЋ је једна од нових нада сарајевске музичке сцене. Мада није познат широј јавности он има иза себе дугогодишњу музичку каријеру. Свирао је гитару и певао у данас непознатој рок-групи АЈАНИ, а затим био и први соло-певач, данас свима добро познате

ТЕШКЕ ИНДУСТРИЈЕ. Нећа му је, међутим, била да почне самосталну певачку каријеру тако да је напустио Тешку Индустрију. Пре две године појавио се на фестивалу „Први аплауз“ у Бањалуци где је певао композицију Немала Монтена.

Ове године био је једини дебитант на Фестивалу „Ваш шлагер сезоне“ у Сарајеву где је извео композицију „Пођи право“ Александра Кораћа која је освојила друго место.

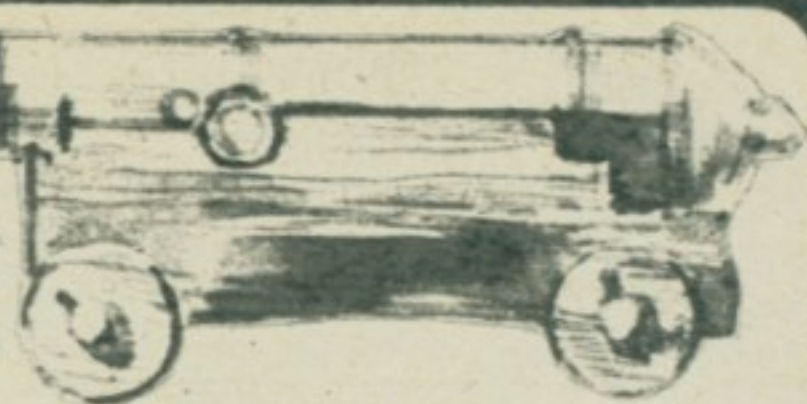
НОВА ПЛОЧА У ИЗДАЊУ ПГП

XY (WHO)

„Прича о групи XY“ назив је дуплог албума једне од најпознатијих светских група. Ове две плоче представљају избор најбољих нумера издатих до данас.

ТОП 3х

1. Домаћа листа

1. У ЈЕДНИМ ПЛАВИМ ОЧИМА — Indexi — ДИСКОТОН

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1. MORE THAN A FEELING — Boston — SUZY

2. ПРВИ СНЕГ — Син-цокрет — РТВ ЉУБЉАНА

3. ДОЂИ У ПЕТ ДО ПЕТ — Амбасадори — ДИСКОТОН

4. ЈАСМИНА — Про арте — ЈУГОТОН

5. БИЋЕШ МОЈА — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН

6. НЕЋУ ТО ПРОЛЕЋЕ — Златко Пејаковић — ПГП РТВ

7. КАД ПОРАСТЕШ — Душно Лонин — ПГП РТВ

8. ЦРНА ДАМА — Сман — ПГП РТВ

9. ТЕЛЕФОН — Зебра — РТВ ЉУБЉАНА

10. ДИСКО ЈЕ ПРАВА СТВАР — Здравко — ПГП РТВ

2. KNOWING ME KNOWING YOU — Abba — ПГП РТВ

3. PLAY THAT FUNKY MUSIC — Wild Cherry — SUZY

4. ROCKARIA — E.L.O. — РТВ ЉУБЉАНА

5. BLUEBERRY HILL — Fats Domino — РТВ ЉУБЉАНА

6. L' OISEAU ET L' ENFANT — Marie Myriam — ПГП РТВ

7. HEY, MR. DREAM-MAKER — Cliff Richard — ЈУГОТОН

8. I'LL MEET YOU AT MIDNIGHT — Smoke — ЈУГОТОН

9. ROCK BOTTOM — Lynsey de Paul and Mike Morgan — ПГП РТВ

10. BOOGIE NIGHTS — Heatwave — ПГП РТВ

3. САД

1. SIR DUKE — Stevie Wonder

2. I' M YOUR BOOGIE MAN — K. C. and Sunshine Band

3. WHEN I NEED YOU — Leo Sayer

4. DREAMS — Fleetwood Mac

5. GOT TO GIVE IT UP — Marvin Gaye

6. SOUTHERN NIGHTS — Glen Campbell

7. I COULDN'T GET IT — Climax Blues Band

8. LONELY BOY — Andrew Gold

9. LUCILLE — Kenny Rogers

10. ANGEL IN YOUR ARMS — Hot

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

БЛУЗА од СТОЉАКА

Данас ћемо вам показати како да сашијете блузу од шареног платненог столњака (са штампаном шаром). Оваква блуза може се носити лети преко панталона или дугачке сукње, а и у јесен ако испод ње обучете „ролку“.

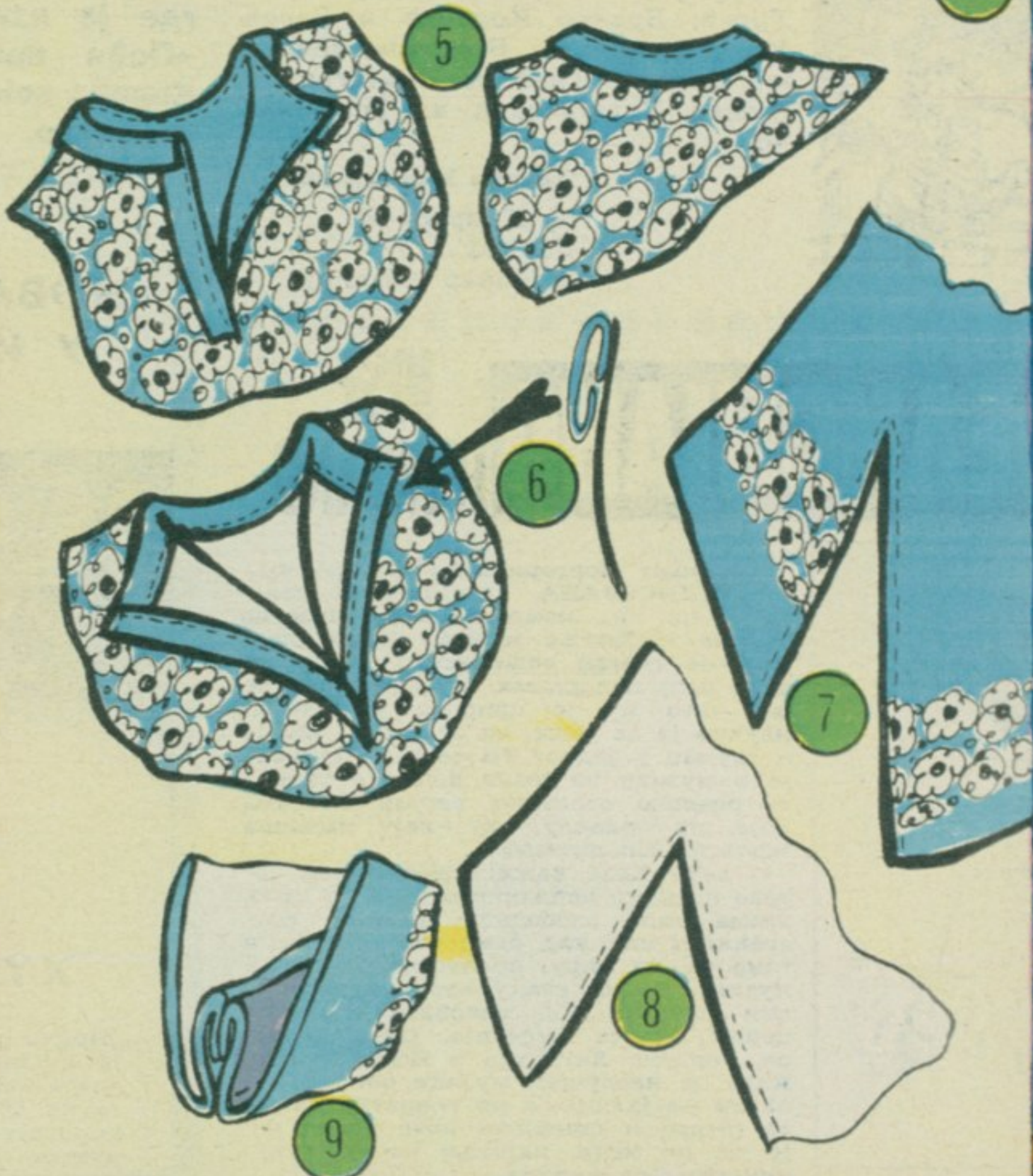
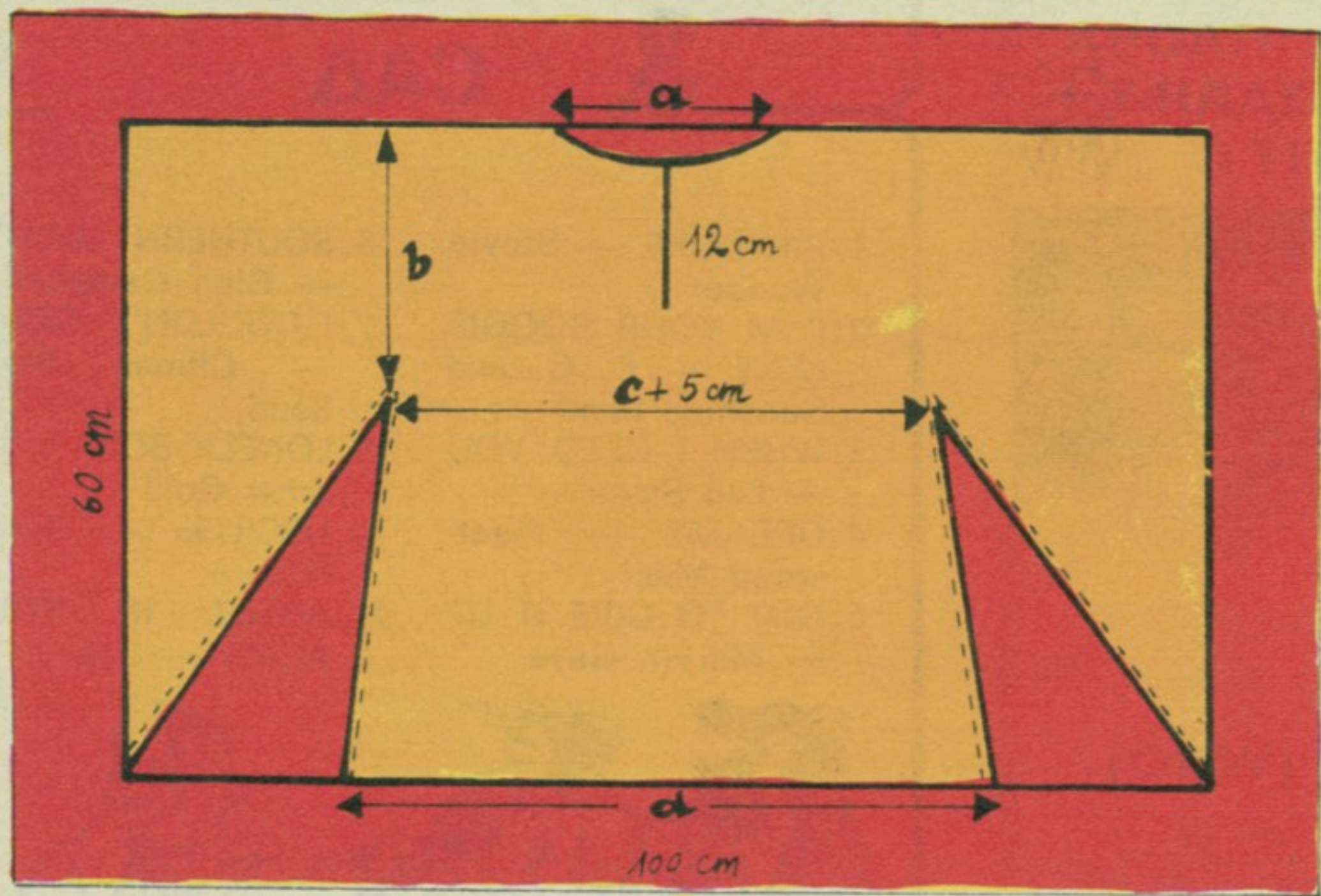
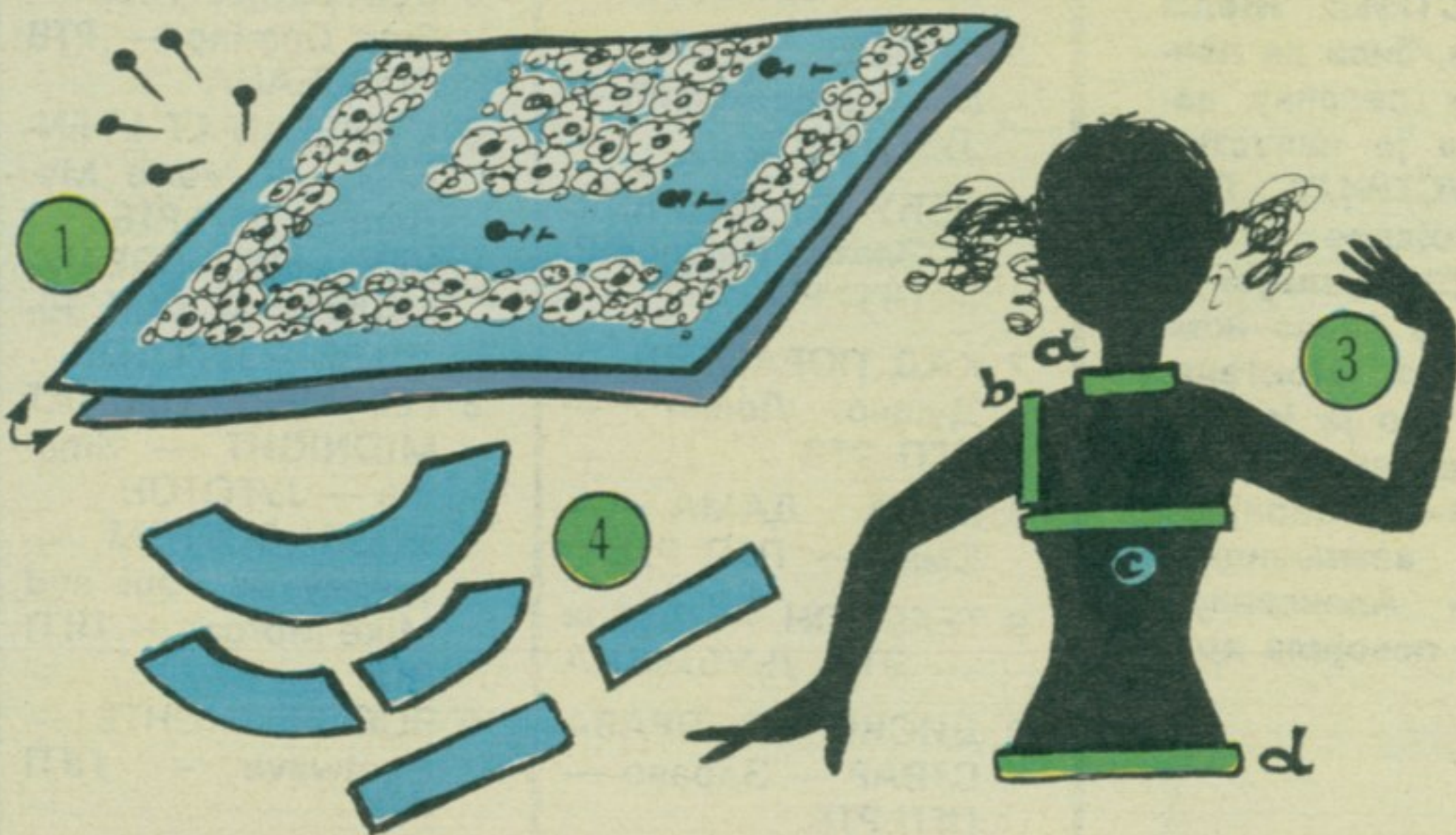
Столњак треба да буде димензија 100 x 120 cm (може и већи). Пресавијете га напола, дуж дуже стране, па шпенадлама причврстите половине једну за другу да се приликм кројења не би померале (сл. 1). На тако пресавијеном столњаку кројите блузу према шеми (сл. 2). Разуме се, пре тога узмите мере (сл. 3) и пренесите их на шему. На предњем делу, испод врата, засеците право око 12 cm да бисте могли да провучете главу (прсрез може бити и мањи — зависи од обима ваше главе). Затим, потребно вам је неколико трака за обрубљивање отвора око врата (сл. 4), а можете их кројити од парчића који су остали приликом кројења.

Једно парче ћете скројити према отвору на леђима, два симетрична за круг ско врата и два права за прсрез. Најбоље је да те делове најпре скројите од папира, па приклоните на места где их треба пришити — тако ћете проверити јесу ли тачно скројени.

Отвор ско врата обрубљује се на следећи начин: најпре се делови пришију с лица тканине, по цртицама (сл. 5), а затим се преврну, подврну и зашију дуж цртица с наличја (сл. 6).

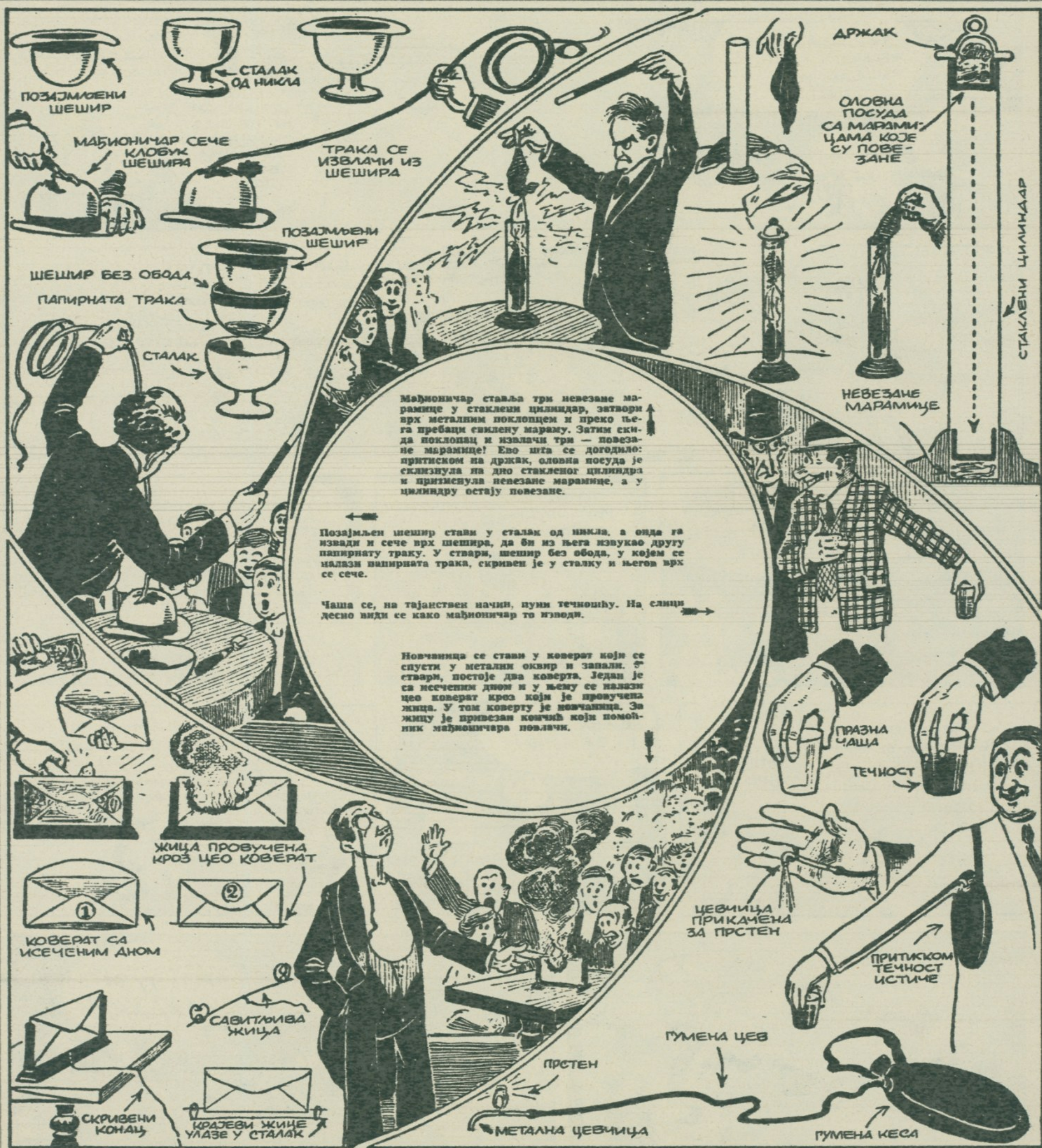
Блузу прошијте само на местима означеним цртицама (сл. 2), тј. са стране и доњи део рукава. Најпре прошијте с лица, а затим преврните и поново прошијте (сл. 7 и 8), тако да у пресеку руб изгледа као на сл. 9. Овај руб се не ссипа и лепо изгледа, а и практичан је пошто се види кроз отвор рукава.

Да бисте сашили сваку блузу не морате имати шиваћу машину — можете то урадити и на руке.

ХОЖЖ-ЛОЖЖ

ВОДОСКОК У РУКАВУ

ПОТРЧКО:
АВИОНЧИК

Изненадан плусак сручио се на Дамира таквом жестином да није стигао ни да се зачуди откуда таква провала облака у јасно летњој звезданој ноћи. Чак и кроз густе млазеве воде могао је да види крајичак звезданог неба иза округле сенке која му се надвила над главом.

Танка кошуља и лаке ланене панталоне за трен ока су биле промочене и залепљене за његово тело. Имао је осећај да су му млазеви кише прошли не само кроз одећу, већ и кроз кожу, месо, да су му ушли и у саме кости.

Одједном, нешто као вихор га захвати, подиже, и кад се мало прибрао учинило му се да се нашао у мору. Ипак, пре би рекао да је то некакав базен, акваријум, ко зна шта, испуњен густом, црвенкастом течношћу. Био је потпуно уроњен, дубоко потопљен у течност и уплашен да ће се удавити. Отворио је очи, замахао рукама не би ли се докопао површине, али само је лупио главом о свод. Мада га је паника већ захватила, одједном је схватио да он у тој течности може да дише! У ствари, није уопште дисао, једноставно није ни морао, јер се осећао сасвим нормално, није се ни давио ни гушио...

— Још овај и биће довољно — рече Ог. — Спустите се још мало и укључите ерусут и греб!

Брод је бесшумно клизнуо на ниске и зауставио се лебдећи на пет, шест метара изнад фигуре која је лагано корачала стазом уз обалу.

— Сад! — нареди Ог.

Млазеви ерусута и инфрагреб-зраци заплуснуше прилику у белим панталонама.

Ог је преко сензорског екрана пратио прилику испод брода бацајући погледе на индикатор.

— Довољно! — рече кад је игла дошла на црвено поље — сад га увуците!

Иц својим танким пипцима клизну преко тастатуре и укључи мукувум. Човек полете навише.

Где смо?

Кад се уверио да на неки необјашњив начин може да опстане у тој црвенкастој течности и да уопште не мора да дише, Дамир поче да напреже очи не би ли се некако оријентисао и утврдио где је то доспео. Чинило му се да види неке сенке како промићу око њега и он опрезно пође ка једној. Кад се са неколико замаха

КНИЖА

руку приближио видео је да је то неки човек, који је такође пливао беспријечно. Кад га угледа, човек поче да бежи а Дамир остаде у месту не знајући шта да ради. Заплива на супротну страну и примети још једну сенку. Пришао је сасвим близу и препознао Дубравку, девојку којој се безуспешно удварао. Зграбио је за руку. Она се трже, али кад га је познала, умирила се и привила уз њега.

У једном моменту главе им се додирнуше и Дамир зачу:

— ... мам појма откуда си...

Кад им се главе одвојише није чуо више ништа.

Одмах је схватио да треба да се додирују главама да би могли да разговарају. Ухватио је рукама и прислонио своје чело на њено. Одмах је чуо:

— ... ли бар ти знаш где смо ово и шта се догодило?

Одговорио јој је мислима да ни он нема појма ни о чему и узпред објаснио да само тако могу да се споразумевају док им се главе додирују. Упитао је да ли она зна има ли ту још кога.

— Изгледа да има, али сви беже једни од других, сви се боје...

Само мислише!

Пошто је разговор у ствари био измена мисли, убрзо је она сазнала и више него што би се Дамир иначе усудио да јој каже, а оно што је прочитао у њеним мислима охрабрило га је толико да ју је сада много чвршће загрлио...

Ог се спусти кроз отвор на поду у доњу просторију и вешто управљајући својим пипцима приђе загрљеном пару. Приљубивши пи-

пак на главу младића, одасла умирујући позив:

— Не бојте се и останите мирни, треба да разговарамо!

Дамир се мало трже угледавши крај себе нешто налик на полипа са три ока, а Дубравка поче да дрхти чврсто се привијајући уз њега.

Ог настави:

— Не бојте се и слушајте! Неће вам се ништа догодити ако будете поступали како вам кажем! Ја сам...

— Где смо ми то? — прекиде га Дамир.

— Пустите нас напоље! викала је у мислима Дубравка.

— Не прекидајте ме! — настави Ог — важно је да ме саслушате пажљиво!

Дубравка и Дамир најзад некако успеше да се умире и да чују шта полип жели да им саопшти. Ог је говорио:

— Налазите се на броду са Сенипа, планете из сазвежђа које ви Земљани називате Лабуд. Узели смо неколико примерака ваше расе ради испитивања, кондиционирали смо вас да бисте могли да опстанете у условима који владају на нашем броду и на нашој планети, иначе бисте се угушили у имсерпи исто као што бисмо и ми страдали у вашој атмосфери пуној отровног кисеоника... Ово је истраживачки брод и ми само желимо да вас проучимо, немамо намеру да вам нанесемо никакво зло... Једино је потребно да мислите на што више различитих ствари, на своју историју, науку, обичаје, на све о чему било шта знате. То је најбољи начин да се што пре и брже упозна ваш живот. Молим вас почните да мислите, ја ћу ваше мисли примати овако као ви сада примате моје...

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

МЕЂУ СЕНКАМА
КОЈЕ СУ
ПРОМИЦАЛЕ
КРОЗ ЦРВЕНКАСТУ
ТЕЧНОСТ
ПРЕПОЗНАО ЈЕ
ДУБРАВКУ.

ЗОРАН ПОПОВИЋ

Завлада је тишина. Ог је искључио пипак којим је преносио своје мисли, а додирнуо њихове слепоочнице другим пипцима који су примали њихове.

И да су хтели, не би могли да зауставе бујицу мисли и осећања која је Ог примао и уредно класификовао у својој свести.

Кад му се учинило да је исцрпео све што је могао из њихових свести, напустио их је и отпливао ка неком другом.

Двосмислуки извештаји

Стотинак људи, ухваћени на разним местима на Земљи, коначно се окупило и, не бојећи се више, измењивало мисли. Неки су се узајамно познавали и држали се заједно као Дамир и Дубравка.

Нико од њих није заправо знао шта мисли о положају у коме су се нашли. Полип, за кога су већ знали да се зове Ог и на кога су већ навикли, није им ништа рекао о томе шта ће са њим бити. Једино их је умиривао тврдећи да им се ништа лоше неће догодити; од њега се није могло сазнати ништа друго.

Упуштали су се у најразноврсније претпоставке, а само је неки генерал из Аустралије упорно тврдио да те одаратне полипе треба одмах потаманити.

Остали су били много мирољубивији. Уосталом, и да су се слагли са генералом, не би знали како да то изведу.

Иц је редовно обавештавао Ога о свим разговорима које су Земљани водили, а Ог је обавештавао Сенип о свему што су сазнали од Земљана. Податке би прво селекционисао и слао је само оне за које је сматрао да су од значаја. Ратоборног генерала је сматрао за неку врсту девијације у људском роду и није озбиљно узимао у обзир његове идеје.

Само, Ог није знао да и Иц шаље своје извештаје.

ЧИТАШ

Здраво!

ИМАШ
ПРАВО!

Слика коју су на Сенипу стекли о Земљи прилично се разликовала од онога што је Ог мислио.

Наредба коју је примио са матичне планете запрепастила га је и дуго није могао да верује...

Неразумна одлука

Дамир је био изненађен кад му Ог рече прилепивши свој пипак на његову главу:

— Догодио се нешто страшно! Морам вам то рећи јер ни сам не знам шта да чиним! Са Сенипа су ми наредили да све вас дезинтегришем и да се одмах вратим. Одлучили су да униште Земљу! Могао бих да вас вратим и да ви на време обавестите своје о опасности која им прети, али то не би водило ничему. Чак и да вам поверују, шта би могли да учине да се одбране од напада зрацима пудрут? Желим да знате да нисам желео такав исход и не схватам како је уопште могло да дође до такве неразумне одлуке. Ја сам предложио да се успоставе пријатељски контакти... Разговарајте са осталима, размислите, смислите нешто...

Мада је генерал у пижами деловао комично, нико се није смејао. Ог га је вратио онаквог каквог га је и покупио из баште његове виле оне ноћи кад је скупљао узорке са Земље.

Оно што је генерал испричао, ма како звучало невероватно, било је сувише озбиљно да се не би одмах алармирала Светска влада и све оружане снаге Земље ставиле у стање приправности.

Сви ракетни системи, све сателитске станице, посаде на Месецу и Марсу, сви су напетог изшчекивали и осматрали.

Ракете извиђача са нуклеарним главама прве су пресреле инвазиону флоту са Сенипа. Нападачки бродови су експлодирали један за другим још на 600 милиона километара далеко од Земље, али су остали настављали не обазирати се на губитке. И мада је већ више од половине робот-бродова било уништено још на путу према Земљи, ипак их је остало још довољно да сагоре базе на Марсу.

А када је Месец почео да се претвара у мало, ужарено сунце постало је јасно да Земљи нема спаса.

На њу се сручила киша пудрут-зрака...

Океани су испарили за неколико минута...

Почело је да се рађа још једно сунце...

Одликовање

Ог је примао извештаје о догађајима са малим закашњењем. Снимци са аутоматских летелица ишли су прва на Сенип, а он их је после добијао отуд. Уз последњи извештај стигло је и наређење о одликовању Ица. Није било никаквог образложења, али је Огу све постало јасно: било је то највише одликовање за ратне заслуге...

Дуго је размишљао обмотавши своје пипке око главе.

Затворио је сва три ока и само лагани дрхтаји су показивали да не спава.

Нагло је одмотао пипке, отворио очи, зањихао се у црвенкастој имсерпи и најзад укључио екран испред себе. Угледао је Ица нагнутог над контролну таблу. Позвао га је:

— Иц, хитно иди у комору Ф! Тамо је откривен један Земљанин. Ухвати га и доведи овамо!

Искључио је екран пре него што је Иц могао да било шта упита и укључио екран на коме је могао да види комору Ф.

Видео је како Иц улази, затвара отвор за собом и креће ка прегради.

Пружио је пипак и помакао полугу. Истог тренутка сва имсерпа, заједно са Ицом, излетела је из коморе у мрак Космоса...

Затворио је отвор и пустио да се из резервоара комора поново напуни имсерпом...

Пошто се уверио да су прорачуни тачни, Ог усмери брод натраг ка Млечној стази. На другом крају галаксије постојала је планета слична Земљи.

— Не знам шта је смислио — говорио је Дамир Дубравки — али имам поверења у њега. Зар није генерала пустио да се врати на Земљу и да упозори људе на опасност? Ипак, верујем да је боље што смо га послушали и остали овде док не прође сва та узбуна...

Ог је брод спустио са лакоћом. Посада није имала никакав увид у то где лете, сам је све контролисао и преузео и Ицове послове. Могао је сада да се одмори. Ипак је претходно још једном све проверио пре него што је обавио пипке око главе.

— Можемо најзад да кренемо кући! — рече Ог самом себи.

Отворио је комору ЦГ-1 пазићи да имсерпа не испури нагло и да се не повреди људи који су пливали у њој. Кад се комора потпуно испразнила, затворио је отвор. Спољни сензори су показивали стотинак збуњених људи који су се освртали на све стране гледајући непознату околину.

— Па, снаћи ћете се већ некако! Колико сам научио о вама, могу да будем сигуран да ће човечанство и на овом свету умети да преживи и настави врсту...

— Хајде, рече Дубравка Дамиру — мрдни мало, треба да нађемо нешто за јело!

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Мисао чини величину
човена.

(Паскал)

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

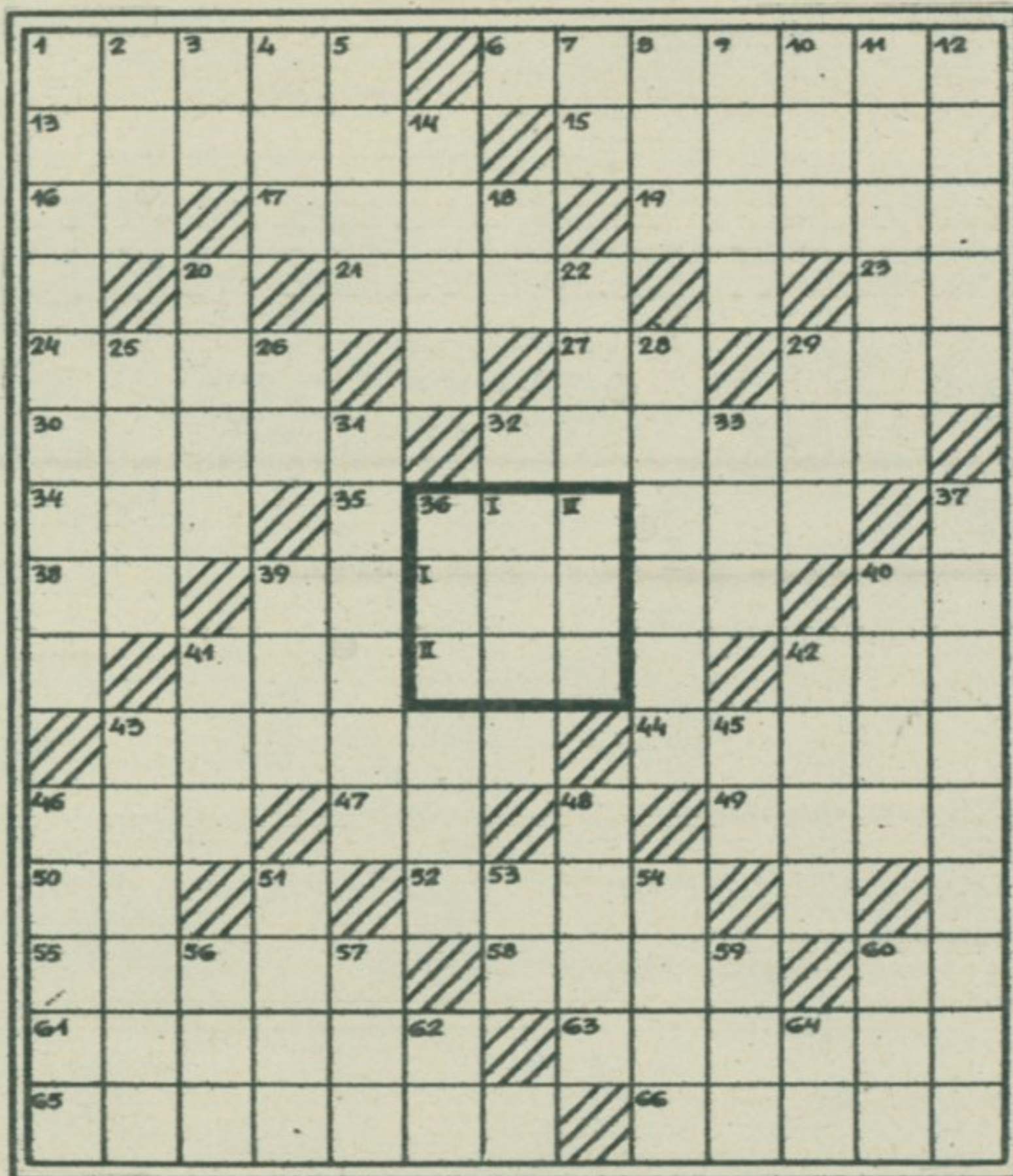
1) Није ретко, 6) план рада, 13) оток, 15) апарат, 16) ауто-ознака Сарајева, 17) благајна, сеф, 19) дрвено седло, 21) град у Француској, 23) скраћеница за рукометни клуб, 24) коштуњав плод, 27) грчко слово, 29) непозната у математици, 30) брз окрет авиона, 32) жена која је, по Библији, издала Самсона, 34) спис, 35) ставити косо, 38) седамнаесто и прво слово ћирилице, 39) варење хране, 40) врста зачина, 41) нацртати, 42) жбун, 43) конзул у старом Риму, 44) опера Винченца Белинија, 46) украс мушког лица, 47) француски певач и глумац (Монтан), 49) нацрт, скица, 50) ознака на аутомобилима из Ријеке, 52) чехословачко-пољска река, 55) мађарски песник (Тот), 58) оклопно возило, 60) скраћеница за волт-ампер, 61) град у СССР-у, 53) руж за усне, 65) лутати, шврљати, 66) разум.

УСПРАВНО:

1) Играње представа, утакмица у другом месту, 2) ауто-ознака САД, 3) иницијали бившег фудбалера „Војводине“, 4) врста коњског корака, 5) домаћа животиња, 7) мушка снага (турц.), 8) римска богиња земљорадње и сточарства, 9) мера за тежину, 10) оквир, 11) Обарка, 12) аутор „Капитала“, 14) једноцифрен број, 18) немачки предлог, 20) један месец, ожујак, 22) особа на коју је меница трасирана, вучена, 25) глас звери, 26) скраћеница за хектар, 28) силикат магнетијума и гвожђа, 29) растани везник, 31) хитати, 32) ваљан, 33) име глумице Рине, 36) наша социјалистичка аутономна покрајина, 37) војни заповедник, 39) раније, 40) чисто сребро (турц.), 41) римско божанство смрти и подземља, 42) предња страна врата, 43) предикат, 45) скраћеница за опус, 46) немачки композитор (Јоханес), 48) срдит, бесан, 51) музичка мера, 53) иницијали аутора „Америчке трагедије“, 54) врста новца у Индији (1/16 рупије), 56) слово грчке азбуке, 57) једноцифрен број, 59) течност крвних судова, 60) наше острво, 62) коњ, 64) ономотопеја козјег гласа.

МАГИЧНИ ЛИК: ВОДОРАВНО И УСПРАВНО

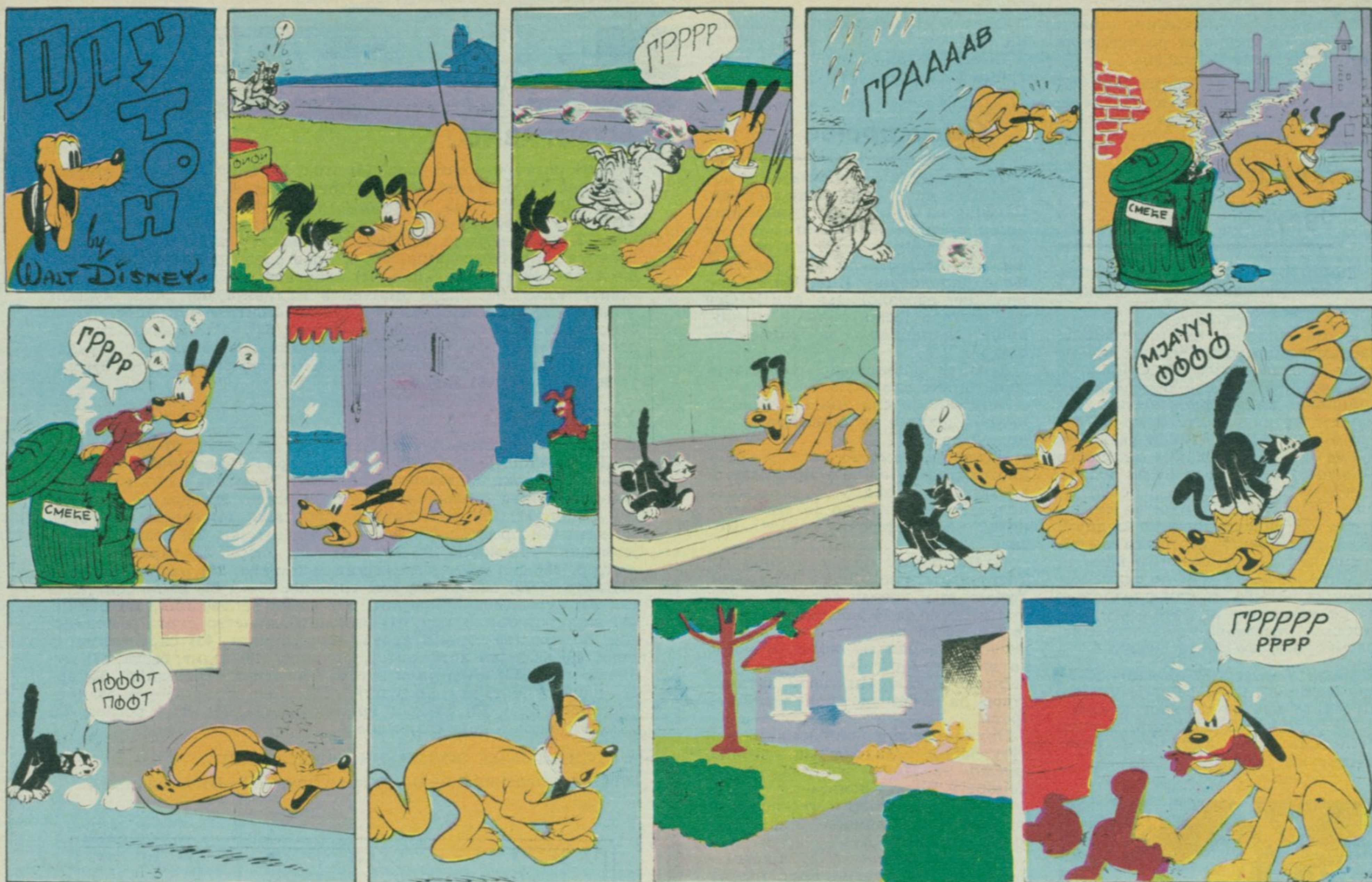
36) Птица певачица, I—I и један и други, II—II) часовник.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: П, о, с, Бернард Шо, инвазија, орада, Ест, лич, Кокто, ок, Буд, ам, Иго, нпр, Ра, Фал, арис, периода, м, приближно, Мор, Таор, удисати, рг, у, тит, ама, сонет, едан.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живо-рад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурдихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дина, полугодишња 132,00 дина, годишња 264,00 дина. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дина, полугодишња 264,00 дина, годишња 528,00 дина. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35II, тел. 322-711. На основу нишлеса Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године на плаћа се порез.

НОВА УГОДНОСТ ЗА ПРИЈАТЕЉЕ

РЕЗ-а

Драги пријатељу РЕЗ-а

Поново смо за вас, праве пријатеље РЕЗ-а
припремили лепе клупске капе са знаком
РЕЗ, какву видиш на слици

Сада их на залихи имамо 5.000. Због тога
пожурите са наруџбом.

Наша адреса је: ПРИЈАТЕЉ РЕЗ-а, 61111
Љубљана, њ. њ. 8

Поштомку ћеш њлајњити њошњару дин. 35.—

Купон попуни штампаним словима, изрежи и обавезно напели на дописницу.

Презиме и име (обавезно штампаним словима)			
Улица и кућни број			
Место			
Поштански бр	бр РЕЗ-а	ком РЕЗ-а	датум рођења
(највише 3 ком.)			
Потпис родитеља			

ПОШТНИК
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ХТЕЛИ СМО, АЛИ...

У броју Забавника који је изашао 11. марта текуће године (број 1315) објављен је оглас који је послат из Бурђевца. У њему се тражи да се клубу колекционара пошље име и презиме, адреса, датум рођења, хоби и две маркнице да би се постало чланом тог клуба. То сам и учинио. Међутим, прошло је више од три месеца а одговор нисам примио. Интересује ме да ли тај клуб колекционара уопште постоји?

Марко Зекић, Владичин Хан

Ово је већ треће писмо сличне садржине које смо примили. Заиста нисмо у могућности да дамо прецизан одговор да ли тај клуб постоји или је то нека неукусна шала наших читалаца. Покушали смо, преко адресе коју имамо, да ступимо у контакт али ни ми нисмо добили одговор. Хтели смо да изађемо у сусрет жељи младих ентузијаста из Бурђевца, адреса Б. Маркача 1, тако да смо бар помислили, али...

САБЉА ЗА ДОРУЧАК

Недавно сам чула да је неки човјек прогутао више металних предмета. Да ли је то тачно?

Светлана Морић, Прибој

У децембру 1960. године, на једну клинику у Њујорку допремљен је човек у тешком стању, који се жалио на страшне болове у стомаку. После рендгенског снимка установљено је да у желуцу има разне металне предмете. Када су га лекари запитали зашто је то гутао, рекао је да му је то хоби и да најчешће „једе“ сатове, ексер и кашике за — опкладу. У његовом стомаку пронађено је 258 различитих предмета, од којих је је-

дан био тежак — килограм и 360 грама. Међутим, неки људи гутају разне металне предмете, али их не једу. Они обично наступају у циркусима или вашарима и за тачку „гутање сабље“ добијају новац. Такав је био и Ирац Алекс Линтон који је 25. октобра 1904. године „прогутао“ одједном четири сабље, дугачке 68 сантиметара.

ТРАЖЕНЕ АДРЕСЕ

Како бих могла да сазнам адресу неког листа из Италије који објављује адресе оних што желе да се дописују. Ако знаш, молим те, помози ми јер сам почела да учим италијански језик.

Душица Белић, Ниш

Од већег броја италијанских часописа за младе објављујемо адресе два:
»GIOVANI«, Cosella postale 3290 -20100 Milano, Italia
»CORRIERE DEI PICCOLI« 20100 Milano, Via Scarsellini 17, Italia.

ЗЕЛЕНИ СТО

Желео бих да сазнам праве димензије стола за стони тенис и то ко је највише пута био првак свијета?

Небојша Лизбек,
Сарајево

Стони тенис или пинг-понг је игра рекетом и малом целулоидном лоптом на столу, слична тенису. Такмичења се одржавају на столу дугом 274,5 и широком 152,5 см, дебелина даске износи 2,5 см. Горња ивица стола удаљена је од пода 76,5 см, а мрежа на столу је дуга 183 а висока 17,4 см.

Мађари су раније, док примат нису преузели стонотенисери са Далеког истока, били неприкосновени у игри на зеленом столу. Свакако је најуспешнији играч био Барна који је у својој дугој каријери освојио 15 титула првака света у различитим дисциплинама (појединачно, у паровима, мушким и мешовитим...).

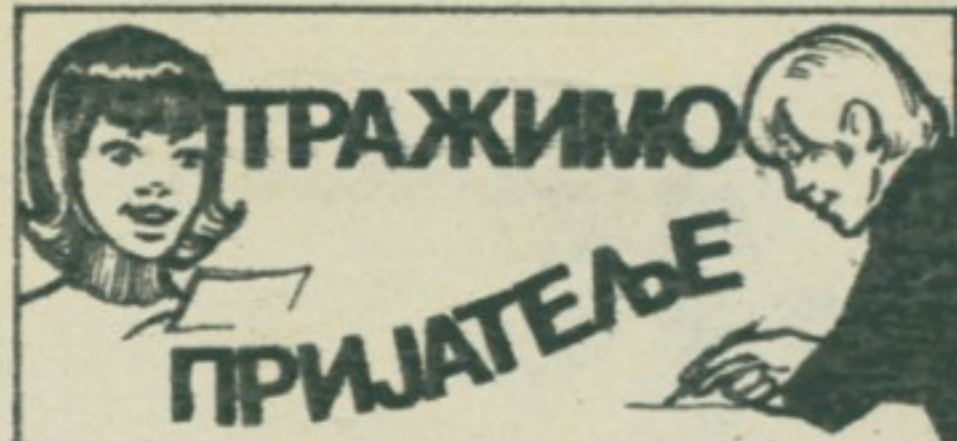

ОСТАЛО ОД РАПСОДА

Интересује ме шта то значи — рапсодија?

Славица Коптић,
Вирпазар

У старој Грчкој путујуће народне певаче звали су рапсодима. Они су, ходајући од места до места, поједине песме или одељке песама стављали у целину. Биле су старе јуначке песме, нарочито Хомерове, и рапсод би их, слично нашим гусларима, јавно певао и казивао народу. Те, по извођачима назване, рапсодије биле су песме потпуно слободног облика. А данас се у музици рапсодијом назива фантазија слободног облика која се користи народним мелосом. Сетимо се само, између многих рапсодија, чувене Гершвинове Рапсодије у плавом...

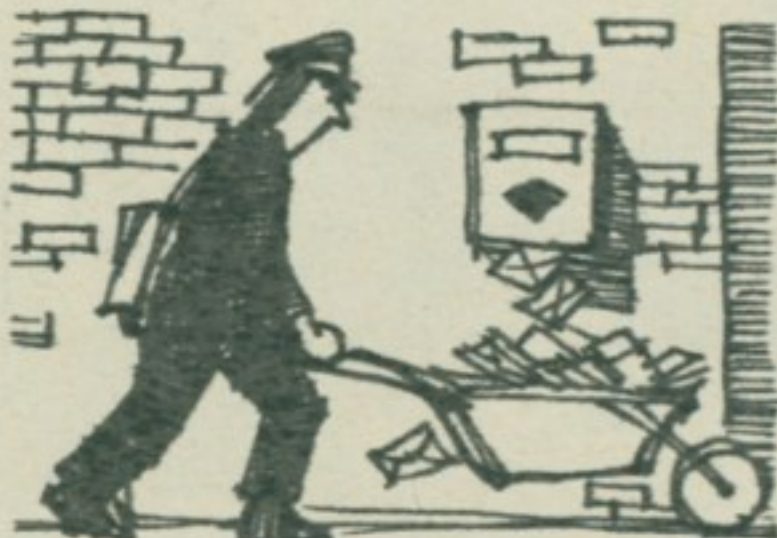
ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Сандра Пашалић, 74276 Прибранић — 8 година, воли спорт и музику, скупља салвете.

Сања Габреновић, 25000 Сомбор, Фрушкогорска 4 — 12 година, скупља поштанске марке, воли спорт и рок-музику.

Драшко Ђркић, 75275 Ступарм, Ново насеље 2 — 17 година, скупља значке и напнице.

Мања Крпан, 56000 Винковци, Далматинска 51 — ученица седмог разреда има 14 година.

Зорица Жидишић, 34000 Крагујевац, Јосипа Шмерсона 11/24 — 12 година, скупља папирнате луткице, салвете, значке...

Мирјана Мрковић, 11275 Бolečи, Браће Радић 17 — 15 година, дописивање са младима од 14 до 17 година, скупља разгледнице.

Зоран Прчић, 24000 Суботица Тиха 34, — 13 година, дописивање на српскохрватском и мађарском.

Срећко Режек, 41040 Загреб Трпчанска 44 — 14 година, скупља марке и значке.

Валерија Шивовић, 21468 Деспотово, Маршала Тита 1 — 12 година, скупља значке и салвете.

Марија Лазова, 91460 Валаново, в. ш. „Јосип Броз Тито“, VIIа — 14 година, навијач „Партизана“, скупља значке.

МАТЕМАТИКА КАКО ДАЋО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге - комплет само 250 дин. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

